



**T.C.**  
**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi**  
**Eğitim Bilimleri Enstitüsü**  
**Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**  
**Müzik Eğitimi Doktora Programı**

**BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ I MANDOLİN BAŞLANGIÇ**  
**ÖĞRETİM PROGRAM TASARISI HAZIRLAMA, UYGULAMA**  
**VE DEĞERLENDİRME**

**Zhanna AKTÜRK**  
**Doktora Tezi**

**Tez Danışmanları**  
**Prof. Gökay YILDIZ**  
**Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU**

**Burdur, 2024**



**T.C.**  
**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi**  
**Eğitim Bilimleri Enstitüsü**  
**Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**  
**Müzik Eğitimi Doktora Programı**

**BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ I MANDOLİN BAŞLANGIÇ**  
**ÖĞRETİM PROGRAM TASARISI HAZIRLAMA, UYGULAMA**  
**VE DEĞERLENDİRME**

**Zhanna AKTÜRK**  
**Doktora Tezi**

**Tez Danışmanları**  
**Prof. Gökay YILDIZ**  
**Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU**

**Burdur, 2024**



**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ  
ENSTİTÜSÜ**

**DOKTORA JÜRİ ONAY FORMU**

M.A.K.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından ..... tarihinde tez savunma sınavı yapılan Zhanna AKTÜRK'ün "Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı Hazırlama, Uygulama ve Değerlendirme" konulu tez çalışması Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda DOKTORA tezi olarak kabul edilmiştir.

**JÜRİ**

**ÜYE : Prof. Gökay YILDIZ**  
(Tez Danışmanı)

**ÜYE : Prof. Dr. Hüsniye Seval KÖSE**

**ÜYE : Prof. Dr. Perihan ÜNÜVAR**

**ÜYE : Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL**

**ÜYE : Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI**

**ONAY**

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

**İMZA / MÜHÜR**

## BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[  ] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[  ] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[  ] Tezimin/Raporumun .....yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Zhanna AKTÜRK

Tarih

İmza

# **Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı Hazırlama, Uygulama ve Değerlendirme**

**(Doktora Tezi)**

**Zhanna AKTÜRK**

## **ÖZ**

Bu araştırma, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi için hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretim elemanlarının ve müzik öğretmenlerinin görüşlerine ve mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların kazandırmayı hedefledikleri yeterliklerine, işe koşulan içeriğine ve yol gösterici ilkelerine yer vererek hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarını düzenli bir şekilde oluşturup, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlamak, uygulamak, ve programının hedeflere ulaşma derecesini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Eylem araştırması yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada veri toplama araçları olarak alanyazın taraması, görüşme formları, derecelendirme ölçeği, bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, öğrenci yansıtma kağıtları ve araştırmacı günlükleri kullanılmıştır. Araştırma sırasında toplanan nitel veriler içerik analizi yapılarak, nicel veriler ise yalın istatistiki yöntem olan aritmetik ortalama kullanılarak çözümlenmiştir. Bu eylem araştırması planlama, eylem (uygulama) ve değerlendirme şeklinde üç aşamadan oluşturulmuştur. Çalışmanın planlama aşamasında araştırma konusu belirlenmiş, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programını tasarlamak için gereken verileri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiş ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılında çalışma grubu oluşturulan eğitim fakültelerinin müzik eğitimi programlarında görev yapmış ve yapmakta olan 10 öğretim elemanına ve Alanya ilçesindeki devlet okullarında görev yapmakta olan 20 müzik öğretmenine uygulanmıştır. Ayrıca mandolin sanatçılarının önerileri doğrultusunda araştırmada kullanılacak biri ulusal, beşi uluslararası nitelikte 6 mandolin metodu seçilip incelenmiştir. Yapılan görüşmelerden ve incelenen metotlardan elde edilen veriler doğrultusunda Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı hazırlanmıştır. Araştırmanın eylem aşamasında, hazırlanan program tasarısı 14 haftalık ders planı oluşturularak Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. sınıfta öğrenim gören dört mandolin öğrencisine 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmanın değerlendirme aşamasında hedeflere ulaşma durumunu tespit etmek amacıyla uygulama sürecinin sonunda final sınavı olarak derecelendirme ölçeği, final sınavından sonra ise bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi ve görüşme formu uygulanıp hedef davranışlar yoklanmıştır. Uygulanan program, değerlendirme

sonucunda programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının yüksek olduğu, programın bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alan hedeflerine ulaştığı saptanmış, öğrenciler için programın etkisinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

*Anahtar Kelimeler:* Bireysel Çalgı Eğitimi, Mandolin, Öğretim Program Tasarısı, Program Değerlendirme, Program Geliştirme

Sayfa Adedi: 229

Tez Danışmanı: Prof. Gökay YILDIZ

Tez İkinci Danışmanı: Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU

# **Individual Instrument Training I Mandolin Beginning Education Program**

## **Design, Practice and Evaluation**

**(Doctoral Dissertation)**

**Zhanna AKTÜRK**

### **ABSTRACT**

This research aims to formulate and practice a plan for the Individual Instrument Training I Mandolin beginning education program and to measure the degree to which it achieves its goals by including the opinions of lecturers and music teachers regarding the dimensions of the objectives, content and teaching-learning process and evaluation, as well as the aims of the methods used in mandolin training at national and international levels, their content and guiding principles. The study, based on action research, uses literature review, interview forms, rating scale, cognitive domain achievement test, student reflection papers and researcher diaries as means for data collection. Qualitative data collected during the research is analyzed by content analysis whereas quantitative data is analyzed using the simple statistical method, mean. This action research consists of three stages: planning, implementation and evaluation. During the planning phase of the study, the research topic was determined, and a semi-structured interview form was developed to collect the data required to design the Individual Instrument Training I Mandolin beginning education program, and interview was conducted to 10 faculty members who have been working in the music education programs of the faculties of education where the working group was formed in the 2021-2022 academic year as well as 20 music teachers working in public schools in Alanya district. In addition, the study investigates into 6 mandolin methods used in the research, one national and five international, selected in line with the suggestions of mandolin artists. Based on the data obtained from the interviews and the methods reviewed, the study designs a plan for the Individual Instrument Training I Mandolin beginning education program. In the action phase of the research, the researcher applied the program as a 14-week lesson plan to four mandolin students studying in the first grade of Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Department of Music Education, during the fall semester of the 2022-2023 academic year. The study applied both a rating scale as a final exam at the end of the implementation process and a knowledge test and interview form after the final exam to examine the target behaviors for determining the achievement of the objectives during the evaluation phase of the research. As a result of the evaluation of the applied program, it was determined that the realization rates of the target behaviors in the program were high, the program achieved its cognitive, psychomotor and affective field goals, and it was concluded

that the program had a high impact on the students. As a result, in this study, it is observed that the program has increased students achievement.

*Key Words:* Curriculum Design, Individual Instrument Training, Mandolin, Program Development, Program Evaluation

Page Number: 229

Supervisor: Prof. Gökay YILDIZ

Co-supervisor: Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU

# İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM .....	i
ÖZ .....	ii
ABSTRACT .....	iv
İÇİNDEKİLER .....	vi
TABLolar DİZİNİ .....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ .....	1
1.1. Problem Durumu .....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amaçları.....	5
1.4. Önemi.....	5
1.5. Sayıtlar .....	6
1.6. Sınırlılıklar .....	6
1.7. Tanımlar .....	6
BÖLÜM II.....	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR .....	8
2.1. Kuramsal Çerçeve .....	8
2.1.1. Müzik Eğitimi. ....	8
2.1.1.1. Çalgı Eğitimi. ....	10
2.1.2. Eğitimde Program Geliştirme. ....	11
2.1.3. Mandolin Metotları. ....	16
2.1.4. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu. ....	19

2.1.4.1. Mandolin İle Duruş. ....	19
2.1.4.2. Mandolin Çalarken Sağ El Pozisyonu.....	22
2.1.4.3. Mandolin Çalarken Sol El Pozisyonu. ....	24
2.1.5. Mandolin Çalma Teknikleri. ....	25
2.1.5.1. 18. Yüzyıl Çalma Teknikleri.....	25
2.1.5.2. Romantik Döneme Ait Çalma Teknikleri. ....	27
2.1.5.3. 20- 21. Yüzyılda Kullanılan Yeni Çalma Teknikleri.....	29
2.2. İlgili Araştırmalar.....	30
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar. ....	30
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar. ....	37
BÖLÜM III .....	39
YÖNTEM.....	39
3.1. Araştırma Modeli .....	39
3.2. Araştırmada İzlenen Basamaklar .....	40
3.2.1. Planlama Aşaması. ....	41
3.2.1.1. Bir Problem ya da Araştırma Konusu Belirleme. ....	41
3.2.1.2. Kuramsal Bağlamda Problemi ya da Araştırma Konusunu Ortaya Koyma. ....	42
3.2.1.3. Veri Toplamak İçin Bir Plan Yapma. ....	43
3.2.1.4. Veri Toplama ve Analiz Etme. ....	43
3.2.2. Eylem (Uygulama) Aşaması. ....	43
3.2.3. Değerlendirme Aşaması. ....	44
3.3. Çalışma Grubu .....	44
3.4. Veri Toplama Araçları .....	48
3.4.1. Alanyazın Taraması. ....	50
3.4.2. Öğretim Elemanları Ve Müzik Öğretmenlerine Yönelik Geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu. ....	51
3.4.3. Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testi.....	52
3.4.4. Derecelendirme Ölçeği. ....	52
3.4.5. Öğrencilere Yönelik Geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu. 53	

3.4.6. Öğrenci Yansıtma Kağıtları. ....	53
3.4.7. Araştırmacı Günlükleri.....	53
3.5. Verilerin Analizi.....	54
3.5.1. Nitel Verilerin Analizi.....	55
3.5.2. Nicel Verilerin Analizi.....	56
BÖLÜM IV .....	57
BULGULAR VE YORUM.....	57
4.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı Nasıl Gerçekleşmiştir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar ....	57
4.1.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hangi Yeterlikleri Kazandırması Gerektiğine İlişkin Durum.....	57
4.1.1.1. Mandolin Eğitiminde Ulusal Ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Hangi Yeterlikleri Kazandırmayı Hedeflediğine İlişkin Durum..	57
4.1.1.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hangi Yeterlikleri Kazandırması Gerektiğine İlişkin Durum. ....	60
4.1.1.3. Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hangi Yeterlikleri Kazandırması Gerektiğine İlişkin Durum. ....	64
4.1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hangi İçeriği Kapsaması Gerektiğine İlişkin Durum. ....	71
4.1.2.1. Mandolin Eğitiminde Ulusal Ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların İşe Koşulan İçeriğine İlişkin Durum. ....	71
4.1.2.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriğinin Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Durum. ....	75
4.1.2.3. Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriğinin Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Durum. ....	79
4.1.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında Öğretme-Öğrenme Süreçleri Nasıl Düzenlenmesi Gerektiğine İlişkin Durum. 85	

4.1.3.1. Mandolin Eğitiminde Ulusal Ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Yol Gösterici İlkelerine İlişkin Durum. ....	85
4.1.3.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında Öğretme-Öğrenme Süreçleri Nasıl Düzenlenmesi Gerektiğine İlişkin Durum. ....	87
4.1.3.3. Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında Öğretme-Öğrenme Süreçlerinin Nasıl Düzenlenmesi Gerektiğine İlişkin Durum. ....	90
4.1.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Durumlarının Hazırlanmasına İlişkin Durum. ....	94
4.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Uygulama Süreci Nasıl Gerçekleşmiştir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar .....	95
4.2.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 1. Hafta. ....	95
4.2.1.1. 1. Hafta Ders Planı. ....	95
4.2.1.2. 1. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	98
4.2.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 2. Hafta. ....	100
4.2.2.1. 2. Hafta Ders Planı. ....	100
4.2.2.2. 2. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	103
4.2.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 3. Hafta. ....	105
4.2.3.1. 3. Hafta Ders Planı. ....	105
4.2.3.2. 3. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	107
4.2.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 4. Hafta. ....	110
4.2.4.1. 4. Hafta Ders Planı .....	110
4.2.4.2. 4. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	113
4.2.5. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 5. Hafta. ....	115
4.2.5.1. 5. Hafta Ders Planı. ....	115
4.2.5.2. 5. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	118
4.2.6. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 6. Hafta. ....	120
4.2.6.1. 6. Hafta Ders Planı. ....	120
4.2.6.2. 6. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	123
4.2.7. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 7. Hafta. ....	125

4.2.7.1. 7. Hafta Ders Planı.....	125
4.2.7.2. 7. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	128
4.2.8. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 8. Hafta.....	129
4.2.8.1. 8. Hafta Ders Planı.....	129
4.2.8.2. 8. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	132
4.2.9. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 9. Hafta.....	133
4.2.9.1. 9. Hafta Ders Planı.....	133
4.2.9.2. 9. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	136
4.2.10. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 10. Hafta.....	138
4.2.10.1. 10. Hafta Ders Planı.....	138
4.2.10.2. 10. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	141
4.2.11. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 11. Hafta.....	143
4.2.11.1. 11. Hafta Ders Planı.....	143
4.2.11.2. 11. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	146
4.2.12. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 12. Hafta.....	147
4.2.12.1. 12. Hafta Ders Planı.....	147
4.2.12.2. 12. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	150
4.2.13. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 13. Hafta.....	151
4.2.13.1. 13. Hafta Ders Planı.....	151
4.2.13.2. 13. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	154
4.2.14. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 14. Hafta.....	156
4.2.14.1. 14. Hafta Ders Planı.....	156
4.2.14.2. 14. Hafta Ders İşleniş Süreci.....	159
4.3. Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının Etkililiği Nedir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar .....	160
4.3.1. Bilişsel Alan Hedeflerine Ulaşma Durumu.....	160
4.3.2. Devinişsel Alan Hedeflerine Ulaşma Durumu.....	171
4.3.3. Duyuşsal Alan Hedeflerine Ulaşma Durumu.....	184
BÖLÜM V .....	196
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	196

5.1. Sonuç.....	196
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	196
5.1.1.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalı Durumuna İlişkin Sonuçlar. ....	196
5.1.1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi İçeriği Kapsamalı Durumuna İlişkin Sonuçlar. ....	198
5.1.1.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında Öğretme-Öğrenme Süreçleri Nasıl Düzenlenmeli Durumuna İlişkin Sonuçlar. .....	199
5.1.1.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Durumları Nasıl Hazırlanmış Durumuna İlişkin Sonuçlar.....	202
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	202
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar. ....	202
5.1.3.1. Bilişsel Alan Hedeflerine Ulaşma Durumuna İlişkin Sonuçlar. ....	203
5.1.3.2. Devinişsel Alan Hedeflerine Ulaşma Durumuna İlişkin Sonuçlar. ....	203
5.1.3.3. Duyuşsal Alan Hedeflerine Ulaşma Durumuna İlişkin Sonuçlar. ..	203
5.2. Tartışma.....	204
5.3. Öneriler .....	207
KAYNAKLAR .....	209
EKLER.....	217
EK-1 .....	218
EK-2 .....	220
EK-3 .....	224
EK-4 .....	226
EK-5 .....	227
EK-6.....	228
EK-7 .....	229

## TABLULAR DİZİNİ

<b><u>Tablolar</u></b>	<b><u>Sayfa</u></b>
Tablo 1. Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Üniversiteler .....	45
Tablo 2. Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri.....	46
Tablo 3. Görüşmeye Katılan Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Kurumlar.....	46
Tablo 4. Görüşmeye Katılan Müzik Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri.....	47
Tablo 5. Çalışma Grubu Öğrencilerine İlişkin Bilgiler.....	48
Tablo 6. Çalışma Grubu Öğrencilerine İlişkin Bilgiler.....	48
Tablo 7. Veri Toplama Yöntem ve Araçları .....	49
Tablo 8. Verilerin Analizi .....	54
Tablo 9. Puanlayıcılar Arası Uyum Katsayısı Tablosu.....	56
Tablo 10. Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Kazandırmayı Hedeflediği Yeterlikler .....	59
Tablo 11. Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? Sorusuna Cevapları.....	61
Tablo 12. Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? Sorusuna Cevapları.....	66
Tablo 13. Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların İşe Koşulan İçeriği .....	73
Tablo 14. Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriği Nasıl Olmalıdır? Sorusuna Cevapları .....	75
Tablo 15. Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriği Nasıl Olmalıdır? Sorusuna Cevapları .....	81
Tablo 16. Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Yol Gösterici İlkeleri .....	86

Tablo 17. Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşmak Amacıyla Kullanılabilecek Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri ile Etkinlikler Neler Olabilir? Sorusuna Cevapları.....	88
Tablo 18. Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşmak Amacıyla Kullanılabilecek Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri ile Etkinlikler Neler Olabilir? Sorularına Cevapları .....	91
Tablo 19. Öğrenci 1 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı ....	161
Tablo 20. Öğrenci 2 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı ....	163
Tablo 21. Öğrenci 3 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı ....	165
Tablo 22. Öğrenci 4 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı ....	167
Tablo 23. Öğrencilerin Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinden Aldıkları Puan Ortalamaları ve Başarı Durumları.....	169
Tablo 24. Bilişsel Alan Hedeflerine Ait Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	170
Tablo 25. Öğrenci 1 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	172
Tablo 26. Öğrenci 2 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	174
Tablo 27. Öğrenci 3 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	177
Tablo 28. Öğrenci 4 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	179
Tablo 29. Öğrencilerin Derecelendirme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamaları ve Başarı Durumları.....	181
Tablo 30. Devinişsel Alan Hedeflerine Ait Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı .....	182

Tablo 31. Öğrenci 1 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu .....	185
Tablo 32. Öğrenci 2 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu .....	187
Tablo 33. Öğrenci 3 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu .....	189
Tablo 34. Öğrenci 4 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu .....	191
Tablo 35. Duyuşsal Alan Hedeflerine Ait Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu.....	193

## ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Sekiller</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu (Cristofaro, 1884, s. 8).....	20
Şekil 2. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu (Munier, 1891, s.13).....	20
Şekil 3. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu (Kruglov, 2008, s.15).....	21
Şekil 4. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu (Wilden-Hüsgen, 1986, s. 9).....	22
Şekil 5. Mandolin Çalarken Vücut Pozisyonu (Moors, Strauß, 1992, s. 5).....	22
Şekil 6. Pena Tutuşu (Moors, Strauß, 1992, s. 5).....	23
Şekil 7. Sol El Pozisyonu (Munier, 1891, s. 13).....	24
Şekil 8. Sol El Pozisyonu (Moors, Strauss, 1992, s. 13).....	25
Şekil 9. Aşağıya-Yukarıya Güçlü ve Hafif Vuruş Teknikleri (Tröster, 1995, s.2) .....	25
Şekil 10. Sağ El ile Kayma Tekniği (Leone, 1999, s. 8).....	26
Şekil 11. İki Sosliliği (Leone, 1999, s. 3).....	26
Şekil 12. Süslemeler ve Farklı Tınılar (Leone, 1999, s. 2). .....	27
Şekil 13. Arp Tekniği (Munier, 2007, s.3).....	28
Şekil 14. Tremolo-Staccato (Munier, 2002, s. 1).....	28
Şekil 15. Yeni Teknikler ve Ses Efektleri (Kuwahara, 2000, s. 11). .....	29
Şekil 16. Mandolin Klavyesinde Bazı Akorların Yeri (Zellner, 1996, s. 134). .....	30
Şekil 17. Eylem Araştırması Süreci. ....	40
Şekil 18. Metotların Analizi Doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	58
Şekil 19. Öğretim Elemanlarının Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	61
Şekil 20. Müzik Öğretmenlerinin Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	65
Şekil 21. Metotların Analizi Doğrultusunda İşe Koşulan İçerik Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	72

Şekil 22. Öğretim Elemanlarının Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda İşe Koşulan İçerik Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	76
Şekil 23. Müzik Öğretmenlerinin Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda İşe Koşulan İçerik Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	80
Şekil 24. Metotların Analizi Doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	86
Şekil 25. Öğretim Elemanlarının Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	88
Şekil 26. Müzik Öğretmenlerinin Vermiş Olduğu Yanıtların Doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler Temasına İlişkin Kod Frekansları. ....	91

# BÖLÜM I

## GİRİŞ

### 1.1. Problem Durumu

Mandolin, Erik Moritz von Hornbostel ve Curt Sachs (1914)'ın müzik çalgıları sınıflandırma sisteminde *kordofonlar* grubunun bir alt kategorisi olan *bileşik kordofonlar* grubunun *saplı lavtalar* (ing. *necked lutes*) alt grubuna ait bir çalgı olarak tanımlanmaktadır. Tarihi yüzyıllar öncesine dayanan mandolin, tarih boyunca farklı isimlerle anılmış, yapım biçimi ve çalma teknikleri sürekli çeşitlenmiş, mandolin sanatının merkezi yüzyıllar boyunca farklı ülkelere taşınmıştır. 20 ve 21. yüzyılda birçok ülkenin müzik kültürüne entegre olan mandolin, hâkim eğilimlerin ve topluma özgü kazanılmış özelliklerin etkisi altına girerek, kendine özgü bir icrâ, anlayış, ifâde ediş vb. özellikler kazanmıştır. Mandolinin kendine özgü bir sesi ve tınısının olması onun birçok müzik türünde kullanılmasını ayrıca pratik olması amatör müzisyenler tarafından ilgi görmesini sağlamıştır. Mandolin aynı zamanda profesyonel bir performans çalgısı olarak birçok ülkenin farklı kademe eğitim kurumlarında yer almıştır.

Mandolin 20. yüzyılda Türk müzik eğitim sistemine girmiş ve temel çalgılardan biri olarak Köy Enstitülerinde etkin olarak kullanılmıştır. Mandolin, enstitülerde henüz başlangıçta tanışılan ilk çalgı olmuştur. Küçük olması ve eşit-aralıklı perde düzeni onu kullanışlı kılmıştır. Bu durumu Akalın (1945, s. 219) “Aletlerin en ucuzu, pratiği, korunması ve taşınması, öğrenilmesi kolay olanı mandolindir” şeklinde ifade ederek mandolinin ideal bir eğitim çalgısı olduğuna dikkat çekmiştir.

Altıntaş (2007) ve Doğan (2009)'a göre mandolin dersleri sadece Köy Enstitülerinde değil, kırklı yıllarda okullarda, Türk Ocakları'nda, Halk Evleri'nde keman ve piyano yanında verilmeye başlanmıştır (akt. Öztürk, 2020, s. 45). Yaygınlaşmış mandolin öğretimini desteklemek amacıyla Akif Saydam ve Saip Egüz tarafından ilk mandolin metodu yayımlanmıştır. “1945 yılında Ankara'da sistemli metot yazma çalışmaları

başladı. Ülkemizde uzun zamandan beri yabancı kaynaklı metotlar kullanılırken, 1950 ders yılında Türkiye’de çok sesliliğe dayalı ilk çalgı metodu olarak ‘Yeni Mandolin Metodu’ adlı kitap yayımlandı” (Saydam, 1988, s. 422).

Genel olarak mandolin, kolayca öğrenilebilen bir geçiş çalgısı olarak algılanmaktaydı. Bu görüşü M. R. Gazimihal’in 1951’de yazdığı şu satırlar desteklemektedir: “Mandolini öğretmek gibi, mandolini öğrenmek de kolaydır. Bunun sonucunda öğretmeni de çok, öğrencisi de çok olacaktır. Perdeleri, metodu, her şeyi standarttır. [...] mandolin bir ‘etap aleti’, bir çocuk çalgısıdır. [...] Mandolinden bıkararak keman ya da piyano gibi klasik bir çalgıya geçmek gereğini şiddetle duyar. [...] Müziği sevdiren ve çocuğu doğru seslerle işe başlatan bir çalgı olarak mandolin, küçük müzikçinin en güzel arkadaşı olur... Bugün için biricik kolay ve ucuz ‘çocuk çalgısı’ mandolindir” (akt. Say, 2001, s. 78).

Zaman içerisinde çeşitli sebeplerden dolayı mandolinin popülaritesi azalmıştır. Mandolinin okullarda ortadan kayboluşuna ilişkin düşüncelerin başında mandolin yerine blok flütün müzik derslerinde kullanılması öne sürülmektedir. “Mandolin, 1960’lara değin Türkiye’de müzik eğitiminde pilot çalgı görevi yapmış, daha sonra bu işlevi blok flüt üstlenmiştir” (Ana Britannica, s. 275). Prof. H. Tahsin Kılıç, Köy Enstitüleri’nin kapatılmasından sonra 1975 yılında “İlköğretmen Okulları”nın da kapatılıp ‘*öğretmen yetiştirmeyen öğretmen liselerine dönüştürülmesi*’nin de mandolinin ortadan yok olmasına neden olan en önemli sebeplerinden bir tanesi olarak ifade etmektedir (Sakar, 2019, s. 695).

Tüm bunlar göz önüne alındığında mandolinin Türkiye’deki müzik eğitiminde daha önceleri önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca birkaç araştırmada mandolinin müzik öğretmenleri için işlevsel bir çalgı olduğu tespit edilmiştir (Altıntaş, 2007; Doğan, 2009; Aktürk ve Yıldız, 2021). Geçmişte Türkiye’deki müzik eğitiminde önemli bir yer tutan mandolin, son yıllarda hem amatör hem de profesyonel seviyede yeniden hayat bulmaya başlamıştır. Farklı şehirlerde birçok mandolin topluluğu oluşturulmaya başlanmıştır. Mandolin topluluklarının temel misyonu mandolini tekrar yaygınlaştırıp gelecek nesillere aşlamak olarak öne çıkmaktadır (Sakar, 2019, s. 701).

Günümüzde mandolin, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının Bireysel Çalgı Eğitimi dersi kapsamında yer almaktadır. Ancak, buna rağmen mandolin derslerine yönelik bir programın eksikliği dikkat çekmektedir. Mandolinin, profesyonel müzik eğitiminde başarılı bir şekilde kullanılması için öğretim sürecinin her aşamasını detaylı şekilde ele alan, kalıcı davranış değişikliği gerçekleştirme niteliği olan bir öğretim programına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Bu araştırmada ulusal ve uluslararası düzeyde mandolin eğitiminin yeterlikleri belirlenerek, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme durumlarının oluşturulması yoluyla Bireysel Çalgı Eğitimi I dersinde kullanılmak üzere mandolin çalgısı başlangıç öğretim programı tasarısı hazırlanmış, hazırlanan öğretim programı tasarısının uygulaması yapılmış ve uygulanan öğretim programının değerlendirilmesine çalışılmıştır.

## **1.2. Problem Cümlesi**

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlama, uygulama ve değerlendirme nasıl gerçekleşmiştir?

### **1.2.1. Alt problemler.**

1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı nasıl gerçekleşmiştir?

1.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?

1.1.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotlar hangi yeterlikleri kazandırmayı hedeflemektedir?

1.1.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?

1.1.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?

1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi içeriği kapsamalıdır?

1.2.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriği nedir?

1.2.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?

1.2.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?

1.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?

1.3.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkeleri nelerdir?

1.3.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?

1.3.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?

1.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumları nasıl hazırlanmıştır?

2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulama süreci nasıl gerçekleşmiştir?

3. Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının etkililiği nedir?

3.1. Bilişsel alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir?

3.2. Devinişsel alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir?

3.3. Duyuşsal alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir?

### 1.3. Araştırmanın Amaçları

Bu araştırmanın amaçları;

- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının hedef, içerik ve öğretme-öğrenme süreci boyutlarına ilişkin öğretim elemanlarının ve müzik öğretmenlerinin görüşlerine yer vermek,
- Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların kazandırmayı hedefleyen yeterliklerine, işe koşulan içeriğine ve yol gösterici ilkelerine yer vermek,
- Hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarını düzenli bir şekilde oluşturup, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlamak,
- Oluşturulan öğretim programını uygulamak,
- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hedeflere ulaşma derecesini ölçmektir.

### 1.4. Önemi

Bu araştırma;

- Müzik eğitimi anabilim dallarındaki Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinde kullanılmak üzere hazırlanacak mandolin çalgısı başlangıç öğretim programı tasarısına yönelik yapılan ilk çalışma olması,
- Müzik eğitimi anabilim dallarında mandolinin Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinde kullanılmasına yönelik öğretim elemanlarının ve müzik öğretmenlerinin görüşlerine yer vermesi,
- Mandolin öğretiminde kullanılan metotların bilimsel bir yaklaşımla incelenmesi,

- Hazırlanacak öğretim programının uygulamaya konulmasıyla mandolin öğretimi alanındaki öğretim elemanı eksikliğinin kademeli olarak giderilmesi,
- Türkiye’de mandolin eğitiminin yaygınlaşması ve gelişmesi,
- Ortaya konulan program tasarısının, mandolin ve bireysel çalgı eğitimi konuları ile ilgili yapılacak çalışmalara örnek ve kaynak teşkil edecek olması bakımından önem taşımaktadır.

### **1.5. Sayıtlar**

- Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının ve müzik öğretmenlerinin yapılan görüşmelerde soruları içtenlikle yanıtladıkları,
- Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşme formundaki soruları içtenlikle yanıtladıkları,
- Öğrencilerin performansına yönelik uzman değerlendirmelerinin tarafsız yapıldığı,
- Araştırma için seçilen veri toplama yöntemlerinin; nitelik, süre ve maliyet açısından araştırmanın konusuna en uygun olan yöntem olduğu varsayılmaktadır.

### **1.6. Sınırlılıklar**

Bu araştırma;

- Mandolin çalgısının öğretimi ile,
- Müzik öğretmenliği lisans programı 1. yarıyıl Bireysel Çalgı Eğitimi dersi ile,
- Kullanılan veri toplama araçları ve elde edilen sonuçlar ile sınırlıdır.

### **1.7. Tanımlar**

Araştırmada kullanılan tanımlar;

Çalgı metodu: Çalgı çalma sanatının teknik ve müzikalite yönlerini bilimsel bir yöntemle öğretebilmek için her çalgının kendi özelliklerine göre hazırlanmış çalgı öğretim kitabıdır (Sun, 1969, s. 198).

Eğitim programı: Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetlerdir (Varış, 1988, s. 18).

Öğretim programı: Bir derste öğrencilerin ulaşacağı hedefleri ve davranışları, davranışları kazandırmak üzere düzenlenecek eğitim durumlarını ve davranışların ne derecede kazandırıldığını ortaya koyabilecek sınav durumlarını kapsayan gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünüdür (Senemoğlu, 2020, s. XXX).

Tablatura: 15.-18. Yy.'lar arasında müzik yazmaya yarayan harf, sayı ya da diğer şekillere verilen ad (Aktüze, 2003, s. 568).

## BÖLÜM II

### KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

#### 2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde, araştırmanın konusu ile ilgili alanyazın taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

**2.1.1. Müzik eğitimi.** Eğitim, bireyin dünyaya gelmesiyle birlikte başlayan çok boyutlu, kapsamlı ve dinamik bir süreçtir. Eğitim ile ilgili çeşitli tanımlamalar mevcuttur. Ertürk (1972)'e göre “eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir” (s. 12). Uçan (2018)'a göre ise eğitim “bilim, teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır. Böyle bir eğitim bireyi, toplumsal ve kültürel boyutlarıyla, bedensel, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranış yapılarıyla dengeli bir bütün olarak, en uygun ve en ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar” (s. 30). Dolayısıyla birey ve toplum eğitiminde bilim ve teknik kadar sanat eğitimi ve onun ayrılmaz bir parçası olan müzik eğitiminin de oldukça önemli işlevleri bulunmaktadır.

“Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir” (Uçan, 2018, s. 214). “Kısa tanımıyla müzik eğitimi, insanın müziksel davranışında gelişme sağlama süreci demektir” (Say, 2006, s.19). Sağer (2002)'e göre müzik eğitimi “aslında bir bütün olmakla birlikte çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre

bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır” (s. 148).

Say (2005)’a göre “Müzik eğitimi çeşitli kollara ve her kol içinde belirli dallara ayrılır. Öncelikle belirlenmesi gereken, müzik eğitiminin hangi amaçla, kimler için ve nasıl uygulanacağıdır. Bu açıdan müzik eğitiminin üç ana türü vardır:

1. Okullarda uygulanan temel eğitim kapsamında genel müzik eğitimi,
2. Gönüllü müzikçiler için örgütlenmiş olan kuruluşlarda uygulanan amatör-özengen müzik eğitimi,
3. Müziği meslek olarak sürdürecektir yetenekler için profesyonel-mesleki müzik eğitimi” (s. 536).

“Mesleki müzik eğitimi; müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2018, s. 36). Öğrencilerden mesleki müzik eğitimi sonucunda müzik öğreticisi, müzik sanatçısı, müzik bilimcisi, çalgı yapımcısı vb. gibi çeşitli dallarda uzmanlaşması beklenmektedir. Müzik öğretmenliği programı da mesleki müzik eğitimi verilen bir öğretim programıdır. “Müzik öğretmeni, müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği eğitim ve öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse demektir” (Uçan, 2018, s. 211). Bir müzik öğretmenin mesleğinde başarılı olabilmesi için; “Öğretmenlik mesleğini kendisine amaç edinecek kadar sevmesi, müzik öğrenim-öğretim işlevini yerine getirebilecek kadar müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması, mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği bir eğitim almış olması gereklidir” (Otacıoğlu, 2005, s. 2). Müzik öğretmeni adaylarının mesleği ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışlarını kazandırma sürecinde çalgı eğitimi önemli bir yer işgal etmektedir.

**2.1.1.1. Çalgı eğitimi.** “Çalgı çalma, insanın bir müzik aletini kullanması yoluyla müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren, çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin dolayısıyla müzik sanatının önemli bir uğraş biçimidir” (Uslu, 1996, s. 105). Müzik eğitimi boyutları içerisinde çalgı eğitiminin ayrıcalıklı ve önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çalgı eğitiminin amaçlarından birisi, bireyin eğitimi verilen çalgıyı çalabilmesi için gerekli davranışları elde etmesidir. “Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin vazgeçilmez bir ögesidir. Çalgı eğitiminin, bireyi çalgı aracılığı ile yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belirli bir amaca yönelik istendik davranışlar kazandırabilme eğitimi olduğu söylenebilir” (Özçimen ve Burubatur, 2012, s. 7). Başka bir deyişle, “Çalgı öğretimi, çalgı çalmayı çalgı öğrenmenin gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümüdür. Bu bir iletişim sürecidir. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranışlar geliştirilir, estetik anlayış edinilir ve kişilik oluşumu sağlanır” (Akkuş, 1996, s. 164).

Çalgı eğitimi, müzik öğretmeni adayı için çok önemli ve temel bir boyuttur. Müzik eğitimcisi adayı, çalgısında kazanacağı bilgi ve becerileriyle müzisyenliği öğrenecek, çalgısındaki olumlu gelişmeler yoluyla yeteneğini geliştirecek ve çevresiyle daha iyi iletişim kurarak kendine olan öz güvenini geliştirecektir. Bu gelişmeler aynı zamanda onun ruh sağlığına da olumlu yönde katkılar sağlayacaktır (Uslu, 1996, s. 105)

Müzik öğretmeni adayı çalgı yoluyla müziği daha iyi anlayabilir hem sanatçı hem de öğretmen kimliğini geliştirebilir ve okul hayatı boyunca kazandığı bilgileri meslek yaşamında daha etkin bir şekilde kullanabilir. Müzik dersinde öğretmen, şarkı söyleme, nota öğretme ve diğer konularda çalgı kullanabilir ve çalgı aracılığıyla öğrencilerinin derse karşı ilgi ve dikkatini arttırabilir. Böylece, eğitim sürecinde etkin bir çalgı kullanımı müzik derslerinin niteliğinin arttırılmasında önemli bir rol oynar (Aktürk ve Yıldız, 2021, s. 247).

Çalgı eğitimi, Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren tüm kurumların ve müzik eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarında önemli bir yere ve ağırlığa sahiptir. Müzik öğretmenliği lisans programlarında çalgı eğitimi, Bireysel Çalgı Eğitimi dersi adı altında

7 yarıyıl boyunca yer almaktadır. Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinde birçok çalgı çeşidinin eğitimi verilmektedir. Akordeon, bağlama, flüt, gitar, kabak kemane, kanun, kaval, keman, klarnet, kontrbas, mey, ney, piyano, şan, tambur, tar, ud, üç telli kemençe, viyola, viyolonsel bu çalgılarından bazılarıdır. “Çalgı eğitimi temelde; çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirebilecek biçimde programlanıp yürütülür” (Yıldız, 1986, s. 3).

Nitelikli bir çalgı eğitimi için ulusal ve uluslararası eğitim araştırmalarına uyumlu, güncel, uygulanabilir, yaşama uygun çalgı öğretim programları geliştirilmelidir. Daha önceden buna ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Aşağıda program geliştirme süreciyle ilgili kavramlara yer verilecektir.

**2.1.2. Eğitimde program geliştirme.** Eğitim hedeflerine ulaşabilmek için öncelikle eğitim gereksinimlerine uygun eğitim programlarının hazırlanması ve eğitim etkinliklerinin bu programlara uyumlu şekilde gerçekleştirilmesi gerekir.

Program kavramı, “eğitim kurumları tarafından teklif edilen ve öğrenciler tarafından okunmakta olan dersleri tanımlamada kullanılır” (Cox, 2007, s. 9). Turgut (1975)’a göre, eğitim programı, “uygulamaya konulmadan önce tasarlanan eğitim etkinliklerinin bir planıdır” (s. 274). Varış (1988)’a göre ise eğitim programı, “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” (s. 18).

Yukarıda belirtildiği gibi çok geniş bir kapsam alanına sahip olan eğitim programının ayrıca boyutlarına da değinmek gerekmektedir. Sönmez (2007)’e göre, eğitim programının boyutları şunlardır:

- Kişide gözlenmesi kararlaştırılan istendik özellikler (hedefler),
- Hedeflerin göstergesi olan davranışlar,
- İçerik ve konunun örüntüsü (üniteler),
- Her davranışı, her bir öğrenciye kazandıracak eğitim durumları,

- Her davranışı, her bir öğrencinin kazanıp kazanmadığını, kazandıysa ne derece kazandığını yoklayan sınama durumları (s. 10).

Eğitim programlarını oluşturan tüm öğeler arasında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Dolayısıyla bir öğede oluşan bir sorun, diğer öğeleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilir. Bunun için programla ilgili bir karar alınırken, tüm öğeler dikkate alınmalıdır (Erden, 1998, s. 8).

Diğer alanların eğitim programlarında olduğu gibi, müzik öğretim programı da çeşitli öğelerden oluşmaktadır. Uçan (2018)'a göre, “müzik öğretim programında sırasıyla şu ana öğeler kapsanır: (1) Öğrenciye kazandırılacak müziksel özellikler, yani müzik öğretimiyle erişilecek amaçlar-hedefler-kazanımlar. (2) Bu hedeflerin her birine ilişkin gözlenebilir kritik davranışlar, yani hedef davranışlar. (3) Hedeflerin ve hedef davranışların kenetli olduğu içerik-konular. (4) Hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli etkinliklerden oluşan öğretme-öğrenme durumları. (5) Hedef davranışların öğrenciye kazandırılıp kazandırılmadığını ve hedeflere erişilip erişilmediğini ortaya çıkarmak için gerekli bilgileri (verileri) elde etmeye ilişkin etkinliklerden oluşan sınama-ölçme durumları. (6) Programın sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek, öğrenci, öğretim ve program hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemler, yani değerlendirme” (s. 75).

Müzik eğitimi programları, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olmalıdır. Bu nitelik, programın etkililiği açısından oldukça önemlidir. “Mesleki açıdan müzik eğitimi programlarının etkililiği, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına estetik açıdan dengeli olarak cevap verebilmesine bağlıdır. Programların geliştirilmesinde bu ihtiyaçlar açık ve net olarak tespit edilmeli ve eğitim-öğretim faaliyetleri bu doğrultuda planlanmalıdır” (Doğan, 1982, s. 167).

Senemoğlu (2020)'na göre “program geliştirme; öğretim programının tüm öğelerini daha etkili ve yeterli hale getirme sürecidir. Diğer bir deyişle, program geliştirme, ulaşılması beklenen hedefleri ve kapsadığı davranışların saptanmasını, öğrenme yaşantılarının etkililiği yani hedeflere ne derece ulaşıldığını ortaya koyabilecek ölçme ve değerlendirme etkinliklerini ve programın tüm öğelerine dönüt verme ve düzeltme çalışmalarını

bünyesinde bulunduran bir süreçtir. Kısaca program geliştirme, öğretim programının öğeleri arasında gelişmeye dönük, karşılıklı ve çembersel etkileşimi sağlayan bir süreçtir” (s. XXX). Eğitim programlarını oluşturan tüm öğeler arasında karşılıklı bir etkileşim olduğu için, bir öğede oluşan aksaklık, diğer öğeleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Bu nedenle, programla ilgili bir karar alınırken, tüm öğeler dikkate alınmalıdır (Erden, 1998, s. 8).

Hedefler, program geliştirme sürecinin ilk basamağıdır. Hedef, “bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan bir özelliktir” (Ertürk, 1972, s. 25). Hedefler, bilişsel, devinişsel (psiko–motor) ve duyuşsal olmak üzere üç alanda toplanmaktadır. “Bilişsel hedefler; bilme, anlama, problem çözme, analiz etme, sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel etkinliklerle ilgili özellikleri kapsayan hedeflerdir. Psikomotor hedefler, zihin-kas koordinasyonunu gerektiren etkinliklerle ilgili özellikleri kapsarlar. Duyuşsal hedefler ise, bireyin, ilgilerini, tutumlarını akademik özgüvenini, güdü düzeylerini kısaca, bireyin duygusal özellik ve eğilimlerini kapsayan hedeflerdir” (Senemoğlu, 2020, s. 400).

Hedeflerin tespitinden sonra hedefe dayalı olarak biçimlendirilecek hedef davranışların belirlenmesine geçilir. “Müzik eğitiminde hedefler davranışa dönüştürülürken bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlardan süzülmesi ve bu alanların değerlendirilmesi için, performans testleri uygulanmalı, tutum, gözlem ve dereceleme ölçekleri geliştirilmelidir” (Saraç, 1998, s. 159). “Hedef-davranışlar, eğitim durumlarının (öğretme-öğrenme durumlarının) ve sınav durumlarının hazırlanmasına yol göstermekte ve değerlendirme etkinliklerinde ölçütler takımını oluşturmaktadır” (Senemoğlu, 2020, s. 398).

Sürecin ikinci basamağı ise içeriğin belirlenmesidir. Bu aşamada müzik öğretimiyle kazandırılmak veya geliştirilmek istenen hedefleri ve hedef davranışları gerçekleştirecek müziksel bilgiler tespit edilerek belirli esaslara göre düzenlenir. Konuların, içeriğin temel belirleyicisi olan hedef davranışlara göre dağılımı, ilgililik, tutarlılık ve kenetlilik özelliklerine dikkat edilerek özenle yapılmalıdır (Uçan, 2018, s. 76). “Hedef ve davranışların kazandırılmasında bir araç olan içerik, öğrencilerin, kazandırılacak hedef davranışların ve konu alanının özellikleri dikkate alınarak örgütlenmelidir. İçeriğin

organize edilmesinde basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene doğru bir yol izlenmelidir” (Senemoğlu, 2020, s. 420).

Program geliştirme sürecinin üçüncü basamağı, belirlenen hedeflere tespit edilen içerik yardımıyla ulaşmak için düzenlenecek öğretim-öğrenme durumlarının tasarlanmasıdır. “Öğretim durumları hazırlanırken, öğrenci düzeyine uygun, yer-zaman-süre-araç-gereç ve emek bakımından ekonomik olma göz önünde tutulmalıdır. Öğretim durumları, eğitim ortamlarındaki sürekliliği, aşamalılığı, dayanışıklığı sağlamalı ve faaliyet gösterecek şekilde ifade edilmelidir” (Saraç, 2006, s. 114).

Dördüncü basamak, belirlenen hedeflere ulaşılma seviyesini tespit edecek sınav durumlarının hazırlanmasıdır. “Sınav-ölçme durumları hazırlanırken, tür, düzey, kapsam ve sınırlılık bakımından ilgili hedef davranışa uygun olmalı; yenilik, yapı, soyutluk-somutluk, karmaşıklık ve güçlük bakımlarından öğrenci beklentilerine ters düşmemeli; yer, zaman, çaba, araç ve gereçler bakımından da uygulanabilir olmalıdır” (Uçan, 1994, akt. Saraç, 2006, s. 114-115).

Öğretim programı geliştirmede çeşitli modeller kullanılmaktadır. Modeller karmaşık olan süreci anlaşılabilir ve uygulanabilir kılmaları bakımından işlevseldirler (Büyükkaragöz, 1997, s. 212). Program geliştirmede bir modelden faydalanmak daha verimli ve üretken bir sonucun ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır (Oliva, 2005, s. 127).

Program geliştirme modellerinden biri yedi aşamalı *Taba Modeli'dir* (Ornstein ve Hunkins, 2009, s. 215).

Taba program geliştirme modeli aşamaları:

1. Gereksinimlerin belirlenmesi,
2. Amaçların belirlenmesi,
3. İçeriğin seçimi,
4. İçeriğin düzenlenmesi,
5. Öğrenme yaşantılarının seçimi,
6. Öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi,

7. Değerlendirme ölçüt ve araçlarının belirlenmesidir.

Taba, programın uygulayıcılarının program geliştirme sürecinde yer almaları gerektiğini belirtmiştir. Program uygulayıcılarının program geliştirme sürecinde yer almamalarının uygulama ve bilimsel bilgi arasındaki uçurumu daha da genişlettiğini belirtmiştir (Taba, 1953, s. 434). Saylor, Alexander ve Lewis (1981)'e göre program tasarısı tek bir belge olmaktan çok programın ayrı ayrı bölümleriyle ilgili çok sayıdaki küçük planlardan oluşmaktadır (akt. Oliva, 2005, s. 136).

Saylor, Alexander ve Lewis modelinin dört temel aşaması şunlardır:

1. Amaç ve hedefler,
2. Program tasarısı,
3. Programın uygulanması,
4. Programın değerlendirilmesi (Oliva, 2005, s. 136).

Tyler'in program geliştirme modeli en fazla bilinen modellerden biridir. Tyler (2013)'a göre program geliştirilirken ya da öğretim planlanırken şu 4 temel soru sorulmalıdır:

1. Okulun ulaşması gereken eğitim amaçları nelerdir?
2. Bu amaçlara ulaşmak için hangi eğitsel deneyimler sağlanmalıdır?
3. Bu eğitsel deneyimler en etkili şekilde nasıl düzenlenmelidir?
4. Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı nasıl belirlenebilir? (s.1)

Tyler Modeli program geliştirme sürecinde amaçların belirlenmesine birey, toplum ve konu alanı kaynaklık etmektedir. Bu kaynaklardan elde edilen veriler öğrenme psikolojisi ve eğitim felsefesi süzgeçlerinden geçirilerek kesinleşmiş öğretim amaçları belirlenmektedir. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere öğrenme yaşantılarının seçilmesi, düzenlenmesi, yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi aşamaları gerçekleştirilmektedir (Bahar Güner, 2019, s. 29).

Tyler'in program geliştirme modeli ne yapılması gerektiğini aşama aşama ortaya koyar (Lunenburg, 2011a, s. 2). Sheehan (1986), öğrenme deneyimlerinin beklenen çıktılarının davranışsal amaçlar olarak önceden belirlenmesi nedeniyle modeli sonuç odaklı bir model

olarak nitelemektedir. Model aynı zamanda başlangıçtan sona kadar belirli bir sırayı takip ettiği için doğrusaldır (s. 6).

Her ne kadar Tyler'ın ortaya koyduğu model basit, sabit ve teknokratik olduğu yönünde eleştirilse de rasyonel (mantıksal), sistemli ve kolay anlaşılır olması sayesinde çoğu program geliştirme çalışması bu modelden etkilenmiştir (Ornstein ve Hunkins, 2009, s. 97). Bu araştırmada kullanılan program geliştirme modelinde Tyler'in program modeli ve modelin aşamaları esas alınmıştır.

Çalgı öğretiminde takip edilen program kadar kullanılan metot da önem taşımaktadır. Bu nedenle aşağıda mandolin öğretiminde kullanılan metotlar hakkında bilgilere yer verilmiştir.

**2.1.3. Mandolin metotları.** Müzik eğitiminde, çalgının nasıl icra edildiği ve öğretilebileceği konuları büyük önem taşımaktadır. “Çalgı eğitiminde metot, öğrenilecek olan sazın bütün niteliklerini, icra tekniğini mükemmel şekilde değerlendirme ve kullanma yolunda son derece gerekli bir unsurdur. Her şeyden evvel şu bilinmelidir ki, metotlu çalışma bilimsel çalışmadır. Metotsuz sadece kulaktan kapma ile yapılan çalışmaların çoğu vasat bir taklitten öteye gidemez” (Aksüt, 1998, s. 415).

Mandolin eğitimi konusunda metot ve öğretim materyalleri üzerine dünyada çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bilinen ilk mandolin metodu, 18. yüzyılın başında ünlü lavta sanatçısı Francesco Conti tarafından yazılmıştır. O zamana ait hemen hemen tüm metotlar gibi, bu metot da çalma tekniğini kapsamamaktadır. Tablatura'dan bir tür geçişi göstermektedir (Tyler ve Sparks, 1989, s. 98).

18. yüzyılın ikinci yarısında Paris ve Lyon'da yayımlanan çok sayıda metot kitabı, mandolin icracılığının gelişiminin önemli bir göstergesi olmuştur. Bu metotlardan bazıları şunlardır: Giovanni Fouchetti (Lyon, 1760), Giovanni Battista Gervasio (Paris, 1767), Pietro Denis (Paris, 1768), Gabriele Leone (Paris, 1768), Michel Corrette (Lyon, 1772).

Gabriele Leone tarafından yazılan metot kitabı (Methode Raisonee Pour Passer du Violon a la Mandoline) 1768 yılında Paris'te yayımlanmıştır. Bu metot kitabı 18. yüzyılının en temel mandolin metot kitaplarından birisi olmuştur. O döneme ait diğer metot kitapları gibi bu metot kitabının da ana kısmını 18. yüzyılda yaygın hale gelen çeşitli arpej çalma tekniğine yönelik egzersizler oluşturmaktadır. Leone, mandolin sesinin keman gibi devam etmediğini ve tasvir edilmemesi gerektiğini, uzun notalarda sesi uzatmak için süslemeler veya akor sesleri kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Leone metot kitabında ilk kez mandolinin farklı tınlarını tanıtmıştır: *naturale* “ses deliğinin yanında çalma”, *metallico* “eşik yanında çalma”, *sul tasto* “sapa yakın çalma”.

19. yüzyılın son çeyreğinde onlarca mandolin metot kitabı ortaya çıkmıştır. Onlardan biri Ferdinando Cristofaro tarafından yazılan ve 1884'te Paris'te yayımlanan mandolin metot kitabıdır. Bu metot kitabı keman icra geleneklerine dayanmaktadır. Önceki mandolin metot kitaplarının aksine bu metot kitabında sağ elde çeşitli mandolin çalma tekniklerine yer verilmemektedir.

Mandolin metotlarının gelişmesine Carlo Munier büyük katkı sağlamıştır. 1891'de “Scuola Del Mandolino: Metodo Complete per Mandolino” başlıklı metot kitabı yayımlanmıştır. Bu metot kitabında çok sayıda pena çalma tekniği tanıtılmış ve başlangıçtan ileri seviyeye kadar çeşitli alıştırmalara, gamlara ve etütlere yer verilmiştir. Bu metot kitabı halen güncelliğini korumakta ve dünyanın farklı ülkelerinde mandolin icracıları ve eğitimcileri tarafından kullanılmaktadır.

19. yüzyılın sonu- 20. yüzyılın başına ait farklı ülkelerde yayımlanan bazı mandolin metot kitapları şunlardır:

Fransa'da: Jean Pietrapertosa (Paris, 1891), Jules Cottin (Paris, 1891), Edgar Bara (Paris, 1902), Madeleine Cottin (Paris 1903 ve 1905), Maurice Mariton (Paris, 1907), R. Talamo (Paris, 1907).

Almanya'da: Köhler Ernesto (Leipzig, 1890), Hertel Julius (Leipzig, 1890), Vorpahl und Reinhold (Berlin, 1902), Branzony Alberto (Leipzig, 1913), Ritter Theodor (Leipzig, 1913).

ABD, İngiltere, Belçika’da: Odell Herbert Forest (Pennsylvania, 1906), Hawkes and Son (London, 1910), Ranieri Silvio (Brüssel, 1910).

Hemen hemen tüm bu metotlar birkaç cilt halinde yayımlanmıştır ve genellikle çok dillidir. Metotlar, İtalyanca, Fransızca, İngilizce, Almanca olarak yazılmıştır. Tüm kitaplarda hemen hemen aynı fikir görülmektedir: *Tremolo* çalma, bir ana çalma tekniği olarak romantik dönemin stil belirleyicisi olmuştur. Tüm besteciler, tremolo çalmanın mümkün olduğu kadar hızlı olması gerektiği konusunda hemfikirdi, bu sayede kemandaki yayla yapılan sese benzer bir ses elde etmeyi amaçlamışlardır (Wilden–Hüsgen, 1988, s. 57-59).

Konrad Wölki (1904-1983) Almanya’da 20. yüzyılın ilk yarısında mandolin performansının gelişiminde en önemli figür olmuştur. Onun faaliyetleri sayesinde mandolin profesyonel çalgı statüsü kazanmıştır. Wölki’nin yenilikçi fikirleri, 1940 yılında Berlin’de yayımlanan üç bölümden oluşan mandolin metot kitabına (Schule für Mandoline) yansımıştır. Bu metot kitabında yazar, 17.ve 18. yüzyıllara ait mandolin çalma tekniklerinin özelliklerini ayrıntılı olarak açıklamıştır.

Wölki’nin öğrencilerinden ünlü Alman mandolin sanatçısı ve eğitimcisi Profesör Marga Wilden-Hüsgen, farklı dönemlere ait performans örneklerini ve öğretim geleneklerini incelemiştir. "Mandolin Çalma Tekniğinin Geliştirilmesi" (Technische Studien für Mandoline, 1985), ve "Mandolin Çalma Okulu" (Mandolinenschule, 1986) eserleriyle Almanya’da günümüzdeki mandolin ekolünü oluşturduğu kabul edilmektedir.

Moskova Gnesin Müzik Akademisi Profesörü ve Rusya Federasyonu Halk Sanatçısı Vyacheslav Pavlovich Kruglov 2008’de Rusya’da yayımladı. Bu mandolin metodunda, vücut pozisyonu, sağ ve sol elin pozisyonu, farklı çalma teknikleri konularını işlemiştir. Kruglov bu metoduyla mandolinin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Türkiye’de müzik eğitimine büyük katkıları olan değerli müzik eğitimcileri Akif Saydam, Ziya Aydınant ve Saip Egüz; 1950 yılında başlayan çalışmalarıyla “Yeni Mandolin Metodu” ve “Yeni Konser Albümü” olarak sistematik özelliğe sahip sekiz kitap yayımlamışlardır. Bu metot ve albümler, mandolinin tüm teknik özelliklerini geliştirici uygulamalar ve geniş bir dağarcık sunmaktadır. Ayrıca metot ve albümlerin

hazırlanmasında Prof. Eduard Zuckmayer ve Prof. Alois Strassel'in de katkıları vardır (Doğan, 2009, s. 13).

Yukarıda bahsedilen metot kitapları farklı dönemlere ve ekollere ait olduğu için içerik olarak çeşitlilik göstermektedir. Metot kitaplarında geçen en önemli konulardan biri mandolin çalarken vücut pozisyonudur.

**2.1.4. Mandolin çalarken vücut pozisyonu.** Mandolin çalma sürecinde çalgı ile duruş ve çalgıyı tutuş önemli bir noktadır. Mandolin ile duruş hakkında bir fikir birliği yoktur ve metotlar bu konuda farklılık göstermektedir.

**2.1.4.1. Mandolin ile duruş.** Romantik döneme ait İtalyan mandolin metot kitaplarına göre, mandolin ayakta durarak ya da oturarak çalınabilmektedir. Cristofaro'nun metot kitabında oturarak veya ayakta mandolin çalma iki olası seçeneği belirtmektedir (Şekil 1). Yazara göre, otururken çalgının karın hizasında, sağ bacak üstünde tutulması gerekmektedir. Ayakta ise mandolin göğsün alt kısmına bastırılarak çalınabilir. Performans sırasında zarif bir poz sağlamak için başı hafifçe eğerek dik bir pozisyonda kalmak gerekmektedir (Cristofaro, 1884, s.5).



Şekil 1. Mandolin çalarken vücut pozisyonu (Cristofaro, 1884, s. 8).

Munier (1891)'e göre ise, mandolin sadece oturarak çalınmalıdır. Çalgı sağ ayakta tutulmakta ve sağ bacağı sol baktan daha yukarıda olması gerekmektedir (Şekil 2). Bu durumda kadınlar ayaklık kullanabilirken, erkekler sağ bacağı sol bacağın üstüne atabilmektedirler (s. 13).



Şekil 2. Mandolin çalarken vücut pozisyonu (Munier, 1891, s.13).

Saydam ve Egüz'ün metot kitabında mandolinin oturarak ya da ayakta çalınması önerilmektedir (1979, s. 4). Bu metot kitabına göre oturarak çalarken mandolin sağ bacağın üzerinde tutulmalıdır. Ayakta çalarken ise mandolin göğüse bastırılarak tutulmalıdır. Bu pozisyonun seçim sebebi muhtemelen Romantik dönemin yöntemlerinden etkilenme sonucudur, örneğin bu kitapta sunulan mandolin ile duruş seçenekleri Cristofaro tarafından yazılan metottakiler ile aynıdır.

Rusya'da Kruglov tarafından yayımlanan mandolin metodunda mandolin çalarken sol bacak yerde, sağ bacak ise ayaklıkta durabilmekte ya da sol bacağın üstüne atılabilmektedir (Kruglov, 2008, s. 15) Bu pozisyonu (Şekil 3), mandoline benzeyen Rus halk çalgısı domra ile duruş pozisyonunun etkilediği düşünülmektedir.



*Şekil 3.* Mandolin çalarken vücut pozisyonu (Kruglov, 2008, s.15).

Günümüzdeki Alman mandolin ekolünde ise mandolin ile duruş farklıdır. Mandolin, vücudun ortasında sol bacak biraz yükseltilerek tutulmaktadır (Wilden-Hüsgen, 1986, s. 9). Bu pozisyonda sol bacak ayaklığa ya da sağ bacağı konulabilir (Şekil 4).



*Şekil 4.* Mandolin çalarken vücut pozisyonu (Wilden-Hüsgen, 1986, s. 9).

Ancak Almanya’da en çok kullanılan pozisyon diğerlerine göre farklıdır. İki ayak ayaklıkta, ayaklığın yüksek yeri sol taraftadır (Şekil 5). Muhtemelen, bu pozisyon seçeneği Almanya’da kullanılan İtalyan mandolinlerine göre daha büyük gövdeye sahip Alman mandolin tipi ile ilgilidir.



*Şekil 5.* Mandolin çalarken vücut pozisyonu (Moors, Strauß, 1992, s. 5)

**2.1.4.2. Mandolin çalarken sağ el pozisyonu.** Bu araştırma kapsamında incelenen bütün metot kitaplarına göre pena baş parmak ve işaret parmağı arasında fazla sıkmadan tutulmalıdır (Şekil 6).



Şekil 6. Pena tutuşu (Moors, Strauß, 1992, s. 5).

İncelenen metotlarda mandolin çalarken sağ el bileğinin serbest olması, sağ elin tüm hareketini bilekten gerçekleştirmesi gerektiği savunulmaktadır. Kruglov'un metodunda ise diğerlerinden farklı olarak, sağ el pozisyonunun sabit olmayacak şekilde, icra edilen eserin veya etüdün ya da alıştırmaların çalma tekniğine uygun şekilde elin farklı kısımlarının kullanılmasını savunmaktadır. Kruglov, çalma sırasında sağ elin sadece bileğini kullanmaktansa bütün kısımlarını kullanmanın fiziksel anlamda daha doğal olduğunu belirtmektedir.

Mandolin çalarken sağ elin parmaklarının pozisyonu, mandolin eğitimi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu konuyla ilgili incelenen metotların ait olduğu dönemlere göre sağ elin parmaklarının pozisyonunda değişiklikler görülmektedir. Örneğin, Romantik döneme ait kitaplarda sağ el küçük parmağının, mandolin gövdesinin ön kısmının üzerinde kayması gerektiği belirtilmektedir. Munier (1891)'e göre, tremolo tekniği için bu en önemli ilkedir (s. 13). Kruglov (2008)'un metot kitabında da küçük parmak, sağ elin hareketli desteği olarak tanımlanmaktadır (s. 18). Bunun nedeni, Rusya'da Romantik dönemde ortaya çıkan köklü Rus halk çalgısı domra icracılığıyla mandolin icracılığı etkileşiminden kaynaklanmaktadır.

18. yüzyılda pena yerine kuş tüyü kullanılmaktaydı. O döneme ait metot kitabına göre tüyü tutan parmaklardan orta ve yüzük parmağı biraz yukarıya kaldırılarak ayrılması gerekirdi. Küçük parmak diğerlerinin altına gizlenmelidir (Leone, 1768, s. 4). Bu tutuşta küçük parmak mandolinden destek almamaktadır. Bunun nedeni o dönemde tremolo tekniğinin kullanılmaması ve değişik vuruş ve arpej tekniklerinin kullanılması olarak düşünülmektedir.

Klasik çalma tekniklerini yeniden canlandırma çabasında bulunan günümüzdeki Alman mandolin ekolüne göre, sağ el parmağının mandolinin gövdesine dokunmaması gerekmektedir. Wilden-Hüsgen, bu pozisyonun, klasik mandolin teknikleri çalarken daha serbest hareket sağladığını belirtmektedir (1986, s. 9).

**2.1.4.3. Mandolin çalarken sol el pozisyonu.** Araştırma kapsamında incelenen mandolin metot kitapları sol el pozisyonu konusunda sağ el pozisyonuna göre daha az farklılık göstermektedir. Araştırma kapsamında incelenen metot kitaplarının çoğuna göre, sol el pozisyonu tamamen kemandaki gibi olması gerekmektedir. Sol el pozisyonu örnek olarak *Şekil 7* de gösterilmiştir.

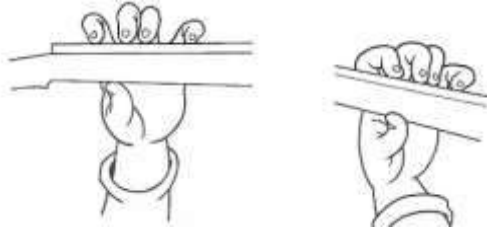


*Şekil 7.* Sol el pozisyonu (Munier, 1891, s. 13).

Sol elin avuç içi mandolinin sapına dokunmayacak şekilde yerleştirilmeli, başparmak avuç içinin karşısında tutulmalı ve dört parmak her zaman tellere basmaya hazır olabilecek şekilde kıvrık olmalıdır (Leone, 1768, s. 3). Başparmak sapın kenarından hafifçe dışarı çıkmalı, böylece el saptı kolayca yukarı ve aşağı hareket edebilmelidir (Zellner, 1996, s. 16). Diğer dört parmağın ise çekiç gibi dik basılması gerekir (Saydam, Egüz. 1979, s. 4).

Sadece Alman metot kitaplarında sol elin baş parmağı klavyenin alt tarafında uzatılır, diğer dört parmağın ise perdelerle paralel olarak tutulması önerilir (Wilden-Hüsgen, 1986, s. 9, Moors, Strauss, 1992, s. 13). Bunun nedeni, Almanya'da kullanılan mandolinlerin

saplarının daha geniş olması ya da gitar icracılığı ile etkileşimden kaynaklanabileceği şeklindedir. Alman metotlarında sol el pozisyonu örnek olarak *Şekil 8*'de gösterilmiştir.



*Şekil 8.* Sol el pozisyonu (Moors, Strauss, 1992, s. 13).

**2.1.5. Mandolin çalma teknikleri.** Mandolin öğretiminde ve icracılığında birçok farklı çalma tekniği kullanılmaktadır. Mandolin çalma teknikleri farklı müzik dönemlerinde çeşitlilik göstermektedir. Aşağıda bazı mandolin çalma teknikleri örnek olarak verilmiştir.

**2.1.5.1. 18. yüzyıl çalma teknikleri.** Klasik dönem mandolin metot kitaplarında; aşağıya-yukarıya güçlü (iki tel aynı anda çekme) ve hafif (tek tel çekme) değişik vuruş tekniklerine, virtuöz arpej tekniklerine ve değişik süslemelere odaklanılmıştır (Wilden-Hüsgen, 1988, s. 61).

*Şekil 9*'da vuruş tekniklerine bir örnek gösterilmektedir. Bu örnek çalınırken pena eğik tutulmalıdır. Bu pozisyonda üstten alta vuruş ile iki tel, alttan üste vuruş ile tek tel çekilmektedir. Üstten vuruş güçlü, alttan vuruş hafiftir.



*Şekil 9.* Aşağıya-yukarıya güçlü ve hafif vuruş teknikleri (Tröster, 1995, s.2).

Şekil 10'da sağ el ile *kayma tekniği* örneği verilmektedir. Dörder otuzikilik gruplarda ilk nota güçlü çalındıktan sonra ek hareket yapmadan pena tellerden kaymaktadır. Son nota ise hafif bir şekilde çift tellerden sadece tekini çekerek çalınmaktadır.



Şekil 10. Sağ el ile kayma tekniği (Leone, 1999, s. 8).

Şekil 11'de iki sesliliğin örneği verilmiştir. Bu tür tekniklerde alttaki ses daha önemli ise, eğilmiş pena, ikisi de aynı önemde ise düz pena ile çalınmaktadır.



Şekil 11. İki sesliliği (Leone, 1999, s. 3).

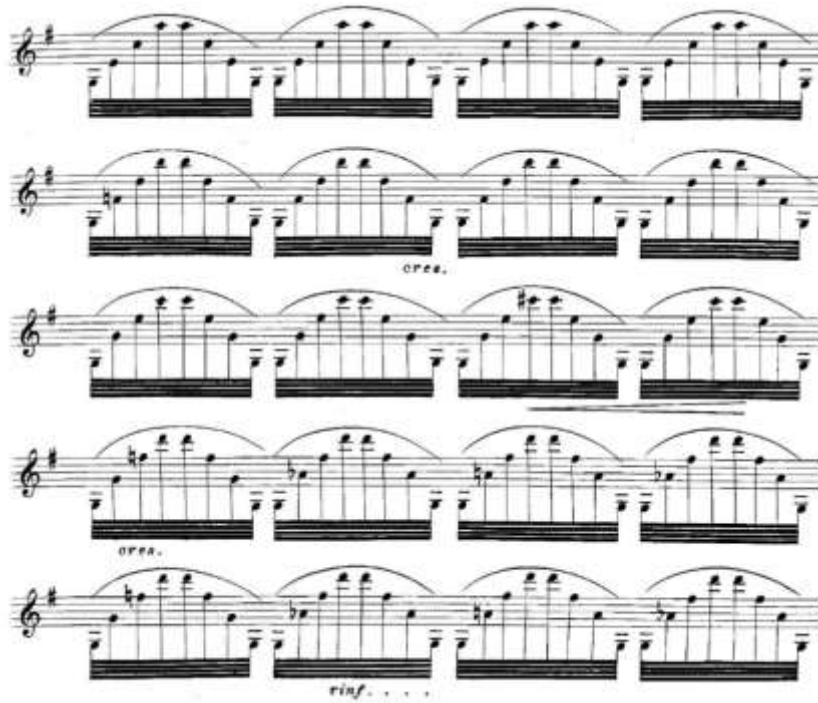
Değişik süsleme örnekleri Şekil 12'de gösterilmektedir. Bu örnekte süslemeler yanında farklı tınlar (naturale, sul tasto, metallico) da kullanılmaktadır: *met.* (metallico) eşik yanında, *s.t.* (sul tasto) sapa yakın, *nat.* (naturale) ses deliğinin yanında çalmak demektir.



Şekil 12. Süslemeler ve farklı tınılar (Leone, 1999, s. 2).

**2.1.5.2. Romantik döneme ait çalma teknikleri.** Romantik dönemde tremolo çalma, ana çalma tekniği olarak Romantik dönemin *stil belirleyicisi* olmuştur (Wilden–Hüsgen, 1988, s. 57-59). Tremolo, penanın teller üzerindeki yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı birbiri arkasına yapılan hareketleridir. (Saydam, Egüz. 1979, s. 5). R.Calace (1902)'ye göre tremolo, mandolinin sesinin bütün renklerini gösteren ve dinleyiciyi çeken en önemli mandolin tekniğidir (s. 3).

Romantik döneme ait metot kitaplarında yeni mandolin tekniği olarak *arp tekniği* kullanılmaktadır. Arp tekniğini, icra ederken pena düz tutulmaktadır ve ritim kalıplarına dikkat edilmektedir. Aşağıdaki Şekil 13'te arp tekniği örneği verilmiştir.



Şekil 13. Arp tekniği (Munier, 2007, s.3).

Munier, mandolini solo bir çalgı olarak göstererek yeni çalma tekniklerine yer vermiş ve ilk defa bu metotta *tremolo-staccato* tekniğini kullanmıştır. Bu teknikte iki ses, biri tremolo ile diğeri vuruş olarak çalınarak birleştirilmektedir. Tremolo-staccato kullanma örneği aşağıda verilmiştir.



Şekil 14. Tremolo-staccato (Munier, 2002, s. 1).

**2.1.5.3. 20- 21. yüzyılda kullanılan yeni çalma teknikleri.** 20 ve 21. yüzyıllarda mandolin için yazılan eserlerde yeni teknikler ve ses efektleri kullanılmıştır. Örneğin Yasuo Kuwahara, geleneksel Japon müziğine dayanarak yaptığı bestelerini; tellere tam basmayarak çalma, avuç ya da pena ile mandolin gövdesine vurarak çalma gibi tekniklerle zenginleştirmiştir. Kuwahara'nın besteleri dünyada birçok farklı ülkenin mandolin sanatçıları ve orkestraları tarafından konser repertuvarlarına alınmıştır (Volskaya, 2006, s. 44).

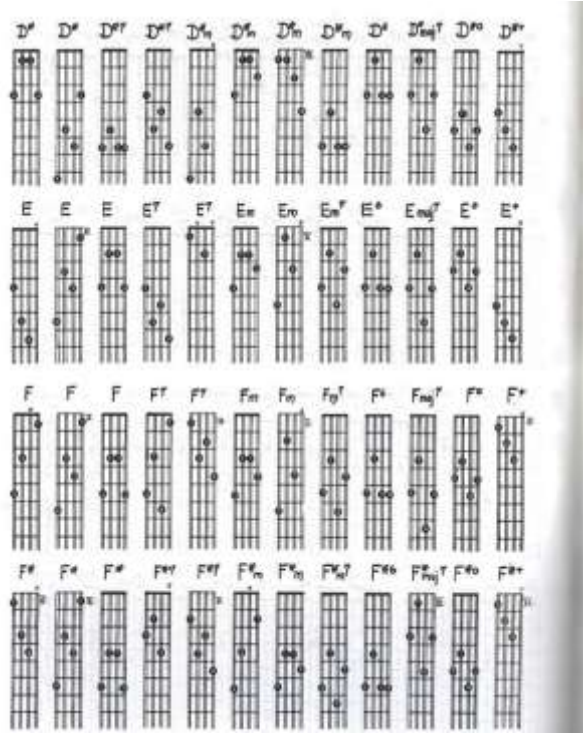
Şekil 15'te bazı yeni çalma teknikleri örnek olarak verilmiştir.



Şekil 15. Yeni teknikler ve ses efektleri (Kuwahara, 2000, s. 11).

Mandolin ile *folk*, *bluegrass*, *jazz* gibi müzik türleri çalarken klasik çalma tekniklerinden farklı teknikler kullanılmaktadır. Örneğin, *slide* “pena vuruşundan sonra sol el parmağı ile bir sonraki notaya kayma”, *hammering on* “bir sonraki notayı sağ eli kullanmadan, sol parmak ile perde üzerine vurarak icra etme”, *pulling off* “sağ eli kullanmadan, sol el parmağı ile bir alttaki sesi çekerek icra etme”. Bu tür müziklerde değişik akorlar da kullanılmaktadır.

Şekil 16'da bazı akorların mandolin klavyesinde yeri gösterilmiştir.



Şekil 16. Mandolin klavyesinde bazı akorların yeri (Zellner, 1996, s. 134).

## 2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma kapsamındaki konular ile ilgili olduğu düşünülen ve alanyazın taramasında ulaşılabilen yurt içi ve yurt dışında yapılmış çalışmalardan bir bölümü aşağıda kronolojik sıra ile özetlenmiştir.

### 2.2.1. Yurt içinde yapılan araştırmalar.

Otacıoğlu (2005)'nin "Müzik Öğretmenliği Piyanos Eğitimi Dersi İçin Bir Model Denemesi" adlı doktora çalışmasında, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanmakta olan klasik piyano öğretimine bir eleştiri getirilerek, Türkiye koşullarına uygun, programlandırılmış öğretime dayalı bir piyano öğretim modeli geliştirmek ve geliştirilen modelin etkililiğinin denemesi amaçlanmıştır. Deneysel olan bu araştırmada, kontrol gruplu ön test-son test deney deseni kullanılmıştır. Deney öncesi ve sonrasında deney ve kontrol gruplarına başarı testi, müzikal algılama testi, gözlem formu ve piyano

dersi tutum ölçeği uygulanmıştır. Deneysel gruba, güz döneminde programlandırılmış öğretime dayalı piyano dersi öğretimi verilmiş, kontrol grubu ise klasik piyano öğretimine dayalı piyano derslerine devam etmiştir. Sürecin sonunda, başlangıçta uygulanan testler öğrencilere tekrar uygulanarak bağımsız değişkenler yönünden öğrencilerin son düzeyleri belirlenmiş ve deneysel çalışma tamamlanmıştır. Araştırma sonucunda 1.sınıf güz dönemi piyano dersi için geliştirilen öğretim modelinin, klasik piyano öğretimine dayalı olarak verilen piyano dersinden daha etkili ve geliştirici olduğu kanıtlanmıştır.

Özyörük (2006)'ün “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri” adlı yüksek lisans tezi, Türkiye’deki müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında görev yapan gitar öğretim elemanlarının, öğretim programları yönünden Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersine yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada veriler kaynak tarama yöntemi ve öğretim elemanlarına uygulanan anket formları aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; kurumlarda uygulanan programların birbirlerinden farklı olduğu, altı ögeli çağdaş öğretim programına çok az yer verildiği, ders saatinin programların sağlıklı yürütülebilmesi için yetersiz olduğu saptanmıştır. Öğretim elemanlarının, kullanılan kaynaklar, dağar, ölçme-değerlendirme şekilleri gibi temel konularda birbirlerinden farklı uygulamalar yaptığı ve farklı kurumlardaki öğretim elemanlarının birbirleriyle iletişim içinde olmadıkları, ortak çalışmalar yürütmedikleri görülmüştür.

Söker (2006) tarafından yapılan “Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Çıkışlı 1. Sınıf Keman Öğrencilerine Temel Davranışları Kapsayıcı Bir Öğretim Programı Model Önerisinin Uygulanması” adlı yüksek lisans tezinde, eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği anabilim dallarında kullanılan Bireysel Çalgı Eğitimi-I (Keman) dersi öğretim programlarının durumunu ortaya koymak, Bireysel Çalgı Eğitimi-I (Keman) dersi öğretim programı model önerisi hazırlamak ve hazırlanan öğretim programının Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu keman öğrencilerine uygulanarak, temel davranışların gözden geçirilmesi sonucunda elde edilen verileri ve bulguları keman eğitimi açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Durak (2007) tarafından yapılan “Piyano Öğretim Programı Model Önerisi ve Uygulamadaki Görünümü” adlı doktora tezinde eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği anabilim dalı piyano dersi için kullanılmakta olan mevcut öğretim programlarının durumu değerlendirilmiş ve buradan yola çıkarak sekiz yarıyılık kapsamlı bir öğretim programı hazırlanmıştır. Bu program, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. sınıf 1. yarıyıl piyano öğrencilerine uygulanmış ve ulaşılan sonuçlar piyano eğitimi açısından değerlendirilmiştir. Mevcut piyano öğretim programının durumunu ortaya koyabilmek için alanyazın taraması yapılmış ve 26 piyano öğretim elemanına yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre hazırlanan piyano öğretim programı 1. sınıf 1. yarıyıl 40 piyano öğrencisine uygulanarak gözlemlenmiştir. Uygulama sırasında ikisi bilişsel test niteliğinde üç ayrı gözlem yapılmış ve sonuçları uzman gözlemci tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonrasında modelin piyano eğitiminin hedeflerine ulaşmada olumlu yönde etkisi olduğu ortaya konulmuştur.

Ekici (2008) tarafından yapılan “Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Program Geliştirme Çalışması” adlı doktora tezinde, müzik öğretmenliği lisans programında yer alan Bireysel Ses Eğitimi dersi programının geliştirilmesine yönelik bir çalışma yapılması amaçlanmıştır. Tarama modeli ve nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler, literatür taraması, bireysel ses eğitimi öğretim elemanları, müzik öğretmeni adayları ve çalışmakta olan müzik öğretmenlerine yönelik görüşme formları, öğretmen adayları için geliştirilmiş ihtiyaç analizi ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, en az 25 yıllık deneyimi olan eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalları oluşturmuştur. İhtiyaç analizine dayalı olarak, bireysel ses eğitimi dersine yönelik hedef ve hedef davranışlar saptanmış, ilgili eğitim durumları düzenlenmiş ve değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir. Araştırmanın sonunda, bireysel ses eğitimi dersinde kuramsal içeriğe, teknik uygulamalara, piyano eşliğine, çocukluk ve ergenlik dönemi ses eğitimi ile ilgili konulara, konuşma eğitimine ağırlık verilmesi gerektiği, bireysel ses eğitimi dersini alan öğrencilerin dinletiyeye yönlendirilmeleri gerektiği ve bu derse yönelik değerlendirme ölçütlerinin, hedef ve hedef davranışların belirlenmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ataman (2010) “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi Dersine Yönelik Flüt Öğretim Program Tasarısı” isimli doktora tezinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı mevcut kur tanımlarının sekizinci yarıyılında yer alan “Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi” dersine yönelik bir flüt öğretim program tasarısının oluşturması amaçlanmıştır. Araştırmada gerekli olan veriler, alanyazın taraması, yapılandırılmış görüşme ve anket teknikleri yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda flüt eğitimcilerinden ve flüt öğrencilerinden elde edilen görüşler ve alanyazın taraması yoluyla toplanan verilerden hareketle “Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi” dersine yönelik flüt öğretim program tasarısı oluşturulmuştur.

Kınık (2010)’ın “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeyine Yönelik Öğretim Programı Önerisi” isimli doktora tezinde, bağlama öğretiminin başlangıç düzeyine yönelik 14 haftalık bir öğretim programı önerisi oluşturulmuştur. Araştırmada bağlama eğitimine yönelik olarak; buluş, sunuş, araştırma, iş birliği ve tartışma yoluyla öğretme stratejileri ile anlatma, gösterip yaptırma, dinleyerek öğrenme, problem çözme ve bireysel çalışma yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca çalışmanın tartışma kısmında bu çalışma ile bağlama eğitimine yönelik yapılmış diğer çalışmaların bir karşılaştırması yapılmıştır.

Öztopalan (2010) “Viyolonsel Öğretiminde İlk Bir Yılda Uygulanacak Program Taslak Önerisi” adlı doktora tezinde Talim Terbiye Kurulu’nun 27 Ocak 1997 tarih ve 2470 sayılı MEB Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan Temel Sanat Eğitimi (Çalgı-Viyolonsel) Dersi Öğretim Programı’nın konularını, hedef ve hedef davranışlarını, öğrenme-öğretme durumlarını ve değerlendirme ölçütlerini temel almıştır. Konuyla ilgili ihtiyaç analizi doğrultusunda yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkan farklı yaklaşımlar yeni bir program taslağına yansıtılmış ve program yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır. Tarama modeli ve nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada veriler; alanyazın taraması, ihtiyaç analizine yönelik 20 viyolonsel öğretim elemanı ve öğretmenlerine yönelik görüşme formları ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ege Bölgesi’nde yer alan bütün güzel sanatlar ve spor liseleri, eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları ve devlet konservatuvarları oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularına dayanarak, güzel sanatlar ve spor liseleri’nin birinci yılının (9. sınıf) viyolonsel eğitimi dersine yönelik

konular, hedef ve hedef davranışlar, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme ölçütleri yeniden düzenlenmiştir.

Önlü (2014), “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde müzik öğretmenliği lisans programlarında uygulanmak üzere saksafon dersi için 14 haftalık başlangıç düzeyi öğretim programı hazırlanmış ve hazırlanan programın uygulamadaki görünümü değerlendirilmiştir. Araştırmada model olarak eylem araştırması kullanılmış olup, nitel veriler için literatür taramasından, nicel veriler için ise uygulama boyutundan elde edilen sayısal verilerden yararlanılmıştır. Uygulama esnasında süreç değerlendirmek için düzenli aralıklarla ara değerlendirmeler yapılmış ve uygulama sonunda genel durum tespitine yönelik olarak katılımcıların performansları uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Süreç ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen veriler ışığında programın işlevselliği sınanarak başarılı olduğu kanaatine varılmıştır.

Özdemir (2014) “Müzik Öğretmenliği Klasik Gitar Eğitimi Dersi İçin Eklektik Bir Model Önerisi” adlı doktora tezinde klasik gitar çalmaya ilişkin teknik ve müzikal bilgi ve becerilerin belli bir program ve belirlenmiş hedefler doğrultusunda sistemli bir şekilde kazandırılması amacıyla; görsel, işitsel ve uygulamaya dayalı öğrenme boyutlarına yönelik öğretim etkinliklerini içinde barındıran öğretim programı dizgeli eğitim modeline göre yapılandırılmış, söz konusu etkinlikler planlı biçimde uygulamış ve öğretim programının gitar öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan başarısı üzerindeki etkisi sınımlanmıştır.

Çelikoğlu (2019), “Flüt Eğitiminde Blues Doğaçlama Çalma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Öğretim Tasarımı” adlı doktora tezinde, Blues doğaçlama öğretim tasarımı geliştirilmiş, bu tasarımın flüt eğitimi alan öğrencilerin doğaçlama becerilerini geliştirme durumunun ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada ilk olarak uzman görüşleri alınmış, doğaçlama öğretiminde olması gereken temel öğeler belirlenmiştir. Belirlenen öğelerin eğitimde kullanılabilmesi için, program geliştirme ilkeleri dikkate alınarak, 5 ünitelik bir öğretim tasarımı hazırlığına başlanmıştır. Çalışma grubu, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 7 flüt öğrencisinden oluşturulmuştur. Araştırma verilerini toplamak için Çelikoğlu ve Lehimler tarafından geliştirilen müzikal doğaçlama performans

değerlendirme ölçeği, araştırma kapsamında geliştirilen doğaçlama öz yeterlik algısı ölçeği, kazanım çeteleme ölçeği, kamera kayıtları, araştırmacı ve öğrenci günlükleri kullanılmıştır. Sonuç olarak, doğaçlama çalmayı zor bulmalarına rağmen, yapabildiklerini gördükçe çok sevdikleri, motive oldukları, endişe duymalarının yersiz olduğunu bu eğitim programı sayesinde anladıkları ve özgürlük olarak tanımladıkları bu stili hep kullanmak istedikleri görülmektedir. Eğitim programı süresince konuya aktif ilgi duymalarının nedeni; konunun ilgi çekici olmasının yanında, araştırmacının gösterdiği olumlu tavırların öğrencilerde konuyu anlama, uygulama ve motive olmalarında en önemli etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Özdemir (2020), “Piyano Eğitiminde Bilişsel Gelişimi Destekleyici Öğretim Programının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinin amacı, piyano eğitiminin önemli bir boyutunu oluşturan bilişsel alandaki eksikliği gidermeye yönelik kültürel ve kuramsal konuları içeren destekleyici bir öğretim programı geliştirmek ve alanda kullanılabilirliğini test etmektir. Araştırmada karma model benimsenmiştir. Araştırmada ilk olarak ihtiyaç analizi yapılmış, sonrasında alanyazın taraması ve uzman görüşlerine dayanan, dönemlik ders programı hazırlanmış ve 21 öğrenciye uygulanmıştır. Bilişsel gelişimi destekleyici öğretim programının deneysel uygulaması; çalışma grubunun bilişsel donanımını artırmış, piyano ders başarıları üzerinde olumlu etki göstermiş ve katılımcıların klavyeli çalgı geleneğini daha yakından tanımasını sağlamıştır. Çalışma grubunun tamamına yakınının (%95,2) bilişsel gelişimi destekleyici öğretim programının, mesleki gelişimlerine katkı sağladığı; %85,7’sinin ise, anabilim dalı lisans öğretim programına dâhil edilmesi gerektiği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Terzioğlu (2020) “Bağlama Öğretiminde Kullanılan Metotların Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi ve Bir Çerçeve Program Önerisi” isimli doktora tezinde, uzun sap bağlama öğretiminde kullanılan 7 metodun karşılaştırmalı olarak içerik analizleri yapıldıktan sonra, metotlarındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya çıkarılması ile elde edilen sonuçlardan yola çıkarak yeni bir uzun sap bağlama öğretimine ilişkin çerçeve program hazırlanması ve bağlama öğretimine katkı sağlaması amaçlanmıştır. Araştırma, içerik analizine dayalı durum çalışması modelinde gerçekleştirilmiş olup; betimsel bir yaklaşım izlenmiştir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmanın verilerini oluşturan metotlar, uzman görüşleri

doğrultusunda tespit edilerek tercih edilmiştir. Metotların analizi yapılırken içerik analizi yöntemi kullanılmış, önerilen yeni çerçeve program önerisine ise altyapı bağlamında katkı sağlaması adına; genellikle Azerbaycan müziğinde kullanılan ama Türk Halk Müziği korolarında sıkça rastlanan bir diğer telli mızraplı Türk müziği çalgısı olan tar çalgısının öğretim metodundan da yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda hazırlanan uzun sap bağlama metot modeli önerisi 5’li likert tipi ölçek ile uzman üç eğitimciye ulaştırılmış ve metot önerisinin kullanılabilir olup olmadığına dair görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda hazırlanan metodun başlangıç ve ileri düzeyde kullanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmış ve konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Ceviz (2021), “Başlangıç Düzeyinde Özengen Gitar Eğitimine Yönelik Kılavuz Öğretim Programı Tasarısı ve Uygulamadaki Görünümü” isimli doktora tezinin amacı, başlangıç düzeyinde özengen gitar eğitimine yönelik kılavuz öğretim programı oluşturmak ve programın uygulanma sürecine ilişkin başarısını incelemektir. Araştırmada öğretim programının oluşturulmasına yönelik kuramsal boyutunda alanyazın tarama tekniğinden faydalanılmış ve bu doğrultuda benzer çalışmalar incelenmiştir. Deneysel boyutta ise başlangıç düzeyinde 5 öğrenciye 11 haftalık hazırlanan öğretim programı uygulanmış, kuramsal bilgi testleri ve performans testleri ile sınav-ölçme süreçleri gerçekleştirilmiştir. Performans testlerinden elde edilen veriler üç alan uzmanı tarafından, belirlenen 5’li likert tipi ölçeğe bağlı değerlendirilmiştir. Ardından, her bir ünite için belirlenen kuramsal bilgi testlerinin ve performans testlerinin ağırlıklı ortalamaları hesaplanarak başarı puanları bulunmuştur. Araştırma sonucunda, programın oldukça başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Durmaz (2021), “Devlet Konservatuvarları Lisans Düzeyi Kemane Dersi İçin Öğretim Programı Önerisi” adlı doktora tezinin amacı, devlet konservatuvarları lisans düzeyi kemane eğitimine yönelik olarak “perde öğretimi” ve “icra teknikleri” temelli melodik bağlamlar üzerinden, makam bilgisi ve icra üslubu kazandıran 8 dönemlik bir program geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, kaynak taraması yapılmış, kemane eğitimine ilişkin program geliştirme çalışmalarının hangi yaklaşımla ele alınacağı belirlenmiştir, konu alanlarına yönelik ihtiyaçlar belirlenmek amacıyla lisans düzeyinde kemane eğitimi veren 11 eğitimci ile 9 kemane icracısıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Eğitimcilerle

yapılan görüşmelerde, programda yer verilecek; hedefler, hedef davranışlar, ilkesel dayanaklar, içerik, öğrenme-öğretme durumları, kaynak araç ve gereçler ve ölçme durumları konularına yönelik olarak hazırlanmış, yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. İhtiyaç analizinden elde edilen veriler doğrultusunda kemane öğretim programına yönelik hedef, içerik, öğrenme yaşantıları ve sınama-ölçme durumları oluşturulmuştur. Araştırmanın son aşamasında kemane öğretim programının şematik olarak son hâli oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında oluşturulan lisans düzeyi kemane öğretim programı ders bilgi paketi yapısına uygun olarak hazırlanmıştır.

Kalender (2021), “Keman Eğitiminde Entonasyon Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Hazırlanan Öğretim Programının Etkililiği” isimli doktora tezinin amacı, kemande duruş-tutuş bozukluklarının giderilmesi ve sağ el-sol el becerilerinin geliştirilmesine yönelik hazırlanan öğretim programının, öğrencilerin entonasyon becerilerine etkisini incelemektir. Araştırmanın modeli açıklayıcı sıralı karma yöntemdir. Nicel boyutta tek grup öntest-sontest desen kullanılmış, nitel boyutta ise yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın nicel boyutundan elde edilen sonuçlara göre, duruş-tutuş bozukluklarının giderilmesi ve sağ el-sol el becerilerinin geliştirilmesine yönelik hazırlanan öğretim programının, öğrencilerin birinci pozisyonda entonasyon hatalarını, hıza bağlı entonasyon hatalarını ve I-III pozisyon geçişli çalmada entonasyon hatalarını azalttığı tespit edilmiştir. Nitel boyutta alınan öğrenci görüşlerine göre, katılımcılar uygulanan öğretim programı doğrultusunda yaşadıkları çeşitli teknik sorunları aştıklarını, bu sorunların giderilmesi ile pek çok açıdan keman çalma becerilerinin geliştiğini ve bunun da çalışma isteklerini artırdığını ifade etmiş ayrıca bu çalışmaların entonasyon, hız ve pozisyon geçme becerilerini anlamlı ölçüde geliştirdiğini belirtmişlerdir.

### **2.2.2. Yurt dışında yapılan araştırmalar.**

K. Wölki (1939)'nin yazdığı metot kitabına ek olarak yayımladığı “Mandolin'in Tarihi” (“Geschichte der Mandoline”) başlıklı çalışmada mandolinin gelişim tarihi, performans gelişimi ve repertuarı hakkında bilgiler verilmektedir. Ayrıca, “Mandolin'in Tarihi”

başlıklı çalışmada ilk kez opera ve senfoni eserlerindeki mandolin kullanım örnekleri sıralanmaktadır.

J. Tyler ve P. Sparks (1989)'ın “Antik Mandolin” (“The Early Mandolin”) adlı kitabında mandolinin ortaya çıkışı ve 17. yüzyıldan 19. yüzyıl başına kadar geçen süreçteki evrimi anlatılmaktadır. Yazarlar, çağdaş çalma tekniklerini inceleyerek Vivaldi, Sammartini, Stamitz ve Beethoven'ın eserleri de dahil olmak üzere mandolin repertuvarının tamamını ortaya çıkarmışlardır. Kitabın nihai amacı, mandolinin doğasını ve tarihsel çalma tekniklerini anlayarak günümüz müzisyenlerinin sanatsal açıdan tatmin edici performanslar üretmelerine yardımcı olmaktır.

M. Wilden-Hüsgen (1990)'ın “Barok mandolin” (“Die Barockmandoline”) adlı kitabında Barok dönemde mandolinin gelişimi, repertuarı ve 17.- 18. yüzyıllarda kullanılan çalgı tekniklerine yer verilmiştir. Kitapta 1750'den 1850'ye kadar oluşan mandolin eserlerinin tam listesine ve barok mandolin çalan müzisyenler için yönergeler yer verilmiştir.

P. Sparks (1995) tarafından yazılan “Klasik Mandolin” (“The Classical Mandolin”) kitabı bilim adamının doktora tezine dayanmaktadır ve 1815'ten 20. yüzyılın sonuna kadar birçok ülkedeki mandolinin gelişimini anlatmaktadır. Kitapta mandolin sanatının merkezi olmayan bazı ülkelerde (Avustralya, Arjantin, Brezilya, Güney Afrika, Cezayir) de mandolinin yeri ve önemi üzerinde durulmaktadır. Bu kitap mandolinin orijinal müzik repertuvarını, bestecilerinin yaşamlarını ve eserlerini incelemektedir. Kitapta aynı zamanda çalma tekniklerinin çeşitli yönleri araştırılmakta ve günümüz orkestra ve solistlerine yer verilmektedir.

A. Zerneck (1999)'nin “Doğu Almanya’da Mandolin-Oluşması” (“Die Mandoline in der DDR – eine Bestandsaufnahme”) adlı çalışmasında Doğu Almanya’da mesleki mandolin eğitiminin ve mandolin orkestralarının oluşması anlatılmaktadır. Verileri toplamak amacıyla mandolin öğretmenleri ile görüşme yapılmış, araştırmada onların hatıraları, fotoğrafları, belgeleri, makaleleri ve programları kullanılmıştır.

## BÖLÜM III

### YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

#### 3.1. Araştırma Modeli

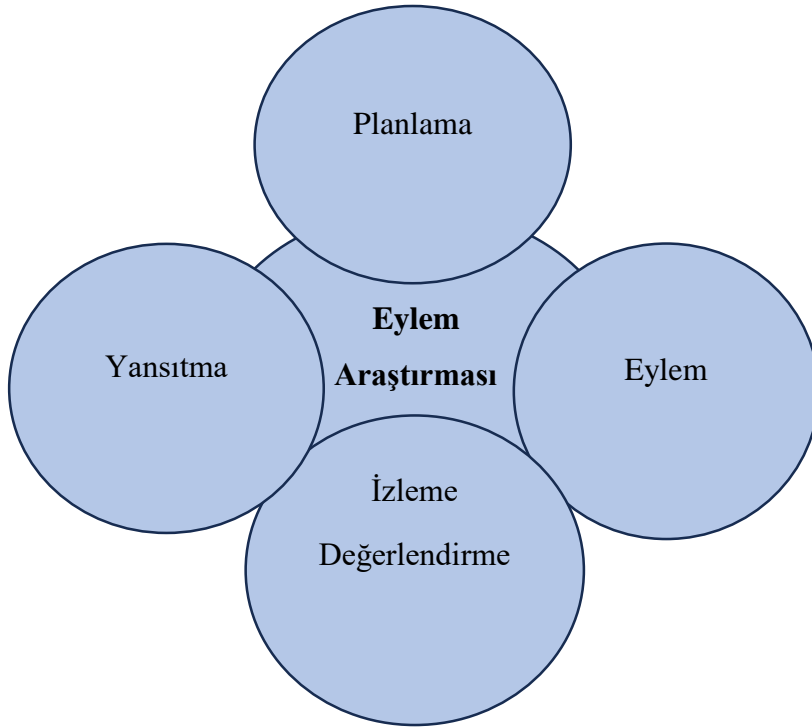
“Araştırma, belirli bir sorunun veya soruların sistematik ve mantıklı bir biçimde cevaplandırılmasına yönelik bir girişimdir. Bilinmeyi ortaya çıkarma, tanımlama ve birtakım sonuçlara ulaşma çabası içindedir. Bunun için araştırmaya yön veren soru veya soruları cevaplayabilecek bilgileri toplar, yorumlar ve sonuçlara ulaşır” (Yıldırım, 1999, s. 7).

Araştırma modeli ise; “araştırma amacına uygun ve en ekonomik olarak verilerin toplanması ve çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir” (Selltiz, Jahoda, Deutsch ve Cook, 1959, akt. Karasar, 2016, s. 108). Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırmasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. “Eylem araştırması, eylemlerin ve öğretimin niteliğini anlamak ve iyileştirmek için gerçek sınıf veya okul durumunu çalışma süreci olarak tanımlanabilir” (Hensen 1996; McTaggart, 1997; Schmuck, 1997, akt. Johnson, 2015, s. 19). Eylem araştırması, araştırmacılar tarafından aktif olarak kullanılan ve eğitimin çeşitli konularında sistematik ve bilimsel olarak bilgi elde etme ve uygulamaları geliştirme amacıyla yararlanılan bir yöntemdir. Bu araştırma türünün eğitim alanındaki birinci amacı ise, eğitim dünyasında ortaya çıkan gerçekleri sistematik olarak anlamak ve değiştirerek geliştirmeye çalışmaktır (Kuzu, 2009, s. 427). “Eylem araştırması bir şeyi ispatlamak zorunda olduğunuz anlamına gelmez. Bir deney değildir. Genellikle bir şeyin nasıl yürüdüğünü ortaya çıkarmak için düzenlenir. Amaç, problemi çözme, değerlendirme veya hatta yeni fikirleri bulma ve nasıl

çalıştığını anlamaktır” (Johnson, 2015, s. 43). “Eylem araştırması ve müzik eğitimi doğası gereği uygulamaya dayalı bir eğitim alanıdır. Bu nedenle eylem araştırması yöntemi müzik eğitimi alanında çalışan araştırmacılara kendi değer ve varsayımlarını yansıtma imkânı sunması, müzik eğitimi sürecinde incelenen bir şeyi ispat etme çabası yerine durumun ne olduğunu anlamaya yönlendiriyor olması nedeniyle müzik eğitimi araştırmalarında kullanılabilir bir araştırma yöntemidir” (Mutlu Yıldız, 2017, s. 70)

### 3.2. Araştırmada İzlenen Basamaklar

Eylem araştırması çeşitli aşamalardan oluşan bir süreçtir. “Cain (2013), *Şekil 17*’de verilen döngünün 1940’larda Lewin tarafından tanıtıldığını ve birçok kişi tarafından geliştirildiğini (Elliott, 1991, McNiff 1988, Zuber-Skerritt 1996) belirtmiştir” (Akt. Barışeri, 2013, s. 8).



*Şekil 17.* Eylem araştırması süreci.

Johnson (2015)'a göre ise eylem araştırmasının adımları şunlardır:

1. Bir problem ya da araştırma konusu belirleme,
2. Kuramsal bağlamda problemi ya da araştırma konusunu ortaya koyma,
3. Veri toplamak için bir plan yapma,
4. Veriyi toplamaya ve analiz etmeye başlama,
5. Gerektiğinde soruların ya da problemlerin değişmesine izin verme,
6. Veriyi düzenleme ve analiz etme,
7. Verileri raporlaştırma,
8. Yargıları ve önerileri yapma,
9. Bir eylem planı oluşturma,
10. Planı eyleme geçirme ve değerlendirme.

“Her bir eylem araştırması kendi özelliklerine göre diğerlerinden farklılaştığı için eylem araştırmasının aşamaları kesin ve değişmez değildir. Yapılacak araştırmanın özelliklerine göre bu aşamalar farklılaşabilir” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s. 278). Araştırmanın amacına uygun olarak bu eylem araştırması, Johnson (2015) tarafından belirlenen ve yukarıda verilen eylem araştırmasının bazı adımlarını içeren, planlama, eylem (uygulama) ve değerlendirme şeklinde üç aşamadan oluşturulmuştur.

**3.2.1. Planlama aşaması.** Bu araştırmanın planlama aşaması dört basamaktan oluşmaktadır. Aşağıda bu basamaklar açıklanmaktadır.

**3.2.1.1. Bir problem ya da araştırma konusu belirleme.** Eylem araştırması bir problem durumu ya da uygulama sürecinde irdelenmesi gereken bir boyutun belirlenmesi ile başlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 298). Bu araştırmanın planlama aşamasında ilk olarak müzik öğretmeni yetiştiren lisans programlarında mandolin çalgısına ait bir öğretim programının bulunmaması bir problem alanı olarak belirlenmiştir. Belirlenen problemin

çözümüne yönelik olarak araştırma sürecinde Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi başlangıç öğretim programı tasarısı hazırlanmasına, hazırlanan program tasarısının uygulanmasına ve uygulanan taslak programın değerlendirilmesine karar verilmiştir. Araştırmanın problem cümlesinin ve alt problemlerinin belirlenmesinde Fraenkel ve Wallen (2006) ile Gay, Mills ve Airasian (2009)'nın belirlemiş oldukları “akla yatkın”, “anlamlı”, “açık ve anlaşılır”, “sınanabilir”, “özgün”, “kapsamı geçerli” ve “etik” ilkelerine bağlı kalınmıştır (akt. Büyüköztürk vd., 2019, s. 44). Johnson (2015)'a göre araştırmanın konusunu seçerken araştırmacı ilgi alanını tanımlayıp derinlemesine gözden geçirmekten hoşlandığı şeyleri bulmalıdır (s. 43). Bu doğrultuda, araştırma konusu belirleme sürecinde, hem müzik eğitimine yönelik ihtiyaçlar genelinde mandolin eğitimi sürecine ait gerekliliklerin yer alması hem de araştırmacının ilgi alanı dahilindeki tecrübeleri esas olarak alınmış ve araştırma konusu belirlenmiştir.

### ***3.2.1.2. Kuramsal bağlamda problemi ya da araştırma konusunu ortaya koyma.***

Veri toplama aşamasından önce, kuramsal bir bağlam kurgulama ve veri toplama araçları geliştirme amacıyla konu ile ilgili alanyazın taraması Kum Saati modeline uygun olarak yapılmıştır. Araştırma konusunun belirlenmesi aşamasında başlayan kum saati modeli, genel anlamda bilim alanı içerisinde tarama yapılması, araştırma problemi alanına ilişkin tarama yapılması, araştırma problemine ilişkin tarama yapılması ve araştırmalara ait sonuç taramalarının yapılmasını kapsamaktadır (Büyüköztürk vd., 2019, s. 47). Bu doğrultuda, ilk adım olarak yükseköğretim müzik eğitimine yönelik olarak genel tarama yapılmış ve ihtiyaçlar belirlenmiş, ikinci adımda çalgı eğitimine yönelik olarak hedefler, hedef davranışlar, karşılaşılan sorunlar taranmış, üçüncü adımda mandolin çalgısı özelinde ihtiyaçlar belirlenmiş ve son adımda ise tarama sonucunda geliştirilen problem çözme durumlarına ait sonuçlar incelenmiştir. Mandolin eğitimi ve öğretimi sürecinde bir program oluşturulması gerekliliği konusu yapılan bu araştırmanın sürecini belirlediğinden, program geliştirme konuları ile ilgili makaleler, tezler, kitaplar ve internet kaynakları incelenmiştir. Bunun yanı sıra Yükseköğretim Kurumu (YÖK)'nun müzik öğretmeni yetiştirme lisans programları incelenerek müzik öğretmenliği programı içinde

yer alan Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinin içeriği analiz edilmiş ve bu araştırmada benimsenen konuya ilişkin tüm veriler ortaya konulmuştur.

**3.2.1.3. Veri toplamak için bir plan yapma.** Araştırma konusuna yönelik olarak bir önceki adımda yapılan taramalar sonucunda çalgı eğitiminin hedefleri, uygulamaları, ihtiyaçları ve problem çözme tekniklerine uygun olarak Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programını tasarlamak için gereken verileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu içerisinde mandolin eğitimine yönelik olarak hedef ve hedef davranışların belirlenmesi için öğretim program tasarısı planlama aşamasında verileri toplamak için 2021-2022 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültelerinin müzik eğitimi programlarında görev yapmış ve yapmakta olan 10 öğretim elemanından ve Alanya ilçesindeki devlet okullarında görev yapmakta olan 20 müzik öğretmeninden oluşan iki çalışma grubu oluşturulmuştur. Ayrıca mandolin sanatçılarının önerileri doğrultusunda araştırmada kullanılacak 6 mandolin metodu seçilmiştir.

**3.2.1.4. Veri toplama ve analiz etme.** Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak araştırmaya katılan öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile görüşmeler yapılmıştır. Bununla birlikte araştırma için seçilen mandolin metotları incelenmiştir. Yapılan görüşmelerden ve incelenen metotlardan elde edilen veriler doğrultusunda Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı tasarısı hazırlanmıştır. Program tasarısı hazırlanmasında program geliştirme modeli olarak Tyler Modeli temel alınmıştır. Tyler'ın program geliştirme modelinde olduğu gibi bu araştırmada da süzgeçlere yer verilmiştir. Programın olası aday hedefleri eğitim felsefesi ve öğrenme psikolojisi süzgeçlerinden geçirilip kesinleştirilmiştir.

**3.2.2. Eylem (uygulama) aşaması.** Bu araştırmada planlama aşamasını eylem aşaması (program uygulaması) izlemektedir. Uygulama olmadığında tasarısı, bir dizi plan ya da bir belge olmaktan öteye gidemez. Tasarısının da başarılı bir öğrenme ve öğretimi

desteklemesi için programın kullanıcıları olan öğretmenler ve öğrenciler için gerçekçi olması gerekmektedir (Graves, 2014, s. 52). Bu araştırmada tasarlanan programın uygulamasında araştırmacı tarafından uygulamanın her adımı planlanmış ve geliştirilen program tasarısı Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. sınıfta öğrenim gören ve bireysel çalgı olarak mandolini seçen dört öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama aşaması, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında araştırmacı tarafından 14 hafta boyunca gerçekleştirilmiştir.

**3.2.3. Değerlendirme aşaması.** Program değerlendirme, geliştirilmiş olan bir programın, bilimsel araştırma süreçleri yoluyla “doğruluğu, gerçekliği, yeterliliği, uygunluğu, verimliliği, etkililiği, yararlılığı, başarısı” gibi özellikleri hakkında karar verme sürecidir (Uşun, 2012, s. 10). Erden (1998, s. 10) program değerlendirmeyi, çeşitli ölçme araçları yoluyla eğitim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkililiğini gösteren ölçütlerle karşılaştırarak yorumlama ve programın etkililiği hakkında karar verme süreci olarak tanımlamaktadır.

Ertürk (1972)’e göre, program geliştirmenin son ve tamamlayıcı halkası eğitim hedeflerinin gerçekleşme derecesini tayin etme süreci, yani program değerlendirmesidir (s. 113). Bu araştırmada, hedeflere ulaşma durumunu değerlendirmek amacıyla uygulama sürecinin sonunda final sınavı olarak derecelendirme ölçeği, final sınavından sonra ise bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi ve görüşme formu uygulanıp hedef davranışlar yoklanmıştır. Program değerlendirme aşamasında nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Program değerlendirme bir sonraki program uygulamasına temel oluşturmakta ve eylem araştırması döngüsü sağlamaktadır.

### **3.3. Çalışma Grubu**

Araştırmanın amacı doğrultusunda gerekli veriler araştırmanın katılımcıları olan eğitim elemanlarından, müzik öğretmenlerinden ve müzik öğretmeni adaylarından toplanmıştır. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının planlanma

aşamasında verileri toplamak için 2021-2022 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültelerinin müzik eğitimi programlarında görev yapmış ve yapmakta olan 10 öğretim elemanının ve Alanya ilçesindeki devlet okullarında görev yapmakta olan 20 müzik öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Öğretim elemanlarından oluşan çalışma grubu seçilirken güdümlü örneklem seçim tekniği kullanılmıştır. Güdümlü örneklemede araştırmacı, araştırmanın amaçları doğrultusunda evreni temsil eden bir örneklem yerine, güdümlü bir alt grubu, yani evrenin bir kesimini seçer. Güdümlü örnekleme tekniğinin kullanıldığı araştırmalarda evrenin tamamı değil, sadece bir kısmı hakkında, araştırma problemini en belirgin olarak yansıttığı düşünülen grup hakkında bilgi toplanır (Sencer ve Sencer, 1978, s. 486). Müzik öğretmenlerinden oluşan çalışma grubu belirlenmesinde ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi işe koşulmuş ve gönüllülük esası aranmıştır. Kolay ulaşılabilir veya elverişli örnekleme tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı ve kolay olan öğelere dayanır (Patton 2005, akt. Baltacı, 2018, s. 259).

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversiteler Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1.

*Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Üniversiteler*

	Üniversite Adı	f
1	Emekli	5
2	Dokuz Eylül Üniversitesi	3
3	Gazi Üniversitesi	1
4	Marmara Üniversitesi	1
	Toplam	10

Tablo 1’de görüldüğü üzere, görüşmeye katılan öğretim elemanlarından 5’i emekli; 3’ü Dokuz Eylül Üniversitesi’nde, 1’i Gazi Üniversitesi’nde ve 1’i Marmara Üniversitesi’nde görev yapmaktadır.

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının demografik özellikleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2.

*Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri*

Katılımcıların Demografik Özellikleri		f
Cinsiyet	Kadın	5
	Erkek	5
Öğrenim Durumu	Doktora/Sanatta Yeterlik	10
Akademik Unvan	Prof. Dr.	3
	Dr. Öğr. Üyesi	3
	Doç. Dr.	2
	Prof.	1
	Öğr. Gör.	1
Mesleki Deneyim	36 yıl ve üstü	6
	21-25 yıl	3
	13 yıl	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere, görüşmeye katılan öğretim elemanlarından 5’i kadın, 5’i erkek; öğretim elemanlarının tamamı doktora ya da sanatta yeterlik derecelerine sahip; 3’ü profesör doktor, 3’ü doktor öğretim üyesi, 2’si doçent doktor, 1’i profesör ve 1’i öğretim görevlisi akademik unvanlarına sahip; 6’sı 36 yıl ve üstü, 3’ü 21-25 yıl, 1’i ise 13 yıl mesleki deneyime sahiptir.

Görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinin Alanya ilçesinde görev yaptıkları kurumları Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3.

*Görüşmeye Katılan Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Kurumlar*

	Kurum	f
1	Ortaokul	11
2	Anadolu Lisesi	4
3	Güzel Sanatlar Lisesi	3
4	Bilim ve Sanat Merkezi	2
	Toplam	20

Tablo 3'te görüldüğü üzere, görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinden 11'i ortaokulda, 4'ü Anadolu Lisesinde, 3'ü Güzel Sanatlar Lisesinde ve 2'si Bilim ve Sanat Merkezinde görev yapmaktadır.

Görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4.

*Görüşmeye Katılan Müzik Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri*

Katılımcıların Demografik Özellikleri		f
Cinsiyet	Erkek	12
	Kadın	8
Öğrenim Durumu	Lisans	18
	Yüksek Lisans	2
Mesleki Deneyim	16-20 yıl	6
	11-15 yıl	6
	21 yıl ve üstü	4
	6-10 yıl	4

Tablo 4'te görüldüğü üzere, görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinden 12'si erkek, 8'i kadın; 18'i lisans, 2'si yüksek lisans mezunu; 6'sı 16-20 yıl, 6'sı 11-15 yıl, 4'ü 21 yıl ve üstü ve 4'ü 6-10 yıl mesleki deneyime sahiptir.

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programını değerlendirmeye yönelik verileri toplamak için 2022-2023 eğitim öğretim yılında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte ve bireysel çalgı dersinde mandolini seçmiş olan dört birinci sınıf öğrencisinden bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu grup araştırmada aynı zamanda katılımcı olarak yer almıştır. Çalışma grubu seçilirken uygulama yapılacak öğrenci sayısı ve uygulama yapılacak yükseköğretim kurumunun şartları göz önünde bulundurularak uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma grubu öğrencilerine ilişkin bilgiler Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5.

*Çalışma Grubu Öğrencilerine İlişkin Bilgiler*

Öğrenci Kodu	Cinsiyeti	Mezun Olduğu Lise
Ö1	Kadın	Güzel Sanatlar Lisesi
Ö2	Kadın	Güzel Sanatlar Lisesi
Ö3	Erkek	Genel Lise
Ö4	Erkek	Güzel Sanatlar Lisesi

Tablo 5’te görüldüğü üzere, görüşmeye katılan öğrencilerinden 2’si kadın, 2’si erkek; 3’ü güzel sanatlar lisesi, 1’i ise genel lise mezunudur.

Çalışma grubu öğrencilerinin aldığı çalgı eğitimine ilişkin bilgiler Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6.

*Çalışma Grubu Öğrencilerine İlişkin Bilgiler*

Öğrenci Kodu	Çalgılar	Eğitim Süresi	Mandolin Eğitimi Süresi
Ö1	Viyola, Yan Flüt	2 yıl	0
Ö2	Gitar, Piyano	11 yıl	0
Ö3	Bağlama, Flüt, Saksafon, Gitar	13 yıl	0
Ö4	Gitar, Viyola, Piyano, Bağlama	4 yıl	0

Tablo 5’te görüldüğü üzere, öğrenci 1 viyola ve yan flüt üzerinde 2 yıl; öğrenci 2 gitar ve piyano üzerinde 11 yıl; öğrenci 3 bağlama, flüt, saksafon ve gitar üzerinde 13 yıl; öğrenci 4 ise gitar, viyola, piyano ve bağlama üzerinde 4 yıl eğitim almıştır.

### 3.4. Veri Toplama Araçları

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde çeşitli veri toplama yöntem ve araçları kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama yöntem ve araçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

*Veri Toplama Yöntem ve Araçları*

Alt Problemler		Veri Toplama Yöntem ve Araçları
	Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotlar hangi yeterlikleri kazandırmayı hedeflemektedir?	Alanyazın Taraması
	Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
	Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı nasıl gerçekleşmiştir?	Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriği nedir?	Alan yazın Taraması
	Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi içeriği kapsmalıdır?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
	Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
	Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkeleri nelerdir?	Alanyazın Taraması
Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?	Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

	Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
	Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumları nasıl hazırlanmıştır?	Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testi Derecelendirme Ölçeği Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulama süreci nasıl gerçekleşmiştir?		Öğrenci Yansıtma Kağıtları Araştırmacı Günlükleri
3. Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının etkililiği nedir?	Bilişsel alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir? Devinişsel alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir? Duyuşsal alana ilişkin hedeflere ulaşma durumu nedir?	Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testi Derecelendirme Ölçeği Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tablo 7’de görüldüğü üzere, araştırmada veri toplama araçları olarak alanyazın taraması, görüşme formları, derecelendirme ölçeği, bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, öğrenci yansıtma kağıtları ve araştırmacı günlükleri kullanılmıştır.

**3.4.1. Alanyazın taraması.** Program tasarısı aşamasında kullanılacak mandolin metotlarını belirleyebilmek amacıyla konuyla ilgili akademik çalışmalar incelenmiş ve yurtdışındaki mandolin eğitimcilerinin görüşlerinden faydalanılmıştır. Sonuç olarak mandolin eğitiminde en çok kullanılan 10 metot belirlenmiş ve bunların içerisinden de araştırma amaçlarına en uygun olabileceği düşünülen 6 metot seçilerek araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen metotlar farklı dönemlere, ekollere ve ülkelere aittir. Seçilen metotlar şunlardır:

- Leone, G. (1768). *Methodo Raifonnee pour paffer du violon a la mandolin et de l'archet a la plume*. Paris.
- Cristofaro, F. (1884). *Methodo de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1950). *Yeni Mandolin Metodu I*. Ankara
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Germany: B. Schott's Sohne.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı aşamasında verileri toplamak amacıyla, yukarıda belirlenen metotlarda “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotlar hangi yeterlikleri kazandırmayı hedeflemektedir?”, “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriği nedir?” ve “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkeleri nelerdir?” sorularına yanıtlar aranmıştır.

**3.4.2. Öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerine yönelik geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu.** Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlanmasında verileri toplamak amacıyla, 20 öğretim elemanı ve 10 müzik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sırasında öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalı, programın içeriği nasıl olmalı ve programda öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmeli sorularına yönelik görüşleri toplanmıştır.

Görüşme tekniği, insanların neyi, neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışlarını yönlendiren faktörleri ortaya çıkarmayı sağlayan bir veri toplama tekniğidir (Ekiz, 2003, s. 61). Öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile gerçekleştirilen görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek-1) kullanılmıştır. Görüşme formundaki soruların yeterince açık ve anlaşılır olup olmadığını, sorulmak istenenleri doğru ifade edip etmediğini test etmek amacıyla, araştırmanın çalışma grubuna dahil olmayan iki öğretim elemanı ve iki müzik

öğretmeni ile pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası gerekli değişiklikler yapılmıştır. Düzeltme yapılan formlar kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla müzik eğitimi alanında üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve formlara son şekli verilmiştir. Öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile görüşmeler yüz yüze, telefon ile ve ZOOM Meeting uygulaması üzerinden yapılmıştır. Her görüşme öncesinde görüşme yapılan öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerine araştırmanın amacı, verilerin nasıl ve ne şekilde kullanılacağı açıklanmıştır.

**3.4.3. Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi.** Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumlarını hazırlama aşamasında araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bilişsel alanın hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere geliştirilen 11 sorudan oluşan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi oluşturulduktan sonra müzik eğitimi ve eğitimde ölçme ve değerlendirme alan uzmanlarının görüşleri alınmış ve öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Geliştirilen bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi program tasarısının etkililiğini belirlemek amacıyla bilişsel alana ilişkin hedeflere ulaşma durumunu değerlendirmek için final sınavından hemen sonra araştırmaya katılan 4 öğrenciye uygulanmıştır. Testte kullanılan açık uçlu sorulara öğrenciler yazılı olarak cevap vermişlerdir. Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi Ek-2’de verilmiştir.

**3.4.4. Derecelendirme ölçeği.** Derecelendirme ölçeği, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumlarını hazırlama aşamasında araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Devinişsel alanın hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere geliştirilen 25 maddeden oluşan derecelendirme ölçeği oluşturulduktan sonra müzik eğitimi ve eğitimde ölçme ve değerlendirme alan uzmanlarının görüşleri alınmış ve öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Derecelendirme ölçeği final sınavında uygulanmıştır. Öğrencilerin performansları 3

uzman tarafından derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Derecelendirme ölçeğinde 5’li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Dereceler 5-çok iyi, 4-ortanın üstünde, 3-orta, 2-ortanın altında, 1-çok düşük ifadeleri ile puanlanmıştır. Derecelendirme ölçeği Ek-3’te verilmiştir.

#### **3.4.5. Öğrencilere yönelik geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu.**

Öğrencilere yönelik geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumları hazırlama aşamasında araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Duyuşsal alanın hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere geliştirilen 11 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulduktan sonra müzik eğitimi ve eğitimde ölçme ve değerlendirme alan uzmanlarının görüşleri alınmış ve öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu program tasarısının etkililiğini belirlemek amacıyla duyuşsal alana ilişkin hedeflere ulaşma durumunu değerlendirmek için final sınavından hemen sonra araştırmaya katılan 4 öğrenciye uygulanmıştır. Formda kullanılan açık uçlu sorulara öğrenciler yazılı olarak cevap vermişlerdir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu Ek-4’te verilmiştir.

**3.4.6. Öğrenci yansıtma kağıtları.** Yıldırım ve Şimşek (2011)’in belirttiği üzere bir ders kapsamında yazılan yazılar ve öğrencilerin yansıtma ya da yorum yapmasına fırsat veren ödevler öğrencilerin tutum, algı, duygu ve tepkilerinin ortaya konmasında önemli veri kaynakları olabilir (s. 301). Bu nedenle, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulanması sürecinde araştırmaya katılan 4 öğrenciden her derse ilişkin duygu ve düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Bu notların değerlendirmesi yapılarak uygulama sürecine dâhil edilmiştir.

**3.4.7. Araştırmacı günlükleri.** Geliştirilen programın uygulama aşamasında veri toplama aracı olarak araştırmacı günlükleri kullanılmıştır. Günlükler, bireysel duygu, düşünce, gözlem, yorum ve tepkilere ulaşmada faydalı olabilecek veri kaynaklarıdır

(Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 301). Uygulama sürecinde, araştırmacı her hafta dersin ardından o haftaki derslere ilişkin araştırmacı günlüğü tutmuştur. Araştırmacı o derslerde neler yapıldığını özetleyen ve ders sırasında dikkatini çeken noktalar, derslerin güçlü ve zayıf yönleri, karşılaştığı sorunlar gibi hususlara ilişkin duygu, düşünce ve eleştirilerini yansıtıcı günlükler tutmuştur.

### 3.5. Verilerin Analizi

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlama, uygulama ve değerlendirme sırasında birtakım veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama yöntem ve araçları, toplanan verilerin türü ve verilerin analiz yönetimi Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

#### *Verilerin Analizi*

Veri Toplama Yöntem ve Araçları	Verilerin Türü	Verilerin Analizi
Alan yazın taraması	Nitel veriler	İçerik analiz
Öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerine yönelik geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel veriler	İçerik analiz
Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi	Nicel veriler	Yalın istatistiki yöntemler
Derecelendirme ölçeği	Nicel veriler	Yalın istatistiki yöntemler
Öğrencilere yönelik geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel veriler	İçerik analiz
Öğrenci yansıtma kağıtları	Nitel veriler	İçerik analiz
Araştırmacı günlükleri	Nitel veriler	İçerik analiz

Tablo 8’de görüldüğü üzere, araştırma sürecinde veri toplama yöntem ve araçları kullanarak nitel ve nicel veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

**3.5.1. Nitel verilerin analizi.** Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlanmasında verileri toplamak amacıyla 6 mandolin metodu incelenmiş, 20 öğretim elemanı ve 10 müzik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin ses kayıtları dinlenerek bilgisayar ortamında yazılı metne çevrilmiştir. Metot inceleme ve görüşme sırasında elde edilen nitel veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227). Metotların incelenmesiyle toplanan veriler, öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin sorulara verdiği cevaplar kodlanarak kategoriler oluşturulmuştur. Kategoriler ve kodlara ilişkin metot, öğretim elemanı ve müzik öğretmenleri dağılımları ve frekans değerleri belirlenerek tablolar halinde sunulmuştur. Açıklayıcı olması bakımından doğrudan alıntı örneklerine de yer verilmiştir.

Verilerin güvenilirliğini belirlemek amacıyla görüşmelerin dökümü ve yapılan kodlamalar ile belirlenen kategoriler alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Bu yolla görüş birliği ve görüş ayrılığı görülen temalar tespit edilmiştir. Güvenirlik hesaplaması, Miles ve Huberman (2015)’in güvenirlilik formülü (Güvenirlilik: Görüş Birliği/Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılarak hesaplanmış ve güvenirlilik 0,90 bulunmuştur. Bu durum kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir. Metot inceleme ve görüşme sırasında elde edilen verilerin analizinde MAXQDA nitel veri analizi programı kullanılmıştır.

Öğrenci yansıtma kağıtları, araştırmacı günlükleri ve öğrenciler tarafından program uygulamasının sonunda doldurulan görüşme formlarının ise içerik analizi yapılmış, yorumlanmış ve bulgular bölümünde verilmiştir.

**3.5.2. Nicel verilerin analizi.** Araştırmacı tarafından hazırlanan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi 4 öğrenciye uygulanmıştır. Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi vasıtasıyla kayıt altına alınan nicel veriler yalın istatistiki yöntem olan aritmetik ortalama kullanılarak ortaya konulmuştur. Her öğrencinin aldığı toplam puanı ve her sorunun yüzdesi tablolarda verilmiştir.

Derecelendirme ölçeği final sınavında uygulanmıştır. Öğrencilerin performansları 3 uzman tarafından derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Uzmanlar tarafından verilen puanlar toplanmış ve her öğrenci için puan ortalaması verilmiştir. Bununla birlikte ölçekte yer alan her maddenin puan ortalaması alınmış ve yüzde değeri verilmiştir.

Araştırma sürecinde derecelendirme ölçeği ile üç farklı puanlayıcıdan elde edilen veriler, anlamlılık ve farklılık bakımından Kendall's W testi yapılarak incelenmiştir. Kendal'in W değeri 0 ile 1 arasında değer almaktadır, yüksek değerlerin daha güçlü ilişkiyi gösterdiği (Green ve Salkind, 2014; akt. Cevahir, 2020) Kendal'in W katsayısı, şu şekilde yorumlanabilir: 0,00 – 0,20 = çok zayıf etki, 0,21 – 0,40 = zayıf etki, 0,41 – 0,60 = orta (moderate) etki, 0,61 – 0,80 = güçlü etki, 0,81 – 1,00 = çok güçlü etki (Rovai ve Diğr., 2014; akt. Cevahir, 2020).

Puanlayıcılar arası uyum katsayısı Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9.

*Puanlayıcılar Arası Uyum Katsayısı Tablosu*

Ölçek	N	Kendall's W <sup>a</sup>	X <sup>2</sup>	df	p
Derecelendirme Ölçeği	3	,885	7,966	3	,047

Tablo 9'da görüldüğü üzere, yapılan derecelendirme sonucunda, puanlayıcılar arası uyumun belirlenmesine yönelik Kendall's W testi sonucunda puanlayıcı üç uzman arasında yüksek düzeyde uyum olduğu belirlenmiştir (W= ,885).

## BÖLÜM IV

### BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

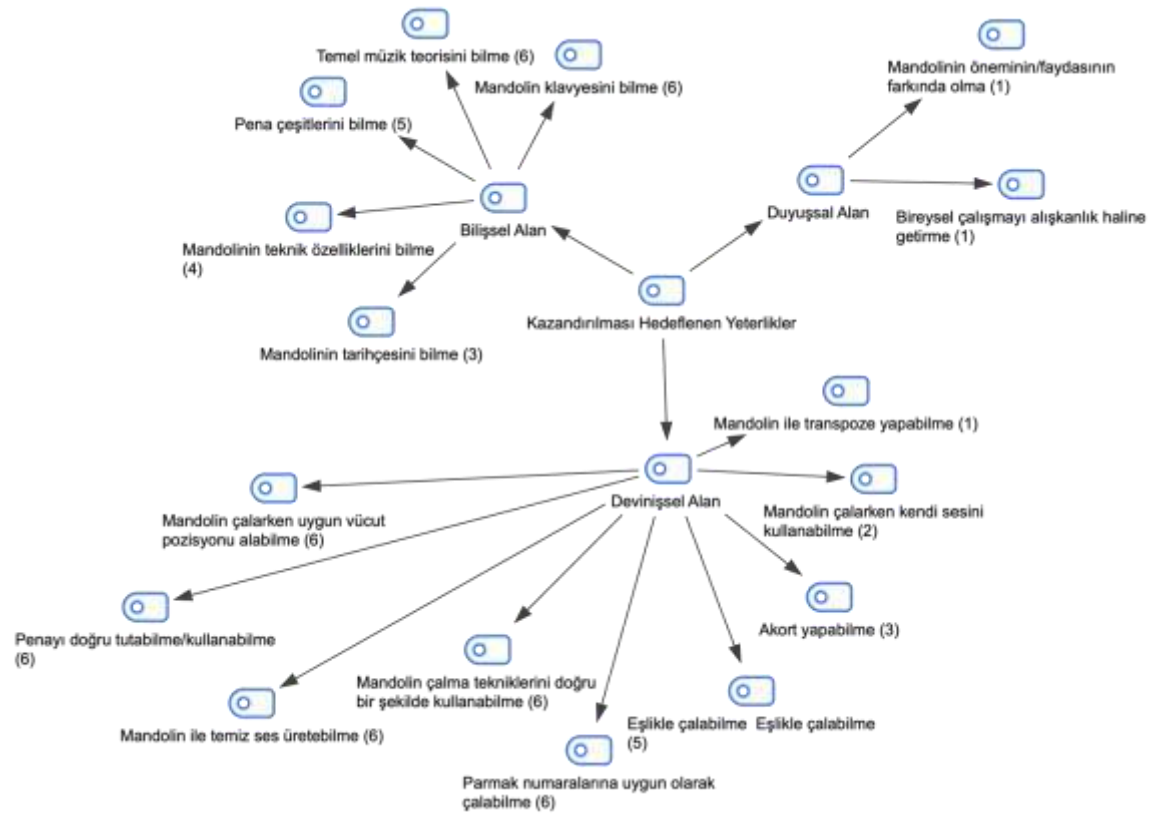
#### **4.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı Nasıl Gerçekleşmiştir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.**

Araştırmanın birinci alt problemi, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı nasıl gerçekleşmiştir?” şeklinde ifade edilmiştir. Birinci alt problem kendi içinde “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?”, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi içeriği kapsamalıdır?”, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?” ve Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumları nasıl hazırlanmıştır? dört ayrı alt başlıktan oluşmaktadır.

**4.1.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hangi yeterlikleri kazandırması gerektiğine ilişkin durum.** Araştırmanın birinci alt probleminin “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?” sorusuna yönelik olarak mandolin metotları incelenmiş, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

**4.1.1.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların hangi yeterlikleri kazandırmayı hedeflediğine ilişkin durum.** “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotlar hangi yeterlikleri kazandırmayı

hedeflemektedir?” sorusuna yönelik olarak 6 metot belirlenmiş ve incelenmiştir. Bu metotlardan bir tanesi ulusal, beş tanesi ise uluslararası nitelikte metotlardır. Metotlar üzerinde yapılan inceleme sonucunda elde edilen veriler içerik analiz yapılarak kodlanmıştır. Kodlar gruplanarak “Bilişsel Alan”, “Devinişsel Alan” ve “Duyuşsal Alan” olmak üzere 3 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 18*’de sunulmuştur.



*Şekil 18.* Metotların analizi doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kod frekansları.

*Şekil 18*’de sunulan Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, metotların dağılımları ve frekans değerleri Tablo 10’da verilmiştir.

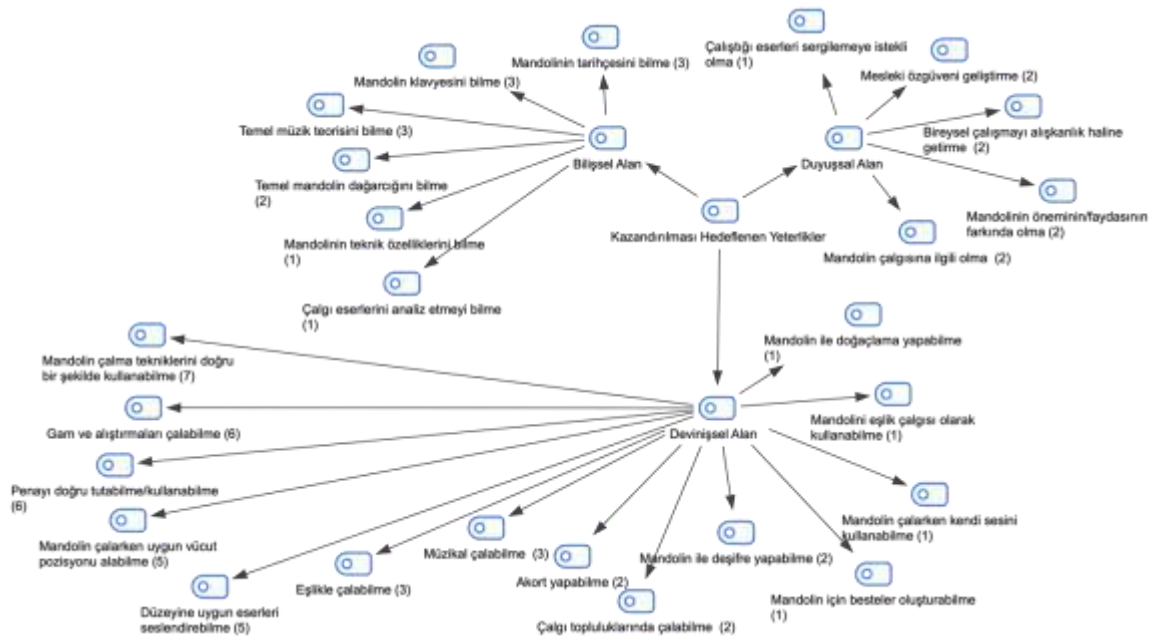
Tablo 10.

*Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Kazandırmayı Hedeflediği Yeterlikler*

Tema	Kategori	Kod	Metot Kitabı	f
Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler	Bilişsel Alan	Mandolin klavyesini bilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Temel müzik teorisini bilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Pena çeşitlerini bilme	M (1,3,4,5,6)	5
		Mandolinin teknik özelliklerini bilme	M (2,3,4,5,6)	4
		Mandolinin tarihçesini bilme	M (4,5,6)	3
	Devinişsel Alan	Mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Penayı doğru tutabilme/kullanabilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Mandolin ile temiz ses üretebilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Parmak numaralarına uygun olarak çalabilme	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Eşlikle çalabilme	M (1,2,4,5,6)	5
		Akort yapabilme	M (2,5,6)	3
		Mandolin çalarken kendi sesini kullanabilme	M (5,4)	2
		Mandolin ile transpoze yapabilme	M (6)	1
		Duyuşsal Alan	Mandolinin öneminin/faydasının farkında olma	M (4)
Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirme	M (6)		1	

Tablo 10’da görüldüğü üzere, “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotlar hangi yeterlikleri kazandırmayı hedeflemektedir?” sorusuna ilişkin ulusal ve uluslararası metotlar incelenmiş, 3 kategori ve 16 koda ulaşılmıştır. İncelenen metotların, bilişsel alan kategorisinde “mandolin klavyesini bilme” (f=6), “temel müzik teorisini bilme” (f=6), “pena çeşitlerini bilme” (f=5), “mandolinin teknik özelliklerini bilme” (f=4), “mandolinin tarihçesini bilme” (f=3); devinişsel alan kategorisinde “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme” (f=6), “penayı doğru tutabilme/kullanabilme” (f=6), “mandolin ile temiz ses üretebilme” (f=6), “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme” (f=6), “parmak numaralarına uygun olarak çalabilme” (f=6), “eşlikle çalabilme” (f=5), “akort yapabilme” (f=3), “mandolin çalarken kendi sesini kullanabilme” (f=2), “mandolin ile transpoze yapabilme” (f=1); duyuşsal alan kategorisinde ise “mandolinin öneminin/faydasının farkında olma” (f=1), “bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirme” (f=1) yeterliklerini kazandırmayı hedefledikleri görülmüştür.

**4.1.1.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hangi yeterlikleri kazandırması gerektiğine ilişkin durum.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?” sorusuna yönelik 10 öğretim elemanının vermiş olduğu yanıtların içerik analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Bilişsel Alan”, “Devinişsel Alan” ve “Duyuşsal Alan” olmak üzere 3 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları Şekil 19’da sunulmuştur.



Şekil 19. Öğretim elemanlarının vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 19'da sunulan Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, öğretim elemanı dağılımları ve frekans değerleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? Sorusuna Cevapları

Tema	Kategori	Kod	Öğretim Elemanı	f
Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler	Bilişsel Alan	Mandolin tarihçesini bilme	ÖE (1,4,5)	3
		Mandolin klavyesini bilme	ÖE (1,4,7)	3
		Temel müzik teorisini bilme	ÖE (4,7,10)	3
		Temel mandolin dağarcığını bilme	ÖE (1,6)	2

	Mandolinin teknik özelliklerini bilme	ÖE (1)	1
	Çalgı eserlerini analiz etmeyi bilme	ÖE (1)	1
	Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme	ÖE (1,2,4,6,7,8,10)	7
	Penayı doğru tutabilme/kullanabilme	ÖE (2,4,5,6,9,10)	6
	Gam ve alıştırmaları çalabilme	ÖE (1,2,4,6,7,8)	6
	Düzeyine uygun eserleri seslendirebilme	ÖE (1,2,4,6,7)	5
	Mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme	ÖE (2,5,6,9,10)	5
Devinişsel Alan	Müzikal çalabilme	ÖE (8,5,1)	3
	Eşlikle çalabilme	ÖE (1,2,8)	3
	Çalgı topluluklarında çalabilme	ÖE (1,2)	2
	Akort yapabilme	ÖE (7,10)	2
	Mandolin ile deşifre yapabilme	ÖE (1,10)	2
	Mandolin için besteler oluşturabilme	ÖE (2)	1
	Mandolin çalarken kendi sesini kullanabilme	ÖE (3)	1
	Mandolini eşlik çalgısı olarak kullanabilme	ÖE (3)	1
	Mandolin ile doğaçlama yapabilme	ÖE (8)	1
	Mandolin çalgısına ilgili olma	ÖE (7,8)	2
Duyuşsal Alan	Mandolinin öneminin/faydasının farkında olma	ÖE (1,8)	2
	Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirme	ÖE (1,7)	2
	Mesleki özgüveni geliştirme	ÖE (2,9)	2
	Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma	ÖE (7)	1

Tablo 11’de görüldüğü üzere, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?” sorusuna ilişkin öğretim elemanlarının

görüşleri doğrultusunda 3 kategori ve 25 koda ulaşılmıştır. Öğretim elemanları bilişsel alan kategorisinde “mandolinin tarihçesini bilme” (f=3), “mandolin klavyesini bilme” (f=3), “temel müzik teorisini bilme” (f=3), “temel mandolin dağarcığını bilme” (f=2), “mandolinin teknik özelliklerini bilme” (f=1), “çalgı eserlerini analiz etmeyi bilme” (f=1); devinişsel alan kategorisinde “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme” (f=7), “penayı doğru tutabilme/kullanabilme” (f=6), “gam ve alıştırmaları çalabilme” (F=6), “düzeyine uygun eserleri seslendirebilme” (f=5), “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme” (f=5), “müzikal çalabilme” (f=3), “eşlikle çalabilme” (f=3), “çalgı topluluklarında çalabilme” (f=2), “akort yapabilme” (f=2), “mandolin ile deşifre yapabilme” (f=2), “mandolin için besteler oluşturabilme” (f=1), “mandolin çalarken kendi sesini kullanabilme” (f=1), “mandolini eşlik çalgısı olarak kullanabilme” (f=1), “mandolin ile doğaçlama yapabilme” (f=1); duyuşsal alan kategorisinde ise “mandolin çalgısına ilgili olma” (f=2), “mandolinin öneminin/faydasının farkında olma” (f=2), “bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirme” (f=2), “mesleki özgüveni geliştirme” (f=2), “çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma” (f=1) yeterliklerinin kazandırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 11’de yer alan “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alma”, “penayı doğru tutabilme/kullanabilme”, “gam ve alıştırmaları çalabilme” ve “düzeyine uygun parçaları seslendirebilme” kodlarına yönelik bir öğretim elemanı (ÖE6) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

*“Tüm çalgılar için genel temel beceriler dediğimiz, temel yeterlikler kazandırılmalıdır. Yani, duruş, mandolini tutuş penanın tutuluşu ve mandolin sesi üretme ile ilgili en temel yeterlikler önceden kazandırılmalı. Sonra bunun üzerine eser olarak neler çaldırılması öngörülyorsa, onlarla ilgili temel beceriler, alıştırmalar, temel etütler ve onlardan elde edilenlerin uygulandığı temel yapıtlar, parçalar kazandırılmalıdır. Doğru, temiz ve düzgün biçimde çalınması hedeflenmelidir. İçerik ise mandolin edebiyatının en temel parçalarını kapsamalıdır” (ÖE6).*

Diğer öğretim elemanları ise “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alma”, “penayı doğru tutabilme/kullanabilme”, “gam ve alıştırmaları çalabilme” ve “düzeyine uygun parçaları seslendirebilme” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

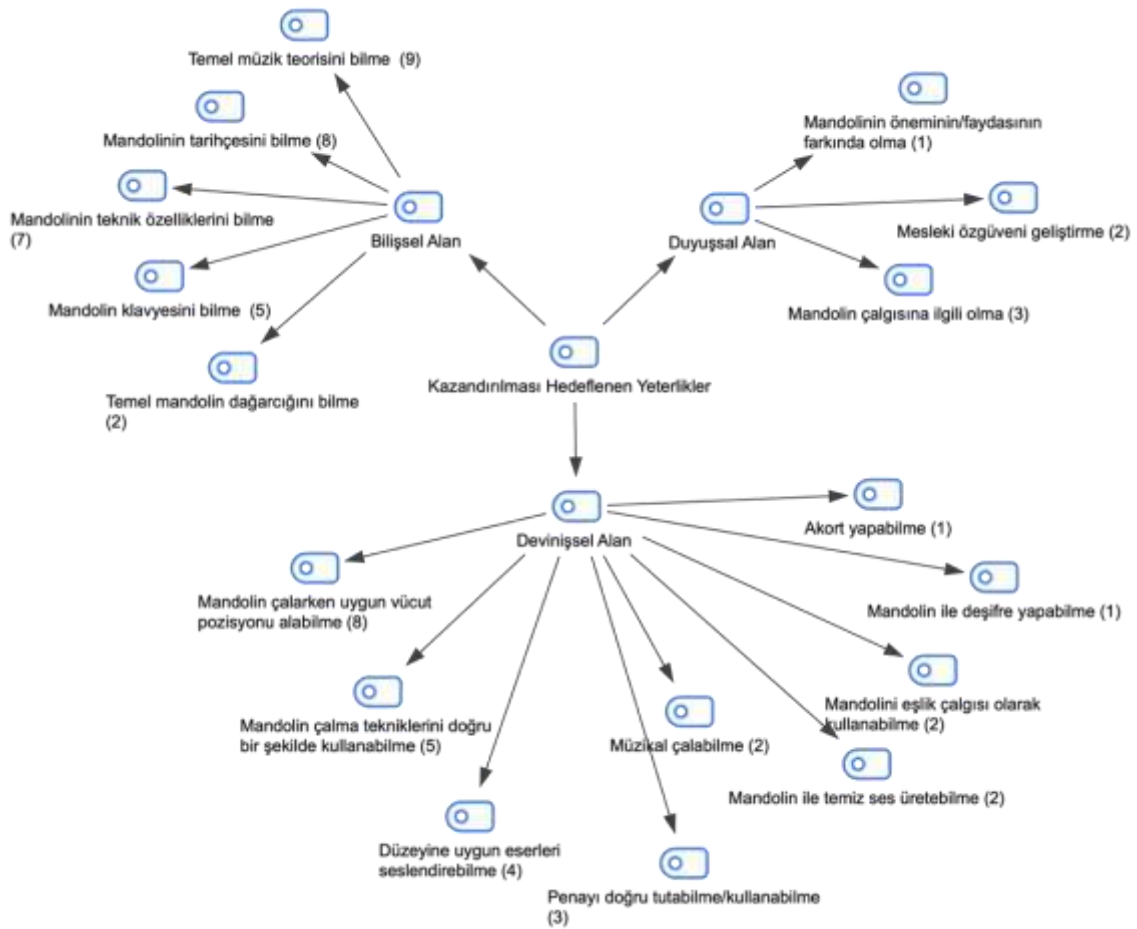
*“Uluslararası standartta temel duruş, tutuş öğretilmelidir” (ÖE10).*

*“Çalgının mesleki hayatta kullanılabilmesi, unutulmuş mandolin çalgısının yeniden yaşatılması amaçlanmalıdır. El becerileri geliştirilmeli, el becerileriyle beraber pena tutuşu, sağ-sol el koordinasyonu kazandırılmalıdır” (ÖE9).*

*“Sol-Re-La-Mi tellerinde çeşitli dizileri yapabilmeli, do-majörden başlayıp, en azından üç bemollü/diyezli majör, minör tonlarına kadar diziler çalabilmelidir” (ÖE7).*

*“Mandolinde, mandolin için yazılmış ya da diğer çalgılar (özellikle keman) için yazılan, mandoline uygun olan küçük parçalar, sonatinler vb. doğru ve müzikal (yorumlu) biçimde çalabilme becerisi kazandırılmalıdır” (ÖE1).*

**4.1.1.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hangi yeterlikleri kazandırması gerektiğine ilişkin durum.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?” sorusuna yönelik 20 müzik öğretmenin vermiş olduğu yanıtların içerik analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Bilişsel Alan”, “Devinişsel Alan” ve “Duyuşsal Alan” olmak üzere 3 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları Şekil 20’de sunulmuştur.



Şekil 20. Müzik öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 20'de sunulan Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, müzik öğretmenleri dağılımları ve frekans değerleri Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12.

*Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? Sorusuna Cevapları*

Tema	Kategori	Kod	Öğretim Elemanı	f	
Kazandırılması Hedeflenen Yeterlikler	Bilişsel Alan	Temel müzik teorisini bilme	MÖ (1,2,8,9,11,14,15,16,19)	9	
		Mandolinin tarihçesini bilme	MÖ (2,3,4,7,10,11,15,17)	8	
		Mandolinin teknik özelliklerini bilme	MÖ (2,3,7,8,9,10,17)	7	
		Mandolin klavyesini bilme	MÖ (1,3,6,10,11)	5	
		Temel mandolin dağarcığını bilme	MÖ (5,10)	2	
	Devinişsel Alan	Mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme	MÖ (1,2,4,5,8,10,11,17)	8	
		Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme	MÖ (2,5,6,10,17)	5	
		Düzyine uygun eserleri seslendirebilme	MÖ (2,8,15,20)	4	
		Penayı doğru tutabilme/kullanabilme	MÖ (7,8,11)	3	
		Müzikal çalabilme	MÖ (2,15)	2	
		Mandolini eşlik çalgısı olarak kullanabilme	MÖ (8,13)	2	
		Mandolin ile temiz ses üretebilme	MÖ (7,20)	2	
		Akort yapabilme	MÖ (7)	1	
		Mandolin ile deşifre yapabilme	MÖ (19)	1	
		Duyuşsal Alan	Mandolin çalgısına ilgili olma	MÖ (3, 14,18)	3
			Mesleki özgüveni geliştirme	MÖ (9,17)	2
Mandolinin öneminin/faydasının farkında olma	MÖ (17)		1		

Tablo 12’de görüldüğü üzere, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?” sorusuna ilişkin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 3 kategori ve 17 koda ulaşılmıştır. Müzik öğretmenleri bilişsel alan kategorisinde “temel müzik teorisini bilme” (f=9), “mandolinin tarihçesini bilme” (f=8), “mandolinin teknik özelliklerini bilme” (f=7), “mandolin klavyesini bilme” (f=5), “temel mandolin dağarcığını bilme” (f=2); devinişsel alan kategorisinde “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alabilme” (f=8), “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme” (f=5), “düzeyine uygun eserleri seslendirebilme” (F=4), “penayı doğru tutabilme/kullanabilme” (f=3), “müzikal çalabilme” (f=2), “mandolini eşlik çalgısı olarak kullanabilme” (f=2), “mandolin ile temiz ses üretebilme” (f=2), “akort yapabilme” (f=1), “mandolin ile deşifre yapabilme” (f=1); duyuşsal alan kategorisinde ise “mandolin çalgısına ilgili olma” (f=3), “mesleki özgüveni geliştirme” (f=2), “mandolinin öneminin/faydasının farkında olma” (f=1) yeterliklerinin kazandırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 12’de yer alan “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alma”, “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme”, “mandolin klavyesini bilme”, “Mandolinin tarihçesini bilme”, “temel mandolin dağarcığını bilme”, “mandolinin teknik özelliklerini bilme” kodlarına yönelik bir müzik öğretmeni (MÖ10) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

*“Duruş ve pozisyon, teknik, tutuş ileride virtüöz seviyesine ulaşmak anlamında temel olarak alınmalı. Onun dışında ilk temel olarak birinci pozisyon görülmeli ve klavye tanıtılmalı. Onun dışında çalınan enstrümanın tarihçesi, o enstrümanı çalabilen dünyadaki virtüözler bilinmelidir. Bu enstrümana yönelik beste çalışması yapan besteciler ve besteleri tanıtılmalı, enstrümanın tarihçesi ve enstrümanın yapımında kullanılan araçlar, yani ağaç mı, metal mi, ne kullanılıyorsa, onlara yer verilmeli diye düşünüyorum” (MÖ10).*

Diğer müzik öğretmenleri ise “mandolin çalarken uygun vücut pozisyonu alma”, “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme”, “mandolin klavyesini bilme”, “Mandolinin tarihçesini bilme”, “temel mandolin dağarcığını bilme”, “mandolinin teknik özelliklerini bilme” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Duruş ve pozisyonu doğru oturtmak önemlidir” (MÖ2).*

*“Çalgının ana tekniğinin öğrenilmesi gerekir” (MÖ5).*

*“Enstrüman üzerinde notalar verilebilir” (MÖ11).*

*“Enstrümanı iyi tanımak; mandolin tarihini, kültürel olarak bu enstrümanın nerede kullanıldığını, hangi müzikal tarzlarda kullandığını bilmek gerekir” (MÖ17).*

*“Farklı müzik dönemlerine ait mandolin için bestelenen eserleri bilmesi gerekir” (MÖ5).*

*“Enstrümanın özellikleri, hangi ağaçtan yapıldığı ile ilgili bilgiler verilmelidir” (MÖ17).*

Mandolin metotlarının incelenmesi, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile görüşülmesi ile elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda bir takım aday hedefler oluşturulmuştur. Bu aday hedefler eğitim felsefesi, eğitim psikolojisi ve eğitim ekonomisi süzgeçlerinden geçirildikten sonra nihai hedeflere dönüştürülmüştür. Hedeflerin sınıflandırılmasında yaygın olarak kabul edilen Bloom Taksonomisi kullanılmıştır. Hedeflerin aşamalı sınıflaması bilişsel, devinişsel ve duyuşsal olmak üzere üç alanda yapılmış ve her hedefe yönelik hedef davranışlar belirlenmiştir.

Hedefler ve bu hedeflerden yola çıkarak öğrencilere kazandırılması düşünülen hedef davranışlar aşağıda yer almaktadır.

Bilişsel alan hedefleri ve hedef davranışlar:

1. Mandolinin teknik özelliklerini bilme

- Mandolin kısımlarını söyleme/yazma
- Mandolin türlerini söyleme/yazma
- Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma

2. Mandolinin tarihçesini bilme

- Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma
- Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
- Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
- Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
- Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma
- Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma

### 3. Temel müzik teorisini bilme

- Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
- Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
- Legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma
- Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
- Sul tasto (s.t.), metallico (met.), naturale (nat.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma

Devinişsel alan hedefleri ve hedef davranışlar:

#### 1. Mandolini doğru tutabilme

- Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
- Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
- Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
- Penayı doğru tutma

#### 2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme

- Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
- Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama
- Sağ elde kayma tekniğini uygulama
- Tremolo tekniğini uygulama
- Sağ elde arp tekniğini uygulama
- Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
- Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama
- Farklı tınları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma

- Akorları uygun bir şekilde çalma
3. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme
    - Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
    - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma
  4. Müzikal çalabilme
    - Nüansları doğru çalma
    - Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
    - Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme
  5. Performans becerelerine sahip olma
    - Akort yapma
    - Temiz ses üretme
    - Doğru tempoda çalma
    - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
    - Duraksamadan çalma
    - Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme

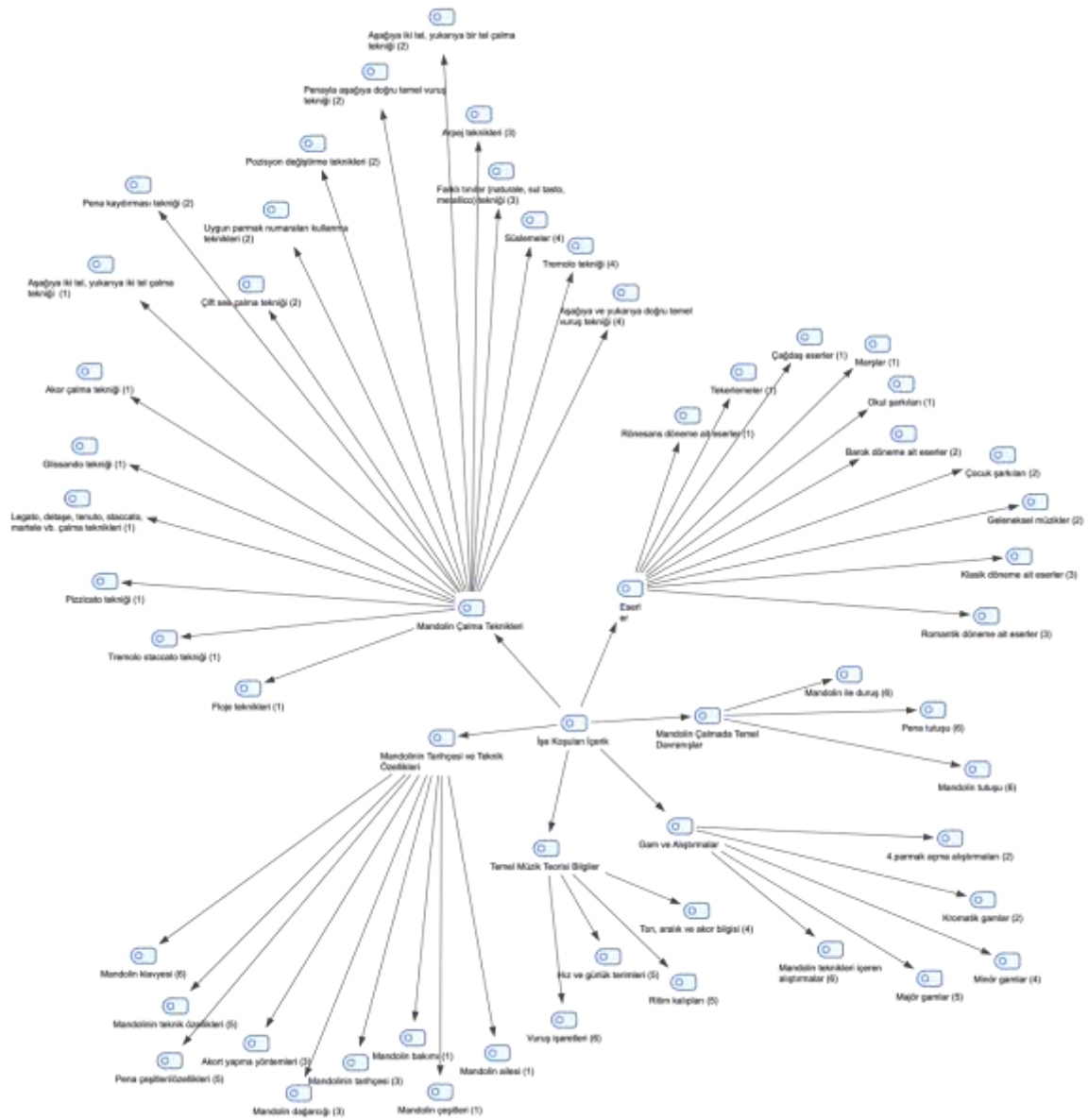
Duyuşsal alan hedefleri ve hedef davranışlar:

1. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme
  - Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
2. Mandolin çalgısına ilgili olma
  - Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma
  - Mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma

- Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme
3. Mandolinin öneminin/faydasının farkında olma
    - Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama
    - Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama
    - Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama
  4. Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma
    - Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma
    - Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma

**4.1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hangi içeriği kapsamı gerektiğine ilişkin durum.** Araştırmanın birinci alt probleminin “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi içeriği kapsamalıdır?” sorusuna yönelik olarak mandolin metotları incelenmiş, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

**4.1.2.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriğine ilişkin durum.** “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriği nedir?” sorusuna yönelik olarak 6 metot belirlenmiş ve incelenmiştir. Bu metotlardan bir tanesi ulusal, beş tanesi ise uluslararası nitelikte metotlardır. Metotlar üzerinde yapılan inceleme sonucunda elde edilen veriler içerik analiz yapılarak kodlanmıştır. Kodlar gruplanarak “Mandolin Çalma Teknikleri”, “Eserler”, “Mandolinin Tarihçesi ve Teknik Özellikleri”, “Gam ve Alıştırmalar”, “Temel Müzik Teorisi Bilgileri” ve “Mandolin Çalmada Temel Davranışlar” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “İşe Koşulan İçerik” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 21*’de sunulmuştur.



Şekil 21. Metotların analizi doğrultusunda İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 21’de sunulan Kazandırılması İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kategoriler, kodlar, metotların dağılımları ve frekans değerleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

*Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların İşe Koşulan İçeriği*

Tema	Kategori	Kod	Metot Kitabı	f	
İşe Koşulan İçerik	Mandolin Çalma Teknikleri	Aşağıya ve yukarıya doğru temel vuruş tekniği	M (2,3,4,6)	4	
		Tremolo tekniği	M (2,3,4,6)	4	
		Süslemeler	M (1,2,4,6)	4	
		Farklı tınılar (naturale, sul tasto, metallico) tekniği	M (1,5,6)	3	
		Arpej teknikleri	M (1,5,6)	3	
		Penayla aşağıya doğru temel vuruş tekniği	M (1,5)	2	
		Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği	M (1,5)	2	
		Pozisyon değiştirme teknikleri	M (5,6)	2	
		Uygun parmak numaraları kullanma teknikleri	M (1,6)	2	
		Çift ses çalma tekniği	M (1,6)	2	
		Pena kaydırması tekniği	M (2,4)	2	
		Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel çalma tekniği	M (1)	1	
		Akor çalma tekniği	M (6)	1	
		Legato, detaşe, tenuto, staccato, martele vb. çalma teknikleri	M (6)	1	
	Glissando tekniği	M (6)	1		
	Tremolo staccato tekniği	M (6)	1		
	Pizzicato tekniği	M (6)	1		
	Floje teknikleri	M (6)	1		
	Eserler		Klasik döneme ait eserler	M (1,4,6)	3
			Romantik döneme ait eserler	M (2,4,6)	3
Barok döneme ait eserler			M (5,6)	2	
Çocuk şarkıları			M (4,5)	2	

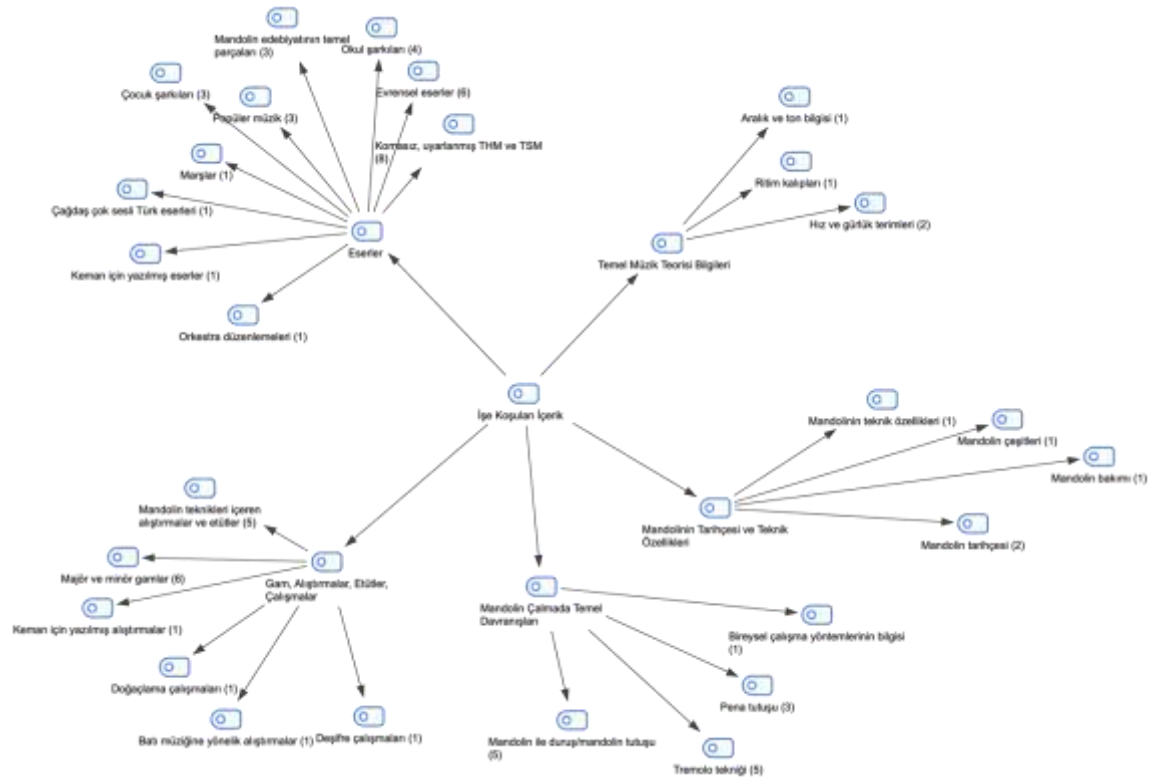
	Geleneksel müzikler	M (4,5)	2
	Rönesans döneme ait eserler	M (5)	1
	Çağdaş eserler	M (6)	1
	Tekerlemeler	M (4)	1
	Marşlar	M (4)	1
	Okul şarkıları	M (4)	1
	Mandolin klavyesi	M (1,2,3,4,5,6)	6
	Mandolinin teknik özellikleri	M (2,3,4,5,6)	5
	Pena çeşitleri/özellikleri	M (1,3,4,5,6)	5
	Mandolinin tarihçesi	M (4,5,6)	3
Mandolinin Tarihçesi ve Teknik Özellikleri	Akort yapma yöntemleri	M (2,5,6)	3
	Mandolin dağarcığı	M (4,5,6)	3
	Mandolin ailesi	M (4)	1
	Mandolin çeşitleri	M (6)	1
	Mandolin bakımı	M (6)	1
	Mandolin teknikleri içeren alıştırmalar	M (1,2,3,4,5,6)	6
	Majör gamlar	M (2,3,4,5,6)	5
Gam ve Alıştırmalar	Minör gamlar	M (2,3,4,6)	4
	Kromatik gamlar	M (2,6)	2
	4.parmak açma alıştırmaları	M (2,6)	2
	Vuruş işaretleri	M (1,2,3,4,5,6)	6
Temel Müzik Teorisi Bilgileri	Ritim kalıpları	M (2,3,4,5,6)	5
	Hız ve gürlük terimleri	M (2,3,4,5,6)	5
	Ton, aralık ve akor bilgisi	M (2,4,5,6)	4
	Mandolin ile duruş	M (1,2,3,4,5,6)	6
Mandolin Çalmada Temel Davranışlar	Mandolin tutuşu	M (1,2,3,4,5,6)	6
	Pena tutuşu	M (1,2,3,4,5,6)	6

Tablo 13'te görüldüğü üzere, “mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların işe koşulan içeriği nedir?” sorusuna ilişkin incelenen ulusal ve uluslararası metotlar doğrultusunda 6 kategori ve 49 koda ulaşılmıştır. Metotların mandolin çalma teknikleri kategorisinde “aşağıya ve yukarıya doğru temel vuruş tekniği” (f=4), “tremolo tekniği” (f=4), “süslemeler” (f=4), “farklı tınılar (naturale, sul tasto, metallico) tekniği” (f=3), “arpej teknikleri” (f=3), “penayla aşağıya doğru temel vuruş tekniği” (f=2), “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği” (f=2), “pozisyon değiştirme teknikleri” (f=2), “uygun parmak numaraları kullanma teknikleri” (f=2), “çift ses çalma tekniği” (f=2), “pena kaydırması tekniği” (f=2), “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel çalma tekniği” (f=1), “akor çalma tekniği” (f=1), “legato, detaçe, tenuto, staccato, martele vb. çalma teknikleri” (f=1), “glissando tekniği” (f=1), “tremolo staccato tekniği” (f=1), “pizzicato tekniği” (f=1), “floje teknikleri” (f=1); eserler kategorisinde “Klasik döneme ait eserler” (f=3), “Romantik döneme ait eserler” (f=3), “Barok döneme ait eserler” (f=2), “çocuk şarkıları” (f=2), “geleneksel müzik” (f=2), “Rönesans döneme ait eserler” (f=1), “çağdaş eserler” (f=1), “tekerlemeler” (f=1), “marşlar” (f=1), “okul şarkıları” (f=1), mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri kategorisinde “mandolin klavyesi” (f=6), “mandolinin teknik özellikleri” (f=5), “pena çeşitleri/özellikleri” (f=5), “mandolinin tarihçesi” (f=3), “akort yapma yöntemleri” (f=3), “mandolin dağarcığı” (f=3), “mandolin ailesi” (f=1), “mandolin çeşitleri” (f=1), “mandolin bakımı” (f=1); gam ve alıştırılmalar kategorisinde “mandolin teknikleri içeren alıştırılmalar” (f=6), “majör gamlar” (f=5), “minör gamlar” (f=4), “kromatik gamlar” (f=2), “4.parmak açma alıştırılmaları” (f=2), temel müzik teorisi bilgileri kategorisinde “vuruş işaretleri” (f=6), “ritim kalıpları” (f=5), “hız ve gürlük terimleri” (f=5), “ton, aralık ve akor bilgisi” (f=4), mandolin çalmada temel davranışları kategorisinde “mandolin ile duruş” (f=6), “mandolin tutuşu” (f=6), “pena tutuşu” (f=6) işe koşulan içeriği olarak görülmüştür.

#### ***4.1.2.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriğinin nasıl olması gerektiğine ilişkin durum.***

“Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?” sorusuna yönelik 10 öğretim elemanının vermiş olduğu yanıtların içerik

analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Eserler”, “Gam, Alistirmalar, Etütler, Çalışmalar”, “Mandolin Çalmada Temel Davranışları”, “Mandolinin Tarihçesi ve Teknik Özellikleri” ve “Temel Müzik Teorisi Bilgileri” olmak üzere 5 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “İşe Koşulan İçerik” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 22*'de sunulmuştur.



*Şekil 22.* Öğretim elemanlarının vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kod frekansları.

*Şekil 22*'de sunulan İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kategoriler, kodlar, öğretim elemanı dağılımları ve frekans değerleri Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14.

*Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriği Nasıl Olmalıdır? Sorusuna Cevapları*

Tema	Kategori	Kod	Öğretim Elemanı	f
İşe Koşulan İçerik	Eserler	Komasız, uyarlanmış THM ve TSM	ÖE (2,3,5,6,7,8,9,10)	8
		Evrensel eserler	ÖE (2,4,5,6,9,10)	6
		Okul şarkıları	ÖE (3,5,6,9)	4
		Çocuk şarkıları	ÖE (6,8,9)	3
		Popüler müzik	ÖE (3,5,6)	3
		Mandolin edebiyatının temel parçaları	ÖE (3,6,8)	3
		Keman için yazılmış eserler	ÖE (1)	1
		Orkestra düzenlemeleri	ÖE (3)	1
		Marşlar	ÖE (6)	1
	Çağdaş çok sesli Türk eserleri	ÖE (6)	1	
	Gam, Alistirmalar, Etütler, Çalışmalar	Majör ve minör gamlar	ÖE (1,2,6,7,9,10)	6
		Mandolin teknikleri içeren alıştırma ve etütler	ÖE (3,4,5,6,9)	5
		Keman için yazılmış alıştırma	ÖE (1)	1
		Deşifre çalışmaları	ÖE (1)	1
		Doğaçlama çalışmaları	ÖE (1)	1
		Batı müziğine yönelik alıştırma	ÖE (4)	1
	Mandolin Çalmada Temel Davranışları	Mandolin ile duruş/mandolin tutuşu	ÖE (1,3,5,8,10)	5
		Tremolo tekniği	ÖE (1,3,5,7,10)	5
		Pena tutuşu	ÖE (1,3,10)	3
Bireysel çalışma yöntemlerinin bilgisi		ÖE (1)	1	
Mandolinin Tarihçesi ve	Mandolin tarihçesi	ÖE (1,2)	2	
	Mandolinin teknik özellikleri	ÖE (1)	1	

Teknik Özellikleri	Mandolin çeşitleri	ÖE (1)	1
	Mandolin bakımı	ÖE (1)	1
Temel Müzik Teorisi Bilgileri	Hız ve gürlük terimleri	ÖE (1,10)	2
	Aralık ve ton bilgisi	ÖE (10)	1
	Ritim kalıpları	ÖE (1)	1

Tablo 14’te görüldüğü üzere, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?” sorusuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda 5 kategori ve 27 koda ulaşılmıştır. Öğretim elemanları eserler kategorisinde “komasız uyarlanmış THM ve TSM” (f=8), “evrensel eserler” (f=6), “okul şarkıları” (f=4), “çocuk şarkıları” (f=3), “popüler müzik” (f=3), “mandolin edebiyatının temel parçaları” (f=3), “keman için yazılmış eserler” (f=1), “orkestra düzenlemeleri” (f=1), “marşlar” (f=1), “çağdaş çok sesli Türk eserleri” (f=1); gam, alıştırma, etütler, çalışmalar kategorisinde “majör ve minör gamlar” (f=6), “mandolin teknikleri içeren alıştırma ve etütler” (f=5), “keman için yazılmış alıştırma” (f=1), “deşifre çalışmaları” (f=1), “doğaçlama çalışmaları” (f=1), “Batı müziğine yönelik alıştırma” (f=1); mandolin çalmada temel davranışlar kategorisinde “mandolin ile duruş/mandolin tutuşu” (f=5), “tremolo tekniği” (f=5), “pena tutuşu” (f=3), “bireysel çalışma yöntemlerinin bilgisi” (f=1), mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri kategorisinde “mandolin tarihçesi” (f=2), “mandolinin teknik özellikleri” (f=1), “mandolin çeşitleri” (f=1), “mandolin bakımı” (f=1); temel müzik teorisi bilgileri kategorisinde “hız ve gürlük terimleri” (f=2), “aralık ve ton bilgisi” (f=1), “ritim kalıpları” (f=1) içeriklerinin olması gerektiğini belirtmektedirler.

Tablo 14’te yer alan “mandolin teknikleri içeren alıştırma ve etütler”, “majör ve minör gamlar”, “okul şarkıları”, “evrensel eserler”, “mandolin edebiyatının temel parçaları” ve “popüler müzik” kodlarına yönelik bir öğretim elemanı (ÖE6) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

*“Başlangıç programında temel yeterlikler, onları kazandıracak alıştırma ve etütler, tabii diziler burada önemli, bir de bu temel yeterliklerin uygulanacağı küçük parçalar. Bunlar Türk okul eğitim müziğinden seçilebilir, uluslararası müziklerden seçilebilir,*

*özellikle mandolin edebiyatından seçilen uygun parçalar çok önemli, çünkü mandolin için yazılmış, mandolin için bestelenmiş parçaların daha başlangıçta bu derste çalgı öğrenen öğrenci tarafından öğrenilir olması önemli. Bir de tabii popüler, güncel müziklerden öğrencinin ilgisini canlı tutmak için, mandolin çalmayı çekici hale getirmek için seçilmiş örnekler mutlaka kullanılmalı” (ÖE6).*

Diğer öğretim elemanları ise “mandolin teknikleri içeren alıştırmalar ve etütler”, “majör ve minör gamlar”, “okul şarkıları”, “evrensel eserler”, “mandolin edebiyatının temel parçaları” ve “popüler müzik” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Program mandolin çalma tekniğini temelde kapsamalı. Çalgı için etütler de olmalıdır” (ÖE5).*

*“Başlangıç seviyede gamlar verilmesi gerekir” (ÖE9).*

*“Müzik öğretmenliği için ne gerekliyse, o repertuarı kazandırmak amaçlı davranmak gerekir. Örneğin, ilkökul müzik kitabındaki parçalar birer kez çalınabilir” (ÖE3).*

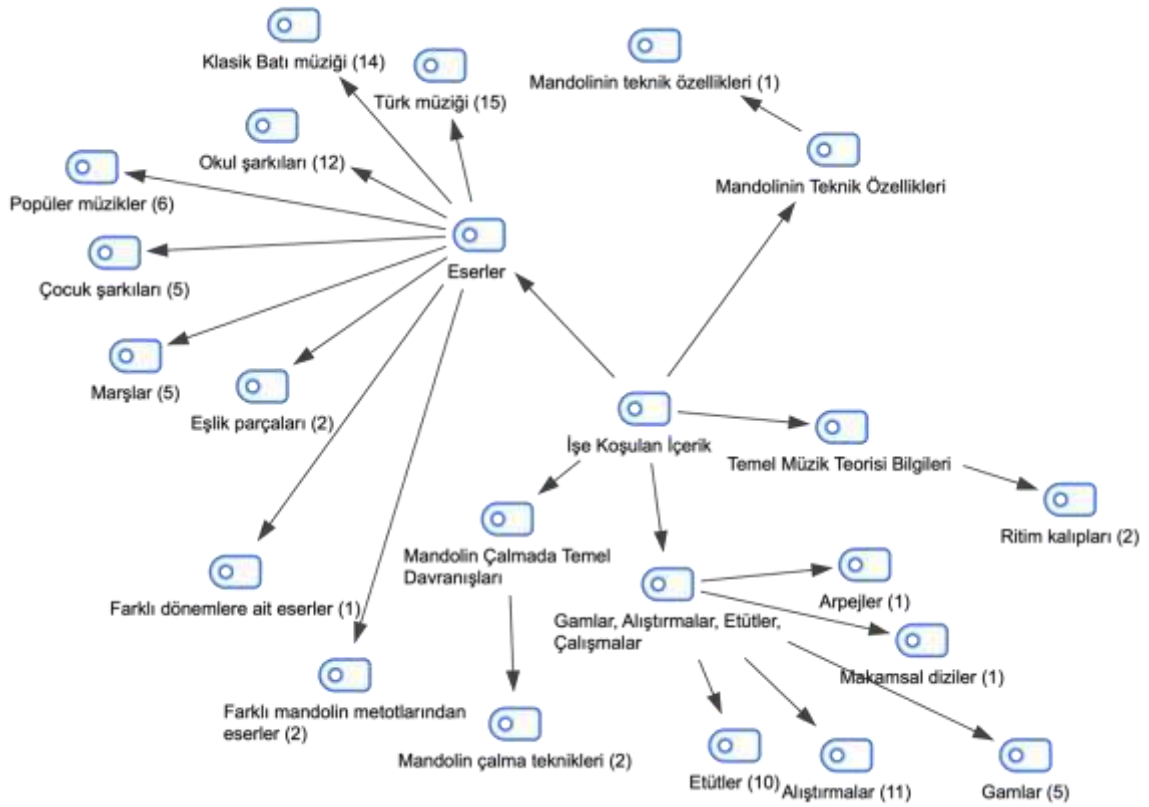
*“Programda evrensel eserlere yer verilmeli” (ÖE5).*

*“Farklı metotlardan (Alman, Fransız, İtalyan) eserler çalınabilir. Şimdi dünyada eser kaldırılıp, onun içinde teknik verilmesi üzerine metodoloji geliyor. Önce teknikler öğretilip ondan sonra eserlere geçme dönemi bitti” (ÖE3).*

*“Popüler müziğe de programda yer verilmeli” (ÖE5).*

#### **4.1.2.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriğinin nasıl olması gerektiğine ilişkin durum.**

“Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?” sorusuna yönelik 20 müzik öğretmenin vermiş olduğu yanıtların içerik analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Eserler”, “Gam, Alıştırmalar, Etütler, Çalışmalar”, “Temel Müzik Teorisi Bilgileri”, “Mandolin Çalmada Temel Davranışları”, “Mandolinin Teknik Özellikleri” ve olmak üzere 5 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “İşe Koşulan İçerik” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 23*'te sunulmuştur.



Şekil 23. Müzik öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 23'te sunulan İşe Koşulan İçerik temasına ilişkin kategoriler, kodlar, öğretim elemanı dağılımları ve frekans değerleri Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15.

*Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının İçeriği Nasıl Olmalıdır? Sorusuna Cevapları*

Tema	Kategori	Kod	Müzik Öğretmeni	f
	Eserler	Türk müziği	MÖ (1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16,17,19)	15
		Klasik Batı müziği	MÖ (1,2,3,4,5,6,8,10,11,12,14,15,16,19)	14
		Okul şarkıları	MÖ (1,3,4,6,7,8,9,10,11,15,17,18)	12
		Popüler müzikler	MÖ (3,6,7,11,16,18)	6
		Marşlar	MÖ (1,6,10,13,17)	5
		Çocuk şarkıları	MÖ (3,7,10,14,20)	5
		Farklı mandolin metotlarından eserler	MÖ (1,12)	2
		Eşlik parçaları	MÖ (13,19)	2
		Farklı dönemlere ait eserler	MÖ (1)	1
		İşe Koşulan İçerik	Gamlar, Alıştırılmalar, Etütler, Çalışmalar	Alıştırılmalar
Etütler	MÖ (2,3,4,5,8,14,15,16,19,20)			10
Gamlar	MÖ (2,3,5,11,14)			5
Arpejler	MÖ (5)			1
Makamsal diziler	MÖ (10)			1
Temel Müzik Teorisi Bilgileri	Ritim kalıpları			MÖ (10,11)
Mandolin Çalmada Temel Davranışları	Mandolin çalma teknikleri	MÖ (15,16)	2	
Mandolinin Teknik Özellikleri	Mandolinin teknik özellikleri	MÖ (20)	1	

Tablo 15’te görüldüğü üzere, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriği nasıl olmalıdır?” soruya karşılık müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 5 kategori ve 17 koda ulaşılmıştır. Müzik öğretmenleri eserler kategorisinde “Türk müziği” (f=15), “Klasik Batı müziği” (f=14), “okul şarkıları” (f=12), “popüler müzikler” (f=6), “marşlar” (f=5), “çocuk şarkıları” (f=5), “farklı mandolin metotlardan eserler” (f=2), “eşlik parçaları” (f=2), “farklı dönemlere ait eserler” (f=1), gamlar, alıştırmalar, etütler, çalışmalar kategorisinde “alıştırmalar” (f=11), “etütler” (f=10), “gamlar” (f=5), “arpejler” (f=1), “makamsal diziler” (f=1); temel müzik teorisi bilgileri kategorisinde “ritim kalıpları” (f=2); mandolin çalmada temel davranışları kategorisinde “mandolin çalma teknikleri” (f=2); mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri kategorisinde “mandolinin teknik özellikleri” (f=1) içeriklerinin olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 15’te yer alan “mandolinin teknik özellikleri”, “etütler”, “alıştırmalar” ve “kolay çocuk şarkıları” kodlarına yönelik bir müzik öğretmeni (MÖ20) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

*“Enstrüman tanıtımı, klavye öğretimi, akort sistemi tanıtımı, etütler, parmak egzersizleri içerik olarak seçilebilir. Öğrencinin seviyesine göre basit parçalardan başlanabilir. Örneğin çocuk şarkılarıyla başlayabiliriz. Çalgıya uygun tür müzikle başlanabilir” (MÖ20).*

Diğer müzik öğretmenleri ise “etütler”, “alıştırmalar” ve “kolay çocuk şarkıları” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Gitarla aynı parmak etütleriyle başlanmalı” (MÖ14).*

*“Basit düzeyde parmak alıştırmaları ile başlanabilir. Önce dörtlük, sekizlik, ikilik, daha sonra onaltılık notalara geçilebilir” (MÖ10).*

*“Çocuk eğitimine yönelik yani çocuk parçaları öğretmemiz gerekir” (MÖ7).*

Bu araştırma kapsamında mandolin metotları incelenmiş, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile görüşülmüştür. Bunun sonucunda elde edilen verilerin içerik analizi yapılarak Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriğine ilişkin 10 konu ve bu konulara yönelik 45 alt konu belirlenmiştir. Hedefler ve hedef davranışlarla tutarlılık sağlanarak düzenlenen içeriklere/konulara aşağıda yer verilmiştir.

#### 1. Mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri

- Mandolin kısımları
- Napoli mandolini
- Mandolin türleri
- Türkiye’de mandolin
- Barok dönem
- Klasik dönem
- Romantik dönem

## 2. Temel müzik teorisi bilgileri

- Aşağıya doğru pena temel vuruş işareti
- Yukarıya bir tel pena vuruş işareti
- Yukarıya iki tel pena vuruş işareti
- Sağ elde kayma tekniği işareti
- Sağ elde arp tekniğinin işaretleri
- Tremolo işaretleri
- Faklı tını işaretleri
- Legato ve staccato terimleri
- Gürlük işaretleri
- Hız işaretleri

## 3. Mandolin çalmada temel davranışlar

- Vücut pozisyonu
- Sağ el pozisyonu
- Sol el pozisyonu

## 4. Mandolin çalma teknikleri

- Aşağıya doğru pena temel vuruş tekniği
- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği
- Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniği
- Sağ elde kayma tekniği

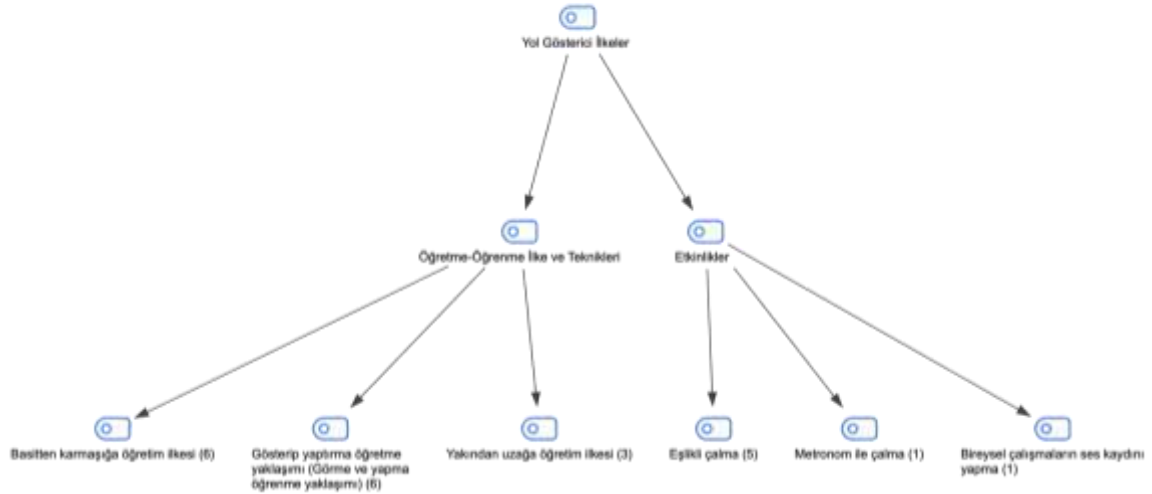
- Sol elde pozisyon değiştirme teknikleri
  - Tremolo tekniği
  - Akor alma tekniği
  - Sağ elde arp tekniği
  - Tremolo tekniği
  - Pozisyon değiştirme tekniği
5. Müzik eğitiminde mandolin
- Genel müzik eğitiminde mandolin
  - Amatör müzik eğitiminde mandolin
  - Mesleki müzik eğitiminde mandolin
6. Müzikal form
- Motif, cümle
7. Alıştırmalar
- Açık tellerde alıştırmalar
  - Birinci pozisyonda alıştırmalar
  - Sağ elde kayma tekniği içeren alıştırmalar
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği içeren alıştırmalar
  - Farklı tınlar içeren alıştırmalar
8. Gamlar
- 1 oktavlık gamlar
  - 2 oktavlık gam ve kadans
  - 3 oktavlık gam ve kadans
9. Etüt
- Tremolo tekniği içeren etüt
10. Eserler

- Çağdaş eser
- Klasik döneme ait eser

Yukarıda belirlenen öğretim programının içeriğine ilişkin konular ve alt konular, hedefler ve hedef davranışlarla tutarlılık sağlayacak şekilde bulgular ve yorum bölümünde Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı 14 haftalık ders planı içinde verilmiştir.

**4.1.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin durum.** Araştırmanın birinci alt probleminin “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?” sorusuna yönelik olarak mandolin metotları incelenmiş, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

**4.1.3.1. Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkelerine ilişkin durum.** “Mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkeleri nelerdir?” sorusuna yönelik olarak 6 metot belirlenmiş ve incelenmiştir. Bu metotlardan bir tanesi ulusal, beş tanesi ise uluslararası nitelikte metotlardır. Metotlar üzerinde yapılan inceleme sonucunda elde edilen veriler içerik analiz yapılarak kodlanmıştır. Kodlar gruplanarak “Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri” ve “Etkinlikler” olmak üzere 2 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Yol Gösterici İlkeler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 24*'te sunulmuştur.



Şekil 24. Metotların analizi doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 24'te sunulan Kazandırılması Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, metotların dağılımları ve frekans değerleri Tablo 16'da verilmiştir.

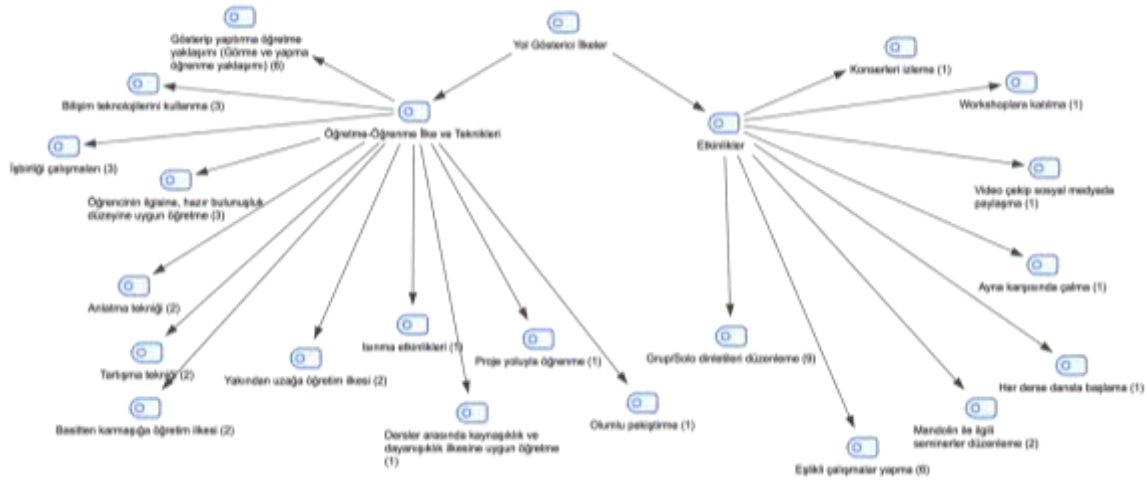
Tablo 16.

*Mandolin Eğitiminde Ulusal ve Uluslararası Boyutta Kullanılan Metotların Yol Gösterici İlkeleri*

Tema	Kategori	Kod	Metot Kitabı	f
Yol Gösterici İlkeler	Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri	Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Basitten karmaşığa öğretim ilkesi	M (1,2,3,4,5,6)	6
		Yakından uzağa öğretim ilkesi	M (4,5,6)	3
	Etkinlikler	Eşlikli çalma	M (1,2,4,5,6)	5
		Bireysel çalışmaların ses kaydını yapma	M (6)	1
		Metronom ile çalma	M (6)	1

Tablo 16’da görüldüğü üzere, “mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan metotların yol gösterici ilkeleri nelerdir?” sorusuna ilişkin incelenen ulusal ve uluslararası metotlar doğrultusunda 2 kategori ve 6 koda ulaşılmıştır. Metotların öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri kategorisinde “gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)” (f=6), “basitten karmaşığa öğretim ilkesi” (f=6), “yakından uzağa öğretim ilkesi” (f=3); etkinlikler kategorisinde “eşlikli çalma” (f=5), “bireysel çalışmaların ses kaydını yapma” (f=1), “metronom ile çalma” (f=1) yol gösterici ilkeleri olarak görülmüştür.

**4.1.3.2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin durum.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılacak öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri ile etkinlikler neler olabilir?” sorusuna yönelik 10 öğretim elemanının vermiş olduğu yanıtların içerik analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri” ve “Etkinlikler” olmak üzere 2 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Yol Gösterici İlkeler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 25*’te sunulmuştur.



Şekil 25. Öğretim elemanlarının vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 25'te sunulan Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, öğretim elemanı dağılımları ve frekans değerleri Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17.

*Öğretim Elemanlarının, Bireysel Çalgı Eğitimi I Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşmak Amacıyla Kullanılabilecek Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri ile Etkinlikler Neler Olabilir? Sorusuna Cevapları*

Tema	Kategori	Kod	Öğretim Elemanı	f
Yol Gösterici İlkeler	Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri	Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)	ÖE (1,2,4,6,8,10)	6
		Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme	ÖE (1,4,6)	3
		İşbirliği çalışmaları	ÖE (1,2,4)	3
		Bilişim teknolojilerini kullanma	ÖE (1,4,7)	3
		Yakından uzağa öğretim ilkesi	ÖE (3,9)	2
		Basitten karmaşığa öğretim ilkesi	ÖE (3,9)	2
		Tartışma tekniği	ÖE (1,2)	2

	Anlatma tekniği	ÖE (1,2)	2
	Olumlu pekiştirme	ÖE (1)	1
	Proje yoluyla öğrenme	ÖE (1)	1
	Dersler arasında kaynaşıklık ve dayanışıklık ilkesine uygun öğretme	ÖE (8)	1
	Isınma etkinlikleri	ÖE (8)	1
Etkinlikler	Grup/Solo dinletileri düzenleme	ÖE (1,2,3,4,5,6,7,9,10)	9
	Eşlikli çalışmalar yapma	ÖE (1,2,3,4,5,10)	6
	Mandolin ile ilgili seminerler düzenleme	ÖE (1,3)	2
	Workshoplara katılma	ÖE (4)	1
	Konserleri izleme	ÖE (4)	1
	Ayna karşısında çalma	ÖE (7)	1
	Video çekip sosyal medyada paylaşma	ÖE (7)	1
	Her derse dansla başlama	ÖE (8)	1

Tablo 17’de görüldüğü üzere, “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılabilir öğretim-öğrenme ilke ve teknikleri ile etkinlikler neler olabilir?” sorusuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda 2 kategori ve 20 koda ulaşılmıştır. Öğretim elemanları öğretim-öğrenme yöntem ve teknikleri kategorisinde “gösterip yaptırma öğretim yaklaşımı (görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)” (f=6), “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme” (f=3), “iş birliği çalışmaları” (f=3), “bilişim teknolojilerini kullanma” (f=3), “yakından uzağa öğretim ilkesi” (f=2), “basitten karmaşığa öğretim ilkesi” (f=2), “tartışma tekniği” (f=2), “anlatma tekniği” (f=2), “olumlu pekiştirme” (f=1), “proje yoluyla öğrenme” (f=1), “dersler arasında kaynaşıklık ve dayanışıklık ilkesine uygun öğretme” (f=1), “ısınma etkinlikleri” (f=1); etkinlik kategorisinde ise “grup/solo dinletileri düzenleme” (f=9), “eşlikli çalışmalar yapma” (f=6), “Mandolin ile ilgili seminerler düzenleme” (f=2), “workshoplara katılma” (f=1), “konserleri izleme” (f=1), “ayna karşısında çalma” (f=1), “video çekip sosyal medyada paylaşma” (f=1), “her derse dansla başlama” (f=1) öğretim-öğrenme teknikleri ve etkinlikleri olarak belirtmişlerdir.

Tablo 17’de yer alan “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme”, “proje yoluyla öğrenme”, “bilişim teknolojilerini kullanma” kodlarına yönelik bir öğretim elemanı (ÖE1) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

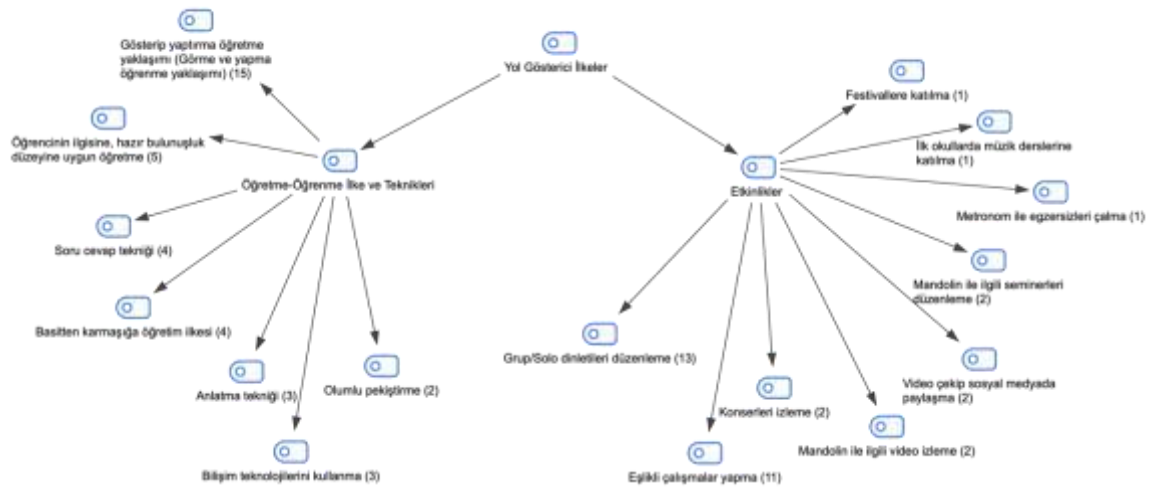
*“Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretim süreci düzenlenmelidir. Proje yöntemi kullanılabilir, örneğin öğrencilerin grup olarak eser hazırlamaları gibi etkinliklere yer verilebilir. Zaman zaman dijital teknolojiye dayalı interaktif öğretim yaklaşımlarından yararlanılabilir” (ÖE1).*

Diğer öğretim elemanları ise “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme” ve “bilişim teknolojilerini kullanma” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Öğrencilerin seviyesine dikkat edilmeli, ona göre program ve alıştırmalar seçilmeli” (ÖE4).*

*“Videolar çekilebilir, çekilen videolar paylaşılabılır, paylaştığı videoları kaç kişi beğenmiş bakılabilir” (ÖE7).*

**4.1.3.3. Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçlerinin nasıl düzenlenmesi gerektiğine ilişkin durum.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılacak öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri ile etkinlikler neler olabilir?” sorusuna yönelik 20 müzik öğretmenin vermiş olduğu yanıtların içerik analizi doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, kodlar gruplanarak “Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri” ve “Etkinlikler” olmak üzere 2 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler “Yol Gösterici İlkeler” teması altında birleştirilmiştir. MAXQDA nitel veri analizi programında “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” kullanılarak elde edilen kod frekansları *Şekil 26*’da sunulmuştur.



Şekil 26. Müzik öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtların doğrultusunda Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kod frekansları.

Şekil 26'da sunulan Yol Gösterici İlkeler temasına ilişkin kategoriler, kodlar, müzik öğretmeni dağılımları ve frekans değerleri Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18.

*Müzik Öğretmenlerinin, Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Hedeflerine Ulaşmak Amacıyla Kullanılabilecek Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri ile Etkinlikler Neler Olabilir? Sorularına Cevapları*

Tema	Kategori	Kod	Müzik Öğretmeni	f
Yol Gösterici İlkeler	Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri	Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)	MÖ (1,2,4,5,6,7,8,10,11,12,13,15,16,19,20)	15
		Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme	MÖ (3,7,18,19,20)	5
		Basitten karmaşığa öğretim ilkesi	MÖ (9,10,11,18)	4
		Soru cevap tekniği	MÖ (5,15,16,19)	4
		Bilişim teknolojilerini kullanma	MÖ (7,8,20)	3

	Anlatma tekniği	MÖ (17,19,20)	3
	Olumlu pekiştirme	MÖ (9,19)	2
	Grup/Solo dinletileri düzenleme	MÖ (1,2,3,4,5,7,9,10,11,13,14,16,18)	13
	Eşlikli alışmalar yapma	MÖ (3,4,6,8,9,10,11,12,13,16,20)	11
	Mandolin ile ilgili seminerleri düzenleme	MÖ (1,13)	2
	Video çekip sosyal medyada paylaşma	MÖ (2,11)	2
Etkinlikler	Mandolin ile ilgili video izleme	MÖ (10,11)	2
	Konserleri izleme	MÖ (11,19)	2
	Festivallere katılma	MÖ (10)	1
	İlk okullarda mzık derslerine katılma	MÖ (15)	1
	Metronom ile egzersizleri alma	MÖ (20)	1

Tablo 18’de görüldüğü üzere, “Bireysel algı Eğitimi I Mandolin Başlangıç ğretim Programının hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılabilir öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri ile etkinlikler neler olabilir?” sorusuna karşılık mzık ğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 2 kategori ve 16 koda ulaşılmıştır. Mzık ğretmenleri öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri kategorisinde “gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)” (f=15), “ğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme” (f=5), “basitten karmaşığa ğretim ilkesi” (f=4), “soru cevap tekniği” (f=4), “bilişim teknolojilerini kullanma” (f=3), “anlatma tekniği” (f=3), “olumlu pekiştirme” (f=2); etkinlik kategorisinde ise “grup/solo dinletileri düzenleme” (f=13), “eşlikli çalışmalar yapma” (f=11), “mandolin ile ilgili seminerleri düzenleme” (f=2), “video çekip sosyal medyada paylaşma” (f=2), “mandolin ile ilgili video izleme” (f=2), “konserleri izleme” (f=2), “festivallere katılma” (f=1), “ilk okullarda mzık derslerine katılma” (f=1), “metronom ile egzersizleri çalma” (f=1) ğretme-öğrenme teknikleri ve etkinlikleri olarak belirtmişlerdir.

Tablo 18’de yer alan “gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)”, “soru cevap tekniği”, “olumlu pekiştirme” ve “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme” kodlarına yönelik bir müzik öğretmeni (MÖ19) görüşlerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

*“Öğretmenin gösterip yaptırma yöntemi içeriğe giriyor. Soru cevap da var elbette. Öğrenciyi küçümsemek önemli, öğrencinin yapabileceğine inanmak ve bu konuda öğrenciyi desteklemek. Doğru seviyede eserler vermek” (MÖ19).*

Diğer müzik öğretmenleri ise “gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)”, “soru cevap tekniği”, “olumlu pekiştirme” ve “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme” kodlarına yönelik bazı görüşlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Usta çırak yöntemi kullanılıyor. Bizde buna “papağan modeli” deniyor. Yani, göstererek öğretme, tekrar ederek öğrenme” (MÖ10)*

*“Soru cevap tekniği kullanılıyor” (MÖ5).*

*“Öğrenciyi zorlamaya gerek yok, öğrencinin seviyesine göre öğretilmesi gerekir. Öğrenciler güler yüzlü ve anlayışlı öğretmeni görmek isterler. Sadece şunu çal bunu çal değil, öğrenci biraz da eğlenmek istiyor. Bu ders bence eğlenerek öğrenilmeli. Suratı asık, ruhsuz birisiyle bir çalgı çalamazsın. Böyle biriyle öğrencinin ders yapası gelmiyor” (MÖ9).*

*“Öğrenci merkezli eğitim olabilir. Öğrencinin bildiği, sevdiği, talep ettiği parçalardan yola çıkılabilir” (MÖ3).*

Bu araştırma kapsamında mandolin metotları incelenmiş, öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri ile görüşülmüş bunun sonucunda elde edilen verilerin içerik analizi yapılarak Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının öğretme-öğrenme süreçlerine ilişkin ilke ve teknikler belirlenmiştir:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı),
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme,
- Bilişim teknolojilerini kullanma,
- Yakından uzağa öğretim ilkesi,
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi,
- Tartışma tekniği,
- Anlatma tekniği,

- Olumlu pekiştirme,
- Soru cevap tekniği.

Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının öğretme-öğrenme süreçleri ile ilişkin örnek etkinlikler araştırmada toplanan verilerin içerik analizi sonucunda belirlenmiş ve bulgular ve yorum bölümünde öğretim programı 14 haftalık ders planı içinde verilmiştir.

**4.1.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumlarının hazırlanmasına ilişkin durum.** Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının etkililiği hakkında karar vermek için bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alan hedeflerine ne düzeyde ulaşıldığını belirlemek üzere sınama durumları hazırlanmıştır. Bu bağlamda, araştırmacı tarafından bilişsel davranışları yoklamak üzere bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, devinişsel davranışları yoklamak üzere derecelendirme ölçeği ve duyuşsal davranışları yoklamak üzere görüşme formu hazırlanmıştır.

Bilişsel alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere kullanılan araştırmacı tarafından geliştirilen 11 sorudan oluşan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi Ek-2’de verilmiştir.

Devinişsel alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere kullanılan araştırmacı tarafından geliştirilen derecelendirme ölçeği hazırlanmıştır. Derecelendirme ölçeğinde 5’li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Dereceler 5-çok iyi, 4-ortanın üstünde, 3-orta, 2-ortanın altında, 1-çok düşük ifadeleri ile puanlanmıştır. Derecelendirme ölçeği Ek-3’te verilmiştir.

Duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere kullanılan araştırmacı tarafından geliştirilen 11 açık uçlu soru içeren görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu Ek-4’te verilmiştir.

## **4.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının Uygulama Süreci Nasıl Gerçekleşmiştir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar**

Bu bölümde her bir hafta için hazırlanmış ders planlarına, derslerin işleniş süreçlerine, öğrenci yansıtma kâğıtlarından ve araştırmacı günlüklerinden elde edilen öğrenci ve araştırmacı görüşlerine yer verilerek 14 haftalık eylem araştırması süreci açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan 4 öğrenci ile dersler aynı gün bireysel olarak işlenmiş, her ders 50 dakika sürmüştür, dersler arasında 10 dakika ara verilmiştir. Öğrencilerden dersten hemen sonra ders ile ilgili görüşlerini içeren yansıtma kâğıtları yazmaları istenmiştir. Araştırmacı her dersin ardından araştırmacı günlükleri tutmuştur.

**4.2.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 1. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 1. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

### **4.2.1.1. 1. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolinin teknik özelliklerini bilme (Bilişsel alan)
  - Mandolinin kısımlarını söyleme/yazma
  - Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma
2. Mandolinin tarihçesini bilme (Bilişsel alan)
  - Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma
  - Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma
3. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
  - Mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma

- Mandoline ilişkin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme

#### İçerik/Konu:

- Mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri
  - Mandolinin kısımları
  - Napoli mandolini

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Öğrencinin, işlenecek derse hazır bulunuşluk seviyesi ve müzik ile ilgili ilgi alanı belirlenir.
- Mandolinin telli mızraplı bir çalgı olduğu belirtilir.
- Mandolinin kısımları çalgı üzerinde gösterilir.
- Farklı müzik dönemlerine ait olan mandolin için yazılan eserlerin kayıtları dinletilir.
- Napoli mandolininin tarihçesi anlatılır.
- Günümüzde mandolinin önde gelen icracılarından (örnekler verilir) bahsedilir.
- Mandolinin tarihsel değişim sürecini konu alan bir makale okutulur.

#### Değerlendirme:

- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Adelstein, S. (1905). *Mandolin Memories*. San Francisco: Press of Jos. Winterburn co.
- Aktürk, Z, Yıldız, G. (2021). Mandolinin Tarihsel Gelişim Dönemleri. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (18), 268-288.
- Bone, Ph. J. (1914). *The Guitar and Mandolin: Biographies of Celebrated Players and Composers*. London: Schott & Co.
- Le Roux, D. und Bazin, J-P. (1988). Die Geschichte der Mandoline. Fritsch R. (Ed.), *Mandolinen-Symposium* içinde (s. 13-18), Bundesakademie für Müzikalische Jugendbildung, Almanya.
- McDonald, G. (2015). *The Mandolin: a History*. Australia: Graham McDonald Stringed Instruments.
- Moçalova, E. (2018). *Mandolinnoye i domrovoye ispolnitelskoye iskusstvo: puti razvitiya i vzaimodeystviya* (Yayımlanmamış Tez). RAM im. Gnesinih, Moskova.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Skroznikova, A. (2014). Mandolina: novaya zhizn v yarkih kraskah. *Teatr, Zhivopis, Kino, Muzıka*, 3, 202-208.
- Sparks, P. (1995). *The Classical Mandolin*. New York: Oxford University Press.
- Tonguç, İ. H. (1943). Köy Enstitülerimizde Eğitim ve Öğretim İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1 (5), 137-147.
- Tyler, J. and Sparks, P. (1989). *The Early Mandolin*. New York: Oxford University Press.
- youtube.com
- Wölki, K. (2000). *Geschichte der Mandoline*. Hamburg: Joachim–Trekel–Verlag.

**4.2.1.2. 1. hafta ders işleniş süreci.** 1.haftaki ders tanışma ile başlamıştır. Öğrencilerin hangi liseleri bitirdikleri, hangi çalgı üzerine eğitim aldıkları, ne tür müzikler dinledikleri ve icra ettikleri sorulmuş ve mandolin ile ilgili herhangi bir bilgiye sahip olup olmadıklarına dair önbilgileri yoklanmıştır.

Mandolinle tanışma, öğretmenin kendi mandolini üzerinde mandolinin telli mızraplı çalgı grubuna ait olduğunu açıklaması; penayı; mandolinin kısımları olan sap başı, akort burguları, baş eşik, sap, pozisyon işaretleri, perdeler, perde demirleri, tuş (perdelik), üst tabla, göğüs siperi, ses deliği, orta eşik, teller (küçük oktav sol, birinci oktav re, birinci oktav la, ikinci oktav mi), kolluk, tel düğmeleri ve mandolin gövdesini göstermesi ile başlamıştır. Öğretmen mandolinde ses ne şekilde çıkartılıyor göstermiş ve farklı dönemlere ait mandolin çalma tekniklerini icra etmiştir.

Dersin devamında, hem mandolini solo çalgısı olarak gösteren mandolin konçertoları, elektro-mandolin ile çalınan modern eserler, halk müziği örnekleri hem de mandolin-gitar orkestralarının video örnekleri izlenmiştir. Videolar izlendikten sonra öğrencilere mandolinin farklı müzik türlerinin ve farklı dönemlere ait eserlerin icrasında geniş imkanların bulunduğu dair bilgiler verilmiştir. Öğrencilerle farklı dönemlerde yazılan eserlerin özellikleri hakkında tartışma yapılmıştır.

Dersin devamında öğretmen tarafından Napoli mandolininin 18. yüzyılın ortasında farklı çalgıların karışımından ortaya çıktığı; bu dönemde mandolinin hem amatör hem de profesyonel müzikte kullanıldığı ve klasik çalma teknikleri içeren çeşitli mandolin metotlarının yayımlandığı ifade edilmiştir. 19. yüzyılın ilk yarısında mandolinin profesyonel müzikten neredeyse tamamen çıktığı ama halk kültüründe eşlik çalgısı olarak yaşamaya devam ettiği, Pasquale Vinaccia tarafından mandolin yapımında yapılan değişikliklerin mandolin sanatının yeniden canlanmasında önemli bir rol oynadığı, Romantik mandolin döneminde önde gelen mandolin icracıları ve metot kitabı yazarlarının ses üretmede yeni yaklaşımlar ortaya koyması ve yeni mandolin çalma teknikleri kullanmasıyla 19. yüzyılın ikinci yarısında mandolin çalma sanatında İtalya'da ve ardından tüm Avrupa'da bir canlanma başladığı belirtilmiştir. 20 ve 21. yüzyılda ise mandolinin birçok toplumun müzik kültürünün bir parçası hâline geldiği ve her mandolin ekolünün kendine has özellikler kazandığı üzerinde durulmuştur.

Öğrencilerin mandoline karşı ilgisini arttırmak ve bireysel çalışmalara yönelik motivasyonunu sağlamak amacıyla öğrencilerin sevdiği müzik türlerine ait videolar ve günümüzde önde gelen mandolin icracılarının videoları izletilmiş, bazı örnekler ise öğretmen tarafından icra edilmiştir. Dersin sonunda öğrencilere Saydam ve Egüz (1979)'ün mandolin metodundan mandolinin kısımlarını anlatan bölümün okunması, mandolinin tarihsel gelişim dönemleri ile ilgili bir makalenin okunması, mandolin ile ilgili başka kaynakların araştırılması ve okunması, mandolin videolarının izlenmesi ödev olarak verilmiştir.

1.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 Güzel Sanatlar Lisesi mezunudur, öğretim sırasında viyola ve flüt çalgıları üzerinde eğitim almıştır. Telli mızraplı çalgılara pek aşına değil ama mandolinin Türkiye’de genel müzik eğitiminde kullanıldığını bildiğini belirtmiştir. Öğrencinin özel bir müzik tercihi yoktur, her türlü müziği icra etmeyi ve dinlemeyi severmiş. Öğrencinin henüz kendine ait bir mandolini yoktur.”*

*“Öğrenci 2 Güzel Sanatlar Lisesini bitirmiştir. Öğrenci gitar ve piyano çalmaktadır. Öğrenci gitar çaldığı için telli mızraplı çalgıların özelliklerine aşınadır. Ama mandolin hakkında bildiği tek şey onun telli bir çalgı olduğudur. Öğrenci herhangi bir müziği, özellikle de modern müziği icra etmeyi ve dinlemeyi sever. Öğrencinin henüz kendine ait bir mandolini yoktur.”*

*“Öğrenci 3 genel lise bitirmiştir, flüt üzerine özel dersler almış ve diğer enstrümanları (bağlama, flüt, saksafon, gitar) internet kaynaklarını kullanarak kendisi öğrenmiştir. Mandolin hakkında hiçbir bilgisi yok. Öğrenci popüler müzik icra etmekten ve dinlemekten, kulaktan çalmaktan ve çeşitli enstrümanlar üzerinde doğaçlama yapmaktan hoşlanır. Öğrencinin henüz kendine ait bir mandolini yoktur.”*

*“Öğrenci 4 Güzel Sanatlar lisesi mezunudur. Gitar, viyola, piyano, bağlama çalmaktadır. Öğrenci gitar çaldığı için telli mızraplı çalgıların özelliklerine aşınadır. Mandolin hakkında bildiği tek şey onun telli mızraplı bir çalgı olduğudur. Öğrenci çeşitli müzikleri sever, notalardan, kulaktan çalabilir ve gitarda doğaçlama yapabilir. Özellikle eski müzikleri dinlemekten ve onları icra etmekten hoşlanır. Öğrencinin henüz kendine ait bir enstrümanı yoktur.”*

Öğrencilerin 1.haftaki ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Mandolin hakkında çok az şey duydum ama bu enstrüman hakkında daha fazla şey öğrenmek her zaman ilgimi çekmiştir. İlk dersimde mandolin ve genel olarak müzik tarihi hakkında çok şey öğrendim” (Ö1).*

*“Mandolinin bu kadar ses ve performans yeteneğine sahip olduğunu bilmiyordum. Bu enstrümanda bu kadar çeşitli müziklerin çalınabilmesi benim için bir keşifti. Enstrümanın sesine hayran kaldım, hemen bir mandolin alıp çalışmaya başlamak istiyorum. Bir sonraki derste öğretmenle bu konuyu tartışabilmek için mandolinle ilgili bilimsel eserler okumayı ve mandolin müziği dinlemeyi planlıyorum” (Ö2).*

*“İlk ders çok ilginçti. Mandolinin bu kadar performans kabiliyetine sahip olduğunu düşünmemiştim. Evde bol bol video izleyip mandolini daha iyi tanımak istiyorum” (Ö3).*

*“Mandolinin sesine hayran kaldım. Bana öyle geliyor ki erken dönem müziklerini icra etmek için çok uygun ve o dönemin müziğinin özelliklerini iyi aktarıyor. Mandolin sesi beni*

*sakinleştiriyor ve sanki beni yüzyıllar öncesine götürüyor. Gerçekten mandolinle eski müzikleri çalmayı ve güzel bir sesin nasıl üretilceğini öğrenmek istedim” (Ö4).*

**4.2.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 2. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 2. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.2.1. 2. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolinin teknik özelliklerini bilme (Bilişsel alan)
  - Mandolin türlerini söyleme/yazma
2. Mandolinin tarihçesini bilme (Bilişsel alan)
  - Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma
3. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)
  - Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
4. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)
  - Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
  - Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
  - Penayı doğru tutma
5. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
6. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
  - Akort yapma

- Temiz ses üretme
- Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma

7. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

8. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma
- Mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma
- Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme

Konu/İçerik:

- Mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri
  - Mandolin türleri
  - Türkiye’de mandolinin tarihsel süreci
- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Aşağıya doğru pena temel vuruş işaretleri
- Mandolin çalmada temel davranışlar
  - Vücut ve sağ el pozisyonu
- Mandolin çalma teknikleri
  - Aşağıya doğru pena temel vuruş tekniği
- Alıştırmalar
  - Açık tellerde alıştırmalar

Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazırbulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma

- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Bir önceki derste öğrenilen bilgiler tekrar edilerek giriş yapılır.
- Mandolin türlerine ve mandolinin zaman içerisinde geçirdiği değişimlere yönelik bilgiler verilir ve resimler gösterilir.
- Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumlardan örnekler verilir.
- Mandolin akordunun nasıl yapılacağı gösterilir.
- Mandolin icrasına yönelik uygun oturuş (duruş) ve tutuş pozisyonu gösterilir.
- Pena tutuşu gösterilir.
- Eğilmiş pena ile yukarıdan aşağıya vuruş gösterilir.
- Eğilmiş pena ile yukarıdan aşağıya vuruşu içeren alıştırmalar çalınır.
- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma ve ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapılması gerektiği anlatılır.
- Ders dışı çalışmalarda ayna kullanarak duruş ve tutuşunu sürekli kontrol etmesi istenir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott’s Söhne.
- Wilden–Hüsgen, M. (1992). Workshop Barockmandoline. Fritsch R. (Ed.), 2. *Internationales Mandolinen- Symposium* içinde (s. 12-19), Bundesakademie für Müzikalische Jugendbildung, Almanya.

**4.2.2.2. 2. hafta ders işleniş süreci.** Her öğrenci derse kendi mandolini ile katılmıştır. Dersin başında bir önceki derste işlenen konular tekrarlanmıştır. Öğrencilerden ödev olarak verilen makalede öğrendikleri mandolinin tarihsel gelişiminin ana aşamalarını kısaca anlatmaları istenmiştir. Öğretmen öğrencilere bu konuyla ilgili başka hangi bilimsel çalışmaları bulduklarını, hangi ses ve video örneklerini dinlediklerini sormuştur. Öğrenciler kendi çalgılarını örnek alarak mandolinin parçalarını gösterip isimlendirmişlerdir.

Devamında öğrencilere farklı tür mandolinler ile ilgili bilgiler verilmiştir. Öğretmen tarafından 17. yüzyılda oluşan mi-la-re-sol tellerine 18. yüzyılın başında kalın sol ve si telleri eklenerek günümüzde Barok mandolini olarak adlandırılan mandolinin ortaya çıktığı ve günümüzde bu çalgının eski müzikte ve barok müzik topluluklarında kullanıldığı anlatılmıştır. 18. yüzyılda İtalya’da Genovese mandolini, Roma mandolini, Kremon mandolini gibi farklı tür mandolinlerin ortaya çıktığı; 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa’da düz gövdeli, genellikle Portekiz mandolini olarak adlandırılan mandolinlerin yaygınlaştığı; Amerika’da 1898’de Orville Gibson tarafından yeni bir mandolin türünün patentlendiği ifade edilmiştir. Daha sonra mandolin ailesini oluşturan mandola, oktav mandolin, mandoçello ve mandobass hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmen tarafından mandolinin geçmişte Türkiye’de kullanımı hakkında bilgi verilmiştir. Mandolinin 1940’lı yıllarda Köy Enstitülerinde etkin olarak kullanıldığı,

bunun yanında Türk Ocakları'nda ve Halk Evleri'nde keman ve piyano yanında mandolin dersleri verilmeye başlandığı ama zaman içerisinde mandolinin popülaritesinin azaldığı ve mandolin yerine blok flütün müzik derslerinde kullanılmaya başlandığı anlatılmıştır. Devamında öğrencilerden mandolinin açık tellerinin adlarını söylemeleri istenmiştir. Akort aleti ya da cep telefonu uygulaması kullanarak mandolini akort yapmak için hızlı ve verimli yollar gösterilmiştir. Çift telleri akort yaparken, tellerden biri akort aleti veya uygulama kullanılarak ikinci tel ise ilk tele uyumlu bir şekilde kulağa göre akort edilmiştir.

Öğretmen tarafından mandolin ile farklı oturma pozisyonları gösterilmiş ve öğrencilerin fiziksel özellikleri dikkate alınarak her öğrenci için en uygun pozisyon seçilmiştir. Dersin devamında mandolin çalarken uygun sağ el pozisyonu gösterilmiştir. Çalarken, sağ elin tüm kısımları serbest ve sağ elin ön kolu mandolinin üzerinde olmasına, elin başka hiçbir kısmının mandoline değmemesine dikkat çekilmiştir. Devamında, penanın başparmak ve işaret parmağının arasında nasıl düzgün şekilde tutulacağı gösterilmiştir.

Ders kapsamında üstten alta vuruş tekniği ilk olarak öğretilmiştir ve notalarda bu vuruşun işareti gösterilmiştir. Bu vuruşu çalarken penanın eğik tutulmasına, vuruşun güçlü olmasına, vuruş yapmadan önce ve yaptıktan sonra penanın bir alt tele dayanmasına dikkat edilmiştir. Dersin devamında öğrencilere açık tellerde üstten alta vuruş ile basit ritimli alıştırmalar öğretilmiştir. Öğrencilerin çalarken doğru oturması, uygun sağ el pozisyonu alması, doğru pena tutması ve temiz ses üretmesine dikkat edilmiştir. Alıştırmalar sırasında telden tele geçiş yaparken penayı kaydırarak değil, penayı tekrar yukarıdan aşağıya vuruş ile gerçekleştirmesi gerektiği anlatılmıştır.

Dersin sonunda öğrencilere günlük bireysel çalışmanın gerekliliği ve önemi anlatılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce mandolinin akort edilmesinin ve çalarken temiz sesin önemi anlatılmıştır. Ödev olarak mandolin türleri, Türkiye'de geçmişte mandolinin kullanımı hakkında kaynakları araştırmaları, derste öğrenilen alıştırmaları ayna karşısında çalışmalarını verilmiştir.

2.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1, 2 ve 3 için mandolin vücudun ortasında, iki ayak ayaklıkta oturma pozisyonu seçilmiştir.”*

“Öğrenci 4’ün fiziksel özellikleri dikkate alınarak mandolin sağ bacakta, sağ ayak ayaklıkta oturma pozisyonu seçilmiştir.”

Öğrenciler ikinci ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Dersin başında mandolin ve tarihçesi ile ilgili tartışma bu konudaki bilgilerimi güçlendirdi. Ne yazık ki bu konuyla ilgili ek materyal aramak için yeterli zamanım olmadı. Telli çalgı çalma tecrübem yok, bugünkü dersimizde aşağıya doğru vuruşu öğrenirken teli hissetmeye çalıştım ama hemen olmadı, zamanla olacak diye düşünüyorum” (Ö1).

“Derse hazırlanırken makaleler okudum ve internette bilgi aradım. Mandolin hakkında Türkçede maalesef yeterli bilgi bulamadım. Mandolinle çalınan müziği dinledim, gerçekten hoşuma gitti. Derste aşağıya doğru vuruş tekniğini öğrendik. Bu vuruşu biraz gitar destek vuruşuna benzettim. Öğretmenin tavsiyesi üzerine ses kalitesi, derinlik ve güç üzerine çalışacağım” (Ö2).

“Ders sırasında farklı mandolin türleriyle tanıştım. Özellikle oktav mandolini beğendim. Sesi daha alçak, daha yumuşak ve daha derindir. Çünkü böyle bir enstrümanı Türkiye’de bulmak çok zor, önce normal bir mandolin üzerinde çalışacağım, sonra yurt dışından bir oktav mandolin almayı planlıyorum. Oktav mandolini gerçekten beğendim, internette birçok video izledim ve artık favori sanatçılarım var. Mandolin çalarken farklı sağ el tekniklerinin kullanıldığını fark ettim. Bunları öğrenmeyi gerçekten çok istiyorum. Bugünkü derste aşağıya doğru vuruş tekniği öğretildi. Evde egzersizler üzerinde çalışarak bu tekniğe hâkim olmayı planlıyorum” (Ö3).

“Derse hazırlık aşamasında öğretmenin verdiği makaleyi okudum ve temel bilgileri öğrendim. Çok fazla müzik dinledim, özellikle Barok dönem müziklerini seviyorum. Barok mandolin de dahil olmak üzere dönem enstrümanlarının yer aldığı birçok eski müzik topluluğunu dinledim. Ders sırasında üstten vuruş çaldım. Gitar çalarken penayı farklı tutmaya alıştım, evde pratik yaparken alışkanlığımı değiştireceğim” (Ö4).

**4.2.3. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 3. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 3. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.3.1. 3. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)
  - Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma

3. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)
  - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun çalma
4. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
  - Temiz ses üretme
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
5. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
  - Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
6. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
  - Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

#### Konu/İçerik:

- Mandolin çalmada temel davranışlar
  - Sol el pozisyonu
- Mandolin çalma teknikleri
  - Aşağıya doğru pena temel vuruş tekniği
- Alıştırmalar
  - Birinci pozisyonda alıştırmalar
- Gamlar
  - 1 oktavlık gamlar

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi

- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Mandolin çalarken sol el parmaklarının doğru pozisyonu gösterilir.
- 1. pozisyonda alıştırma ve gamlar çalınır.
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalınması istenir.
- Alıştırmalar ve gamlar çalınırken temiz ses üretilmesi istenir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden-Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.3.2. 3. hafta ders işleniş süreci.** Dersin başında önceki derslerde işlenen konular, mandolin kısımları ve açık tellerin adları gözden geçirilmiştir. Öğretmen, mandolin

akortlarını kontrol etmiş ve gerektiği durumlarda öğrencilerden akort yapmalarını istemiştir.

Öğrencilerin duruş ve sağ el tutuşu öğretmen tarafından kontrol edilmiş ve ev ödevi olarak verilen alıştırmalar öğrenciler tarafından icra edilmiştir. Öğretmen, gerekli düzeltmeleri yapmıştır. Dersin devamında öğretmen tarafından sol elin parmak numaraları açıklanmıştır. Öğretmen, mandolin çalarken sap üzerinde sol elin pozisyonunu göstermiş, elin serbest olması, parmakların yuvarlak olması gerektiğini, parmak uçlarıyla bastırmanın gerçekleştiğini açıklamıştır. Sol eli kullanan ilk alıştırmalara la teli ile başlanmıştır. La telini seçme nedeni altında mi telinin bulunması, aşağıya doğru eğilmiş pena ile çalarken bu tele dayanması ve re ve sol telinden daha ince ve basma konusunda daha rahat olmasıdır. Parmaklar la telinin birinci pozisyonuna, do diyez gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Öğretmen, daha net bir ses için sağ elin parmaklarıyla metal perdelerin ortasında değil, sağ perdeye daha yakın bir yere basmak gerektiğine dikkat çekmiştir.

Daha sonra klavyedeki notaların bulunduğu Saydam ve Egüz (1979)'ün mandolin metodundaki resimler incelenmiştir. İlk olarak la telindeki beşinci perdeye kadar, 4. parmak kullanmadan Saydam ve Egüz'ün mandolin metodundan 16. Çalışma ve "Süt İçtim" türküsü çalınmıştır. Ardından re teline geçip, 8. çalışma ve "Eski Bir Şarkı" icra edilmiştir. Sonra sırayla mi telinde 21. Çalışma ve sol telinde 7. Çalışma çalışılmıştır. Ardından 4.parmak da eklenerek her telin kullanıldığı 26. Çalışma icra edilmiştir. Alıştırmalar çalışılırken notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalınması istenmiştir. Alıştırmalarda sadece aşağıya doğru vuruş kullanılmıştır. Sol el parmak eklemleri sabit, parmaklar yuvarlak, serçe parmak sapın üstünde, baş parmağın serbest olmasına dikkat edilmiştir.

Alıştırmaları çaldıktan sonra gamlara geçilmiştir. Bir oktavlık, re ve la tel kullanılarak re major, la ve mi tel kullanılarak la major ve sol ve re tel kullanılarak sol major gamları öğretilmiştir. Gamlar, önceki derste öğrenilen aşağıya doğru vuruşla çalınmış ve gamlar çalışılırken ses değiştirme işaretlerine dikkat edilmiştir.

Ödev olarak derste öğretilen alıştırmalar ve gamlar verilmiştir. Öğrencilere ders dışı çalışmalarda ayna karşısında çalışmanın, duruşu ve tutuşu sürekli kontrol etmenin, temiz ses çıkartmak ve birinci pozisyonda notaları öğrenmenin önemli olduğu söylenmiştir.

3.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 ile aşağıya doğru vuruş tekniği çalışmalarına devam edilmiştir. Aşağıya doğru vuruş icra ederken penayı bir alttaki tele dayamayı henüz olması gerektiği gibi yapamamaktadır. Bu vuruş yapılırken penanın bir alttaki tele dayanması ve penayı yukarıya sadece bir sonraki vuruşu yapmak için kaldırılmasının önemi öğrenciye bir daha hatırlatılmıştır.”*

*“Öğrenci 2 aşağıya doğru vuruş icra ederken penayı doğru tutuyor, sağ el serbest ama sesin gücü yeterli değildir. Bunun sebebi sağ elin ağırlığının kullanılmamasıdır. Aşağıya doğru temel vuruş icra edilirken sağ elin ağırlığının kullanılmasının ve sürekli ses kuvvetinin kontrol edilmesinin önemli olduğu öğrenciye söylenmiştir.”*

*“Öğrenci 3 mandolin çalarken çalgı sağ tarafına kaymaktadır. Bunu önlemek için mandolini tam vücudun ortasında tutmak gerektiği söylenmiştir. Ders dışı çalışmalarda ayna karşısında çalışması önerilmiştir. Öğrenci penayı doğru tutuyor, ama aşağıya doğru vuruş icra ederken sağ el ağırlığı ve ses kuvveti yetmiyor. Bunu önlemek için sürekli işitsel kontrol gerektiği öğrenciye söylenmiştir.”*

*“Öğrenci 4 aşağıya doğru vuruş icra ederken sağ elin serçe parmağını mandolinin üzerine koymaktadır. Mandoline yapışık olan serçe parmak sağ elin serbest hareket etmesini önlemektedir. Bunu düzeltmek için ders dışı ayna karşısında çalışmak önerilmektedir. Öğrenci aşağıya doğru vuruş yaparken gerektiğinden fazla güç kullanarak icra ettiği için temiz ses çıkmamaktadır. Mandolin çalarken sürekli temiz ses çıkmasına dikkat etmek öğrenciye hatırlatılmıştır.”*

Öğrenciler üçüncü ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Teller basmak benim için zor, parmaklarım yuvarlak bir pozisyonda çalmaya alışkın değil. Parmaklarım teller yüzünden acıyorlar. Öğretmen, düzenli pratikle parmak derisinin sertleşeceğini ve acının geçeceğini söyledi. Sağ elle aşağı doğru vuruşu daha iyi yapıyorum, penayı tutmak daha rahat hale geldi” (Ö1).*

*“Bugün mandolin üzerinde birinci pozisyondaki notaları öğrendim. Bu benim için kolaydı, tek şey parmaklarımın her zaman sağ metal perdeye daha yakın olduğundan emin olmam gerektiğidir, aksi takdirde net bir ses çıkmıyor. Buna alışmam lazım” (Ö2).*

*“Bugün derste sol eli ekledik. Birinci pozisyonda gamlar ve egzersizler çaldık. Mandolin üzerinde net bir ses çıkarmak için iki elin koordinasyonu önemlidir. Sol elin nasıl basılacağı konusunda birçok nüans var. Elleri çalıştırmak ve mandoline alışmak için öğretmen birçok ödev verdi” (Ö3).*

*“Bugün hem sol hem de sağ elimle çaldım. Sol el pozisyonu gitardan biraz farklıdır ancak kolayca alışabilirim. Sağ el daha zor, elimi tamamen farklı hareket ettirmeye ve penayı farklı şekilde tutmaya alışkınım. Ama mandolinde bu şekilde çalsam temiz ses çıkartamıyorum. Yeniden öğrenmem gerekiyor” (Ö4).*

**4.2.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 4. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 4. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

**4.2.4.1. 4. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)
  - Legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma
  - Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
2. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)
  - Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
  - Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
  - Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
  - Penayı doğru tutma
3. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
  - Sağ elde kayma tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
4. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)
  - Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
  - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma
5. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Akort yapma
  - Temiz ses üretme
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
6. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
7. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

#### Konu/İçerik:

- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Legato ve staccato terimleri
  - Yukarıya bir tel pena vuruş işareti
  - Sağ elde kayma tekniği işareti
- Mandolin çalmada temel davranışlar
  - Vücut ve ellerin pozisyonu
- Mandolin çalma teknikleri
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği
  - Sağ elde kayma tekniği
- Alıştırmalar
  - Sağ elde kayma tekniği içeren alıştırmalar
- Gamlar
  - 1 oktavlık gamlar

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma

- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Sağ elde kayma tekniği gösterilir ve bir örnek alıştırmada uygulanır.
- Legato ve staccato terimleri açıklanır.
- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği gösterilir.
- Alıştırma, gam ve eser örneklerinde vuruş işaretleri gösterilip açıklanır.
- Telden tele geçiş yöntemleri gösterilir.
- Alıştırma ve gam çalınırken notada belirtilen pena yönlerine; metrik ve ritmik yapıya uygun çalınması istenir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İğri na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.

- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.4.2. 4. hafta ders işleniş süreci.** Ders mandolin akordunun kontrol edilmesiyle başlamıştır. Öğrenciler ödev olarak verilen alıştırmaları ve gamları icra etmişlerdir. Öğrencilerden çalma sırasında doğru vücut ve el pozisyonu alma, doğru pena tutma ve doğru aşağıya vuruş tekniği icra etmeleri istenmiştir. Aynı zamanda sol elin doğru pozisyon almasına ve tellere doğru basılmasına dikkat edilmiştir. Öğretmen öğrencilerin klavyedeki notalara ilişkin bilgilerini test etmiştir.

Bu derste, sağ elde kayma tekniği ve yukarı doğru hafif vuruş tekniği eklenmiştir. Bu teknikler önce açık tellerde öğretilmiş, daha sonra örnek alıştırmalarda çalışılmıştır. İlk önce açık re ve la telleri kullanılarak bu teknik icra edilmiştir. La teline penayı dayama, ardından eğik pena ile yukarıya doğru hareket etme, daha sonra re ve la tellerinden mi tele kadar kayma ve son olarak yukarıya doğru çift la tellerinde sadece tellerden bir tanesine dokunarak hafif çekme yapılmasına dikkat edilmiştir.

Dersin devamında öğrencilere legato ve staccato terimleri açıklanmış ve Tröster'in "Technique on Eight Strings" kitabından legato ve sadece eğik pena ile daha önce öğrenilen aşağıya doğru pena vuruşu kullanılarak 1.alıştırma icra edilmiştir. Ardından aynı kitaptan kayma tekniğini içeren 1a. alıştırması çalışılmıştır. Bu alıştırma örneği ile kayma tekniğinin notalara işaretlemesi gösterilmiştir. Bu alıştırmada kayma tekniğinin uygun bir şekilde icra edilip edilmediğine dikkat edilmiştir. Buna ek olarak kayma tekniğini çalışmak amacıyla aynı tekniği içeren 2a ve 2b alıştırmaları daha eklenmiştir. Bu alıştırmaları çalarken amaç ritmik ve metrik açıdan doğru icra etmektir. Öğrencilerin ezgi çalarken iyi, destekli ve parlak bir sese; sonraki notalarda ise daha hafif ve daha sessiz bir sese ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekilmektedir.

Daha sonra aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği öğretmen tarafından gösterilmiştir. Bu tekniğin nota sembolleri de gösterilmiştir. Bu teknik, önce açık tellerde daha sonra her notanın iki kez aşağı ve yukarı çalarak öğrenildiği gamlarda uygulanmıştır. Bu teknikte yukarıya doğru vuruşun aşağıya doğru vuruştan daha hafif ve sessiz olması gerektiğine öğrencilerin dikkati çekilmiştir.

Alıştırmalar ve gamlar icra edilirken öğrencilerden notalarda belirlenen parmak numaralarına uygun olarak çalması istenmiştir.

4.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 mandolin çalarken doğru vücut pozisyonu almaktadır ama sağ ve sol eller tam rahat değildir. Aşağıya doğru vuruş fazla hafif, yukarıya doğru vuruş çok güçlüdür. Hala birinci pozisyondaki notaları pek iyi bilmiyor, çalarken klavyeye bakıyor ve notalar içinde kayboluyor. İlk önce sol el kullanmadan sadece sağ el vuruşlarının ve tekniklerinin açık teller üzerinde tekrar çalışılması, sonra sağ el kullanmadan sol el için ilk pozisyondaki notalara farklı sıralarda ve farklı tellerde basma egzersizi önerilmiştir. Daha sonra iki elle birinci pozisyonda çeşitli alıştırmalar ev ödevi olarak verilmiştir.”*

*“Öğrenci 2 ev ödevini tam olarak yapmış, klavyedeki notaları iyi biliyor, verilen alıştırmaları ve gamları ezbere alıyor, elleri serbest ve penayı doğru tutuyor ama hala sağ elde ses kuvveti yeterli değildir. Sol elin konumu iyi, sol elin parmakları tellere doğru şekilde basıyor. Öğrenci ödevini tamamladığı için isteği üzerine yeni tekniği içeren ek bir alıştırma verilmiştir.”*

*“Öğrenci 3 birinci pozisyondaki notaları iyi öğrenmiş, ödev olarak verilen alıştırmalar ve gamları düzgün alıyor. Sağ el bazen vuruş sırasında desteğini kaybediyor. Bunu düzeltmek için açık teller üzerinde alıştırmalar yapılması tavsiye edilmiştir.”*

*“Öğrenci 4 mandolin çalarken sandalyenin arkasına yaslanıyor bu yüzden ellerinin özellikle de sağ elinin doğru pozisyon alması engellenmektedir. Öğrencinin dikkati buna çekilmiştir. Sağ el tellere çok kuvvetli basmaktadır bu yüzden sürekli işitsel kontrol ile açık tellerde yapılan egzersizler önerilmiştir. Sol el perdelere iyi oturmaktadır, klavyedeki notaların yerini biliyor.”*

Öğrenciler dördüncü ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Bu derste geçen haftaki ödevleri tekrar ettik ve yeni teknikleri öğrendik. Ödevleri hatasız bir şekilde çalamadım. Nota kaçırdığım çok oldu ve her parmak değiştirişimde yanlış basacağım diye korkup parmağımı koyduğum notaya deli gibi bastırıyorum. Ders sonunda bu yüzden parmaklarım normalden fazla ağrıyor bence. Bir yanda pena tutuşum, enstrüman tutuşum, sonra parmak şekillerim hepsini aynı anda doğru yapıp notayı takip etmek zor. Ama zevk alıyorum yapmaya çalışırken” (Ö1).*

*“Bugün ilk önce geçen dersteki ödevimi tekrar ettik. Sonra hocam yeni çalışmalar verdi. Yeni teknikler öğrendim ve bu çok hoşuma gitti. Mandoline olan ilgimi arttırdı diyebilirim çünkü kullanılan teknikler sayesinde çalacağım eserlerin ne ifade ettiği ve sizde uyandırdığı his değişiyor. Bu teknikleri çok sevdim, umarım hemen alışırim. Bugünkü dersimizde yine çok eğlendim. Mandolinim ile çok iyi anlaşacağız diye düşünüyorum” (Ö2).*

*“Evde çalıştım, penaya alışmaya çalışıyorum. Bugün yeni alıştırmalar öğrendik. Bu alıştırmalarda kullanılan yeni teknikler eğlenceli” (Ö3).*

*“Mandolin benim için çok zevkli oluyor. Çalışmak, duymak, hissetmek...geçen hafta işlediğimiz ders çok güzel ve zevkliydi tutuş ve duruş, pozisyonlar çalıştıkça oturacak ve daha zevkli, daha kaliteli dersler beni bekliyor olacak. Mandoline bu hafta elimden geldiğince çalıştım. Ama günlük sıkıntıları, özel hayat ve diğer derslerin sorumlulukları yüzünden çalışmalarım çok aksıyor. Daha çok vakit ayırmak istiyorum mandoline. Bu hafta mandolin parçaları dinledim. Bu haftadan sonra özellikle daha sıkı bir çalışmanın beni beklediğini hissediyorum” (Ö4).*

**4.2.5. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 5. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 5. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

**4.2.5.1. 5. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)

- Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
- Naturale (nat.), sul tasto (s.t.), sul ponticello (met.), işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma

2. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)

- Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
- Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
- Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
- Penayı doğru tutma

3. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)

- Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
- Sağ elde kayma tekniğini uygulama
- Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma

4. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

5. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)
  - Nüansları doğru çalma
  - Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
6. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
  - Akort yapma
  - Temiz ses üretme
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
7. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
  - Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
8. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
  - Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

Konu/İçerik:

- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Gürlük işaretleri
  - Farklı tını işaretleri
- Mandolin çalmada temel davranışlar
  - Vücut ve ellerin pozisyonu
- Mandolin çalma teknikleri
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği
- Müzikal form
  - Motif, cümle
- Alıştırmalar
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği ve farklı tınlar içeren alıştırmalar
- Gamlar
  - 1 oktavlık gamlar

### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretim yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretim
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Alıştırma örneklerinde gürlük işaretleri gösterilip açıklanır.
- Alıştırma örneklerinde naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.), işaretleri gösterilip açıklanır.
- Alıştırma çalınırken farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) kullanarak çalınması istenir.
- Alıştırma çalınırken nüanslara dikkat edilmesi istenir.
- Seslendirilen alışırmalarda motif ve cümlelerin bulunması istenir.
- Alışırmalar çalınırken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir.

### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Methodo de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola Ígrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.5.2. 5. hafta ders işleniş süreci.** Ders mandolin akordunun kontrol edilmesiyle başlamıştır. Daha sonra oturma pozisyonuna, el yerleşimine, mandolin tekniklerinin doğru uygulanmasına ve kaliteli sese dikkat edilerek önceki derslerde anlatılan aşağıya doğru vuruşla çalınan alıştırmalar tekrarlanmıştır. Alıştırma çalarken öğrencilerin klavyedeki notaları ve aşağı doğru destek vuruşunu iyi bilmeleri gerekmektedir. Daha sonra Tröster'in "Technique on Eight Strings" kitabından kayma tekniği içeren alıştırmalar çalınmıştır. Daha önceki derslerde öğrenilen 3 gam ilk önce aşağı doğru vuruşla çalınmış, ardından her nota aşağıya iki tel ve yukarıya tek tel olarak icra edilmiştir.

Dersin devamında Tröster'in "Technique on Eight Strings" kitabından aşağı çift, yukarıya tek tel çalma tekniğini içeren yeni alıştırma verilmiştir. İlk olarak öğrencilerden mandolin klavyesinde birinci pozisyonda notaları doğru parmaklarla çalmaları ve aşağıya çift, yukarıya tek tel çalma tekniğini doğru bir şekilde icra etmeleri istenmiştir. Ayrıca bu alıştırmada sul tasto, metallico gibi farklı tınlar tekniği eklenmiştir. Sul tasto icra ederken sağ el mandolinin metal perdelerine doğru çekilir ve ses daha yumuşak ve sessiz olur. Metallico icra ederken sağ el mandolin eşiğine yaklaştırılır ve ses daha keskin hale gelir ve metalik bir renk alır. Farklı tınlar tekniğini ancak serbest sağ el ile icra etmek mümkündür bu yüzden farklı tınlar tekniği öğrencilerin sağ el serbestliği sağlamalarında yardımcı olmaktadır.

Devamında öğrencilere gürlük terimleri anlatılmış ve alıştırma örneği ile icra edilerek gösterilmiştir. Forte icra edilirken elin sıkılmaması ve penanın çok sıkı tutulmamasına, piano çalarken sesin net olmasına, crescendo ve decrescendoyu net göstermesine dikkat

edilmiştir. Bu alıştırma öğrenilirken öğrencilerin dikkati bir müzik cümlesi ve motiflerin oluşumuna, cümlenin bittiği ve nefes alınması gereken yerlere, hangi notaların daha güçlü hangilerinin daha zayıf olduğuna çekilmiştir. Cümleleri daha net bir şekilde göstermek için crescendo ve decrescendo çalınması istenmiştir. Ayrıca öğrencilerden alıştırma metrik ve ritmik yapıya uygun çalmaları istenmiştir.

Ödev olarak öğrencilere Tröster'in "Technique on Eight Strings" kitabından geçen derste verilen kayma tekniğini içeren alıştırma, bu derste öğretilen aşağıya çift, yukarıya tek tel çalma tekniğini içeren alıştırma, ilk önce aşağı doğru vuruşla, ardından her nota iki kez aşağıya iki tel, yukarıya tek tel olarak icra edilerek bir oktavlık re, la ve sol majör gamlar verilmiştir.

5.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*"Öğrenci 1 aşağı doğru vuruşu daha güçlü hale geldi ancak yukarı doğru vuruş hala fazlasıyla güçlü. Yukarı doğru vuruş yaparken elini tele doğru döndürmeden sağ bileği yukarı doğru hafif bir hareket yaparak vuruşu yapması tavsiye edilmiştir. Öğrenci hala klavyedeki notaları pekiyi bilmiyor, nota çalarken klavyeye bakıyor ve notaların içinde kayboluyor. Sol elin serçe parmağı çok zayıf, eklem noktasından bükülüyor. Öğrenciye serçe parmağı yuvarlak bir şekilde tellere biraz daha yukarıdan yerleştirmesi ve parmağın ikinci eklemine hafifçe sağa çevirme çalışması yapması önerilmiştir. Sol elin dördüncü parmağın gelişimi için ek kromatik alıştırma verilmiştir."*

*"Öğrenci 2 ödevini eksiksiz tamamlamış, klavyedeki notaları iyi biliyor, verilen alıştırma ve gamları ezbere alıyor, elleri serbest, penayı doğru tutuyor, desteği var, ses daha kuvvetli ve net hale geldi. Sol elin konumu iyi, sol elin parmakları tellere doğru şekilde basıyor. Öğrenci ödevini tamamladığı için isteği üzerine kendisine aşağı ve yukarı doğru vuruşlar yapması için ek bir alıştırma verilmiştir."*

*"Öğrenci 3 ödev talimatlarını takip etti, ancak kayma tekniğinde bazen sağ bilek ile ilave gereksiz bir hareket yapmaktadır. Öğrencinin dikkati buna çekilmiştir. Sağ elle alt telin üzerine kayarken sağ elle ilave bir hareketin gerek olmadığı bir kez daha anlatılmıştır."*

*"Öğrenci 4 ile ders sırasında oturma pozisyonu bir kez daha düzeltilerek, sandalyenin ön kısmında gerektiğinde ellerini kullanmadan ayağa kalkabilecek pozisyonda oturması gerektiği bir kez daha hatırlatılmıştır. Ayna karşısında çalışması tavsiye edilmiştir."*

Öğrenciler beşinci ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*"Geçen hafta mandolinde kayma tekniğini öğrendim. Haftanın 4-5 günü 50 dk. çalıştım. Mandolinde beni zorlayan en önemli şey nota takibi. Enstrümana bakmadan çalamıyorum. Ama ilerleyen zamanlarda elimin alışacağını düşünüyorum" (Ö1).*

*"Bu hafta mandoline güzelce çalıştım. Dersimizde yeni çalışmalar aldım. Önceki çalışmalarımıza baktık. Yine güzel bir ders oldu. Biraz daha fazla çalışmam gerekiyor. Çünkü hemen güzel şarkılar çalmak istiyorum. Mandolinle çalınan şarkıları dinledim ve çok beğendim. Ben de hemen çalmak istiyorum. Dersimizden çok keyif aldım. Yeni çalışmalarına çalışmak için sabırsızlanıyorum. Umarım hemen yapabilirim" (Ö2).*

*“Bu derste kayma tekniği nasıl çalınıyor tam anladım. Evde yanlış çalışmışım. Bu hafta ayna karşısında çalışacağım. Hocam yeni alıştırma da verdi, onu da çalışacağım” (Ö3).*

*“Bugünkü dersten çok keyif aldım. Parmaklarımın mandoline daha çok alıştığını hissedebiliyorum. Parmaklar, pozisyonlar oturdukça daha keyif alıyorum mandolinden. Bugünkü derste öğretmenim yanlışlarımı düzeltmemde çok yardımcı oldu. Parmak pozisyonlarım onun yardımıyla daha hızlı oturuyor. Umarım çok daha verimli çalışıp daha kaliteli dersler yaparız” (Ö4).*

**4.2.6. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 6. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 6. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.6.1. 6. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolinin tarihçesini bilme (Bilişsel alan)
  - Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
2. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)
  - Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
3. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)
  - Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
  - Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
  - Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
  - Penayı doğru tutma
4. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
  - Sağ elde kayma tekniğini uygulama

5. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)
  - Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
  - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma
6. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)
  - Nüansları doğru çalma
  - Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
7. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
  - Akort yapma
  - Temiz ses üretme
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
  - Doğru tempoda çalma
  - Duraksamadan çalma
8. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
  - Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
9. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
  - Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma
  - Mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma
  - Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme

Konu/İçerik:

- Mandolinin tarihçesi
  - Barok dönem
- Temel müzik teorisi bilgileri

- Hız işaretleri
- Mandolin çalmada temel davranışlar
  - Vücut ve ellerin pozisyonu
- Alıştırmalar
  - Sağ elde kayma tekniği içeren alıştırmalar
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği içeren alıştırmalar
  - Farklı tınılar içeren alıştırmalar
- Gamlar
  - 1 oktavlık gamlar

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Barok döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir.
- Barok dönemine ait mandolin için yazılan eserler dinlenir.
- Alıştırma ve gam örneklerinde hız işaretleri gösterilip açıklanır.
- Alıştırma ve gamların doğru tempoda çalınması istenir.

- Metronom ile çalışmalar yapılır.

Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinıh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft I*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.6.2. 6. hafta ders işleniş süreci.** Bu haftaki derslerde konuların genel tekrarı yapılmıştır. Öğrencilerin mandolini akort yapmaları, mandolin ile duruş ve mandolini tutuşları, penayı tutuşları kontrol edilip gereken düzeltmeler yapılmıştır. Öğrenciler tarafından öğrenilen mandolin çalma tekniklerinin doğru icrası, mandolin klavyesindeki notaların yerlerinin bilgisi ve müzik teori bilgileri kontrol edilmiştir. Nüansların, farklı tınıların ve müzik cümlelerinin oluşumunun doğru şekilde uygulanması konusunda çalışmalara devam edilmiştir. Bunun yanı sıra mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri hakkında bilgiler tekrarlanmıştır.

Bu derste mandolinin tarihçesi ve dağarı ile ilgili bilgileri derinleştirmek amacıyla Barok döneme ait olan mandolin için eserler yazan A. Scarlatti, F. Piccone, A. Vivaldi ve diğer besteciler hakkında bilgiler verilmiş ve bu bestecilere ait mandolin için yazılan eserler dinlenmiştir. Müzikte Barok dönemin özellikleri belirlenmiş ve eserlerin özellikleri hakkında tartışılmıştır.

Derste öğrenciler Grave (çok ağır), Largo (geniş), Adagio (acele etmeden), Andante (yürük), Moderato (orta hızda), Allegretto (oldukça hızlı), Allegro (hızlı), Vivace (canlı),

Presto (çok hızlı) temel hız terimlerini öğrenerek icra edilen alıştırmaların ve gamların temposunu belirlemişlerdir. Derste metronom ile çalışmalar yapılmıştır. Tröster'in kitabından alıştırmalar ve re, la ve sol majör gamlarını duraksamadan çalmaları istenmiştir. Sonraki derste öğrencilere alıştırmaları ve gamları çalarak küçük bir dinleti yapmaları teklif edilmiştir. Dinleyici önünde çalmanın çok faydalı olacağını düşünen tüm öğrenciler bu görüşe katılmıştır.

Ödev olarak müzikte Barok dönemi ve bu döneme ait olan mandolin için eserler yazan besteci ile ilgili kaynak taraması, belirlenen bestecilerin eserlerinin dinlenmesi, ders dışı çalışmaları kayıt edip dinlemek ve analiz etmek verilmiştir. Sahne kaygısına alışmak amacıyla alıştırmalar ve gamların arkadaşlar veya aile önünde icra etmeleri önerilmiştir.

6.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 mandolinin tarihçesi hakkında yapılan konuşmalarda mandolin sanatının farklı dönemlerdeki özellikleri konusunda bilgi eksikliği olduğu anlaşılmıştır. Bu konuya bir daha çalışması tavsiye edilmiştir. Öğrenci mandolin çalma tekniklerini önceki derslere göre daha iyi icra etmektedir ama hala bazı eksikler mevcuttur. Örneğin, sol el serçe parmağı tellere basarken bükülüyor. Öğrenciye ders dışı çalışmalarda alıştırma ve gam çalarken serçe parmağına dikkat etmesi ve onu çalıştırmak için daha çok zaman ayrılması önerilmiştir. Geçen derste verilen alıştırmaya bu derste sonuna kadar bakılmıştır. Alıştırma çalarken öğrenci notaları ara sıra karıştırmakta ve hızı yavaşlamaktadır. Hızı sabit tutmak amacıyla ders dışı çalışmalarda metronom kullanması önerilmiştir. Derste bir daha cümle gösterme, farklı tınılar icra etme ve doğru nüansları icra konusunda çalışmalar yapılmıştır.”*

*“Öğrenci 2 mandolinin tarihçesi ile ilgili yeterli bilgisi olduğu anlaşılmış, öğretmen tarafından öğrencinin ilgisi göz önüne alınarak ek bilgiler verilmiştir. Öğrenci gam ve alıştırmaları icra ederken mandolin çalma tekniklerini uygun bir şekilde kullanmaktadır. İcra edilen gam ve alıştırmaların hızını biraz artırması tavsiye edilmiştir. Nüanslar ve farklı tınıları da doğru şekilde icra etmektedir. Öğrenci, müzikal cümleyi iyi bir şekilde göstermektedir.”*

*“Öğrenci 3 mandolin çalma teknikleri önceki derslere göre daha uygun bir şekilde icra etmektedir, ama alıştırmalar ve gamlar çalarken nota hataları yapmaktadır. Öğrencinin ders dışı çalışmalarında devamlı hızlı tempolarda çaldığı ve bunun da performans kalitesini olumsuz etkilediği varsayılmaktadır. Öğrenciye ders dışı çalışmalarında metronomla yavaş tempolarda çalınması önerilmiştir.”*

*“Öğrenci 4 geçen derslerde aşırı sert ve güçlü icra edilen vuruşları yumuşattı. Bunun sebebi, farklı tınılar çalma tekniği olabilir çünkü bu teknik sağ el serbestliği ve esnekliğini sağlamaktadır. Mandolinin tarihçesine ilişkin bazı bilgi eksiklikleri bulunmaktadır. Derste mandolinin gelişim dönemleri, mandolin sanatının gelişimine katkıda bulunan bestecilerden ve mandolin icracılarından bahsedilmiştir.”*

Öğrenciler altıncı ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Bu ders alıştırmaları ve gamları çaldık. Serçe parmağımı hala işlevsel kullanamıyorum. Alıştırmalarda karıştırdığım yerlere çalışmam lazım. Ezberlediğim yerleri çalarken sıkıntı yaşamıyorum ama tam ezberlemediğim için alıştırmalarda karıştırdığım ve zorlandığım yerler var. Gamlara ve alıştırmalara evde iyice çalışacağım” (Ö1).*

*“Bugün dersimizde alıştırmalara ve gamlara çalıştık. Eksiklerim üzerinde durduk. Hocamın derste anlattıkları sayesinde mandolin hakkında daha fazla bilgi edinme fırsatım oldu ve bu bilgileri öğrenip mandolini daha yakından tanıdım. Dinletide çalacağım gamlar ve alıştırmalar hemen hemen oturdu. Bunun için mutluyum” (Ö2).*

*“Mandoline alışmaya başladım ve fark etmeden çok hızlı çalmaya başladım. Derste çaldığım alıştırmalarda çok nota hatası yaptım. Onu yavaş çalarak düzelteceğim. Mandolin çalarken zevk alıyorum” (Ö3).*

*“Bugünkü ders benim için çok verimli geçti, eksiklerimi daha net gördüm. Mandolin için eser veren besteci ve mandolin icracılarını daha çok araştırmam gerekiyor çünkü hepsinin mandolin sanatına katkılarını bilmek onlardan alınacak örnek bana yol gösterecektir. Müziği hissetmek için daha çok iyi icracıları dinlemek gerekir” (Ö4).*

**4.2.7. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 7. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 7. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.7.1. 7. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolini doğru tutabilme (Devinişsel alan)
  - Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma
  - Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma
  - Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma
  - Penayı doğru tutma
2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
  - Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
  - Sağ elde kayma tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
  - Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma

3. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

4. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
- Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme

5. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Akort yapma
- Temiz ses üretme
- Doğru tempoda çalma
- Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
- Duraksamadan çalma

6. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

7. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

8. Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma (Duyuşsal alan)

- Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma
- Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma

Konu/İçerik:

- Alıştırmalar
  - Sağ elde kayma tekniği içeren alıştırmalar

- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği içeren alıştırmalar
- Farklı tınlar içeren alıştırmalar
- Gamlar
  - Bir oktavlık gamlar

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
  - Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Sınıfta küçük bir dinleti yapılması ve öğrencilerin arkadaşlarına alıştırma ve gamları çalması istenir.
- Alıştırma ve gamların duraksamadan çalınması istenir.
- Dinleti sırasında yapılan hatalar belirlenir ve düzeltilir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott’s Söhne.

**4.2.7.2. 7. hafta ders işleniş süreci.** Bu hafta dersler müzik odasında işlenmiştir. Her ders mandolinin akort edilmesi, gamların ve alıştırmaların tekrarlanmasıyla başladı. Öğretmen öğrencilerin mandolin ile duruşunu ve mandolini tutuşlarını düzeltti. Mandolin çalma teknikleri ile ilgili gerekli düzeltmeler yapıldı. İcra edilen gam ve alıştırmaların hızı kontrol edilmiştir. Daha büyük bir odada öğrencilerin sınıfta alışık olduklarından biraz daha yüksek sesle çalmaları gerektiği belirtilmiştir.

Bölüm öğrencilerinden müsait olan birkaçı derse davet edilmiş ve çalışma grubu öğrencileri arkadaşlarına dinleti yapmışlardır. Öğrenciler ilk önce aşağı doğru vuruşla, ardından her nota aşağıya iki tel ve yukarıya tek tel olarak icra edilerek bir oktavlık re, la ve sol majör gamları; sonra Tröster’in “Technique on Eight Strings” kitabından geçen derslerde öğretilen kayma tekniğini aşağıya çift, yukarıya tek tel çalma tekniğini; farklı tınılar; aşağıya çift, yukarıya tek tel çalma tekniğini içeren alıştırmaları icra etmişlerdir. Çalışmadan sonra her öğrenci ile performans analizi yapılmış, olumlu yönler ve hatalar belirtilmiştir. Hataları çözmek için talimatlar verilmiştir.

Dersin sonunda ders dışı bireysel çalışma yöntemleri belirtilmiştir. Duruş ve tutuşu kontrol etmek amacıyla ayna karşısında çalma, temiz ses çıkartmak için sürekli işitsel kontrol yapma gerekliliği belirtilmiştir. Gamlar ve alıştırmaların hem gereken hızda hem de yavaş tempolarda çalınması gerektiği belirtilmiştir.

7.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 dinleyiciler önünde çalarken fazla kaygı yaşamayı yüzünden performansı büyük ölçüde olumsuz etkilenmiştir. Öğrenci çalarken ellerini kasmış, birkaç yerde notayı unutmuş ve çaldığı gam ve alıştırmaların temposunu çok yavaşlatmıştır. Öğrenciye, dinleyici önünde çalarken kaygıyı kontrol altına alması ve hata yapılırsa da sahnede durmadan devam etmesi*

gerektiği anlatılmıştır. Alıştırmalarda ve gamlarda en zayıf yerler ve çalışma yöntemleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Öğrenciye alıştırmalarda nüanslar ve müzikal cümleleri daha net göstermesi gerektiği söylenmiştir.”

“Öğrenci 2'nin performansı, muhtemelen kaygı yüzünden ortaya çıkan birkaç küçük hata hariç oldukça düzgündü. Mandolinle duruş ve mandolini tutuş uygundu ama ses gücü eksikti. Nüanslar ve müzikal cümleleri uygun bir şekilde icra etmiştir. Öğrenciye, çalarken sesin gücünü yükseltmek, özellikle kuvvetli nüansları daha sesli icra etmeye dikkat etmesi gerektiği söylenmiştir.”

“Öğrenci 3 birkaç küçük nota hatası yapmıştır. Çalarken, özellikle kayma tekniğinde belli olan aşağıya doğru vuruş yeteri kadar güçlü değildi. Öğrenciye mandolin çalma teknikleri, özellikle aşağıya doğru vuruş çalışması önerilmiştir.”

“Öğrenci 4 mandolin ile duruş konusunda sorun yaşamaktadır. Duruşu kontrol etmek için öğrencinin ayna karşısında pratik yapması önerilmiştir. Öğrenci çalarken nota konusunda herhangi bir kayıp yaşamamıştır ancak hafif nüansları yeterince göstermemiş, her şeyi çok kuvvetli bir şekilde çalmıştır. Alıştırmalarda yeteri kadar müzikal cümleler duyulmamaktadır.”

Öğrenciler yedinci ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Birisi beni dinliyorsa çok çekiniyorum, çok hata yapıyorum. Evde çok daha iyi çalabilirim. Çala çala alışmam gerekir” (Ö1).

“Mandolin çalarken çok zevk alıyorum, güzel parçalar öğrenip konserlerde de çalmak istiyorum. Bugün iyi çaldım bence” (Ö2).

“Aslında çalarken çekinmiyorum, izleyicilere çalmayı seviyorum. Ama bugün biraz çekindim. Çaldığım alıştırmalarda bazı yerleri tam öğrenmediğim için hatalar yaptım. Eksiklerimi tamamlayacağım” (Ö3).

“Sahnedeki çalmayı çok seviyorum, mandolini de güzelce öğrenip konserlerde mandolin çalmak isterim. İyi ki bugün bu deneme yaptık, eksiklerim ortaya çıktı. Daha çok çalışıp, daha çok müzik dinleyip eksiklerimi tamamlayacağım” (Ö4).

**4.2.8. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Dersi 8. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 8. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### 4.2.8.1. 8. hafta ders planı.

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)

- Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma

2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)

- Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama
- Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama

3. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

4. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

5. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

Konu/İçerik:

- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Yukarıya iki tel pena vuruş işaretleri
- Mandolin çalma teknikleri
  - Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini
  - Sol elde pozisyon değiştirme teknikleri
- Eser
  - Çağdaş eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam

Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma

- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Dinleti performansını değerlendirilerek giriş yapılır.
- Dinletide yapılan hataların düzeltilmesi istenir.
- Öğrenilen mandolin çalma tekniklerini içeren yeni eser çalınır.
- Pozisyon değiştirme teknikleri gösterilir.
- Pozisyon değiştirme teknikleri uygun bir şekilde kullanılarak iki oktavlık re major gamı çalınır.
- Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniği gösterilip örnek bir alıştırmada ve gamlarda uygulanır.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İğri na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinih.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft I*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden-Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

- Wilden–Hüsgen, M. (2011). Aachner Mandolinenbuch. Neue Musik für den Mandolinenunterricht. Band 1. Karlsruhe: Vegt and Fritz.

**4.2.8.2. 8. hafta ders işleniş süreci.** Bu derslerde her öğrenciyle dinletinin nasıl geçtiği, nelerin iyi olduğu nelerin olmadığı bir daha konuşulmuş ve dönemin kalan dersleri için bir ders planı yapılmıştır. Ders dışı bireysel çalışmalarda nelere dikkat edilmesi gerektiği her öğrenciyle ayrı ayrı konuşulmuştur.

Bu derslerde J.Thiergärtner'in "Flowers" eseri verilmiştir. Bu eserin seçilme sebebi öncelikle sadece birinci pozisyonun kullanılması ve öğrenciler tarafından öğrenilen teknikleri (güçlü aşağıya doğru vuruş, hafif tek tel kullanılan yukarıya doğru vuruş, kayma tekniği ve farklı tınlar çalma tekniği) içermesidir. Ayrıca bu parçanın etkileyici bir ezgisi olduğu için genellikle öğrenciler tarafından büyük bir zevkle seslendirilmektedir. Ders sırasında bu parça bazı öğrencilerle sonuna kadar, bazı öğrencilerle ise bölünerek çalışılmıştır.

Dersin devamında bir oktav çalınan re majör gam iki oktav öğrenilmiştir. Gam çalarken pozisyon değiştirme teknikleri incelenmiş ve uygulanmıştır. Pozisyon değiştirmenin serbest elle yapılmasına dikkat edilmiştir. Gam daha önce olduğu gibi aşağı doğru vuruşla, ardından her ses iki vuruşla (aşağıya güçlü, yukarıya hafif) çalınmıştır. Bu derste tele 90 derecelik açıyla düz olarak giren pena ile yeni çalma tekniği öğretilmiştir. Bu yeni öğretilen teknik iki oktavlık re majör gamda, her ses dört kere çalınarak uygulanmıştır. Bu tekniği icra ederken pena tamamen düz, aşağı ve yukarı vuruşlarda iki tele de dokunarak olması gerektiği ve vuruşların güç olarak eşit olması gerektiği öğrencilere söylenmiştir.

8.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*"Öğrenci 1 ile eserin ilk 2 satırı çalışılmıştır. Öğrenci notaları hızlı okuyamıyor ve klavyede yavaş bulabiliyor. Sol elin parmakları, özellikle serçe parmağı, eklem yerlerinden bükülmektedir. Parmakları güçlendirmek için Schradik'in birkaç alışturması verilmiştir. Derste çalışırken, öğrencinin dikkati sol el serçe parmağın doğru pozisyonunun nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Öğrenci 1 yeni teknikle gamı çalarken penayı düz tutmadığı için yukarı vuruş iki tel yerine tek tel çekmektedir. Öğrencinin dikkati bu noktaya çekilmiş ve sağ eli kontrol etmeyi kolaylaştırmak için bu tekniğin açık tellerde uygulanması tavsiye edilmiştir. Ders dışı bireysel çalışmaların süresi ve niteliğinin artırılması tavsiye edilmiştir."*

*"Öğrenci 2 ile eser sonuna kadar çalışılmıştır. Öğrenci kayma tekniğini çalarken aşağıya doğru vuruşu yeterince güçlü çalamamaktadır. Buna öğrencinin dikkati çekilmiş ve aşağı"*

*doğru vuruşun daha geniş bir açıyla başlatılması tavsiye edilmiştir. Öğrenci 2 ile düz pena ile çalışmalar yapılmış ve gamda uygulanmıştır. Sağ eli daha iyi kontrol etmek için tüm kolla değil, bilek hareketiyle bu tekniği gerçekleştirmesi önerilmiştir.”*

*“Öğrenci 3 ile eserin yarısına kadar çalışılmıştır. Öğrenciye kayma tekniğini icra ederken ek hareket yapmadan tellerden pena ile kayması gerektiği söylenmiştir. Dinleti sırasında öğrenci 3 her şeyi gereğinden fazla sessiz çalmış, bu nedenle ders sırasında gamı öğrenirken kuvvetli nüanslar kullanılmıştır.”*

*“Öğrenci 4 notayı hızlı okuduğu için ve klavyedeki notaları iyi bildiği için ders sırasında yeni eser sonuna kadar çalışılmıştır. Öğrenci 4 düz pena ile icra edilen yeni çalma tekniğini düzgün bir şekilde çalmaktadır. Ancak çalarken fazla güç kullandığı için bazen temiz ses çıkmamaktadır, öğrencinin dikkati buna çekilmiştir.”*

Öğrencilerin sekizinci ders ile ilgili düşünceleri şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Bugün dinletiyi değerlendirdik. Hatalarımı zaten biliyorum. Sol el benim için daha zor. Parmaklarım tellere basarken hala acıyorlar. Derste 4.parmak ağırlıklı çalışmalar yaptık. Serçe parmağım yüzünden hala temiz ses çıkmıyor. Bugün yeni teknik öğrendik, ona daha alışamadığım için tam çalamadım. Evde çalışıp halledeceğim. Yeni parça güzel, sevdim” (Ö1).*

*“Bugün çok güzel bir parça aldık. Derste çok eğlendim. Öğrendiğim teknikler ile ne güzel müzik yapılabilir gördüm. Sonraki derse kadar eseri iyice öğrenip ikinci esere de başlamak istiyorum. Daha çok çalışacağım, daha da güzel şeyleri öğreneceğim” (Ö2).*

*“Bugün ilk eseri aldık. Sevdim, çok güzel, tam benim sevdiğim müzik türü, sakın. Çeşitli teknikler kullanılıyor bu eserde, çok dikkatli olmak gerekir. Bu teknikleri öğrendik, ama fark etmeden yanlış çalıyorum. Evde çalışıp öğreneceğim. Keyifli olunca çalışma isteğim geliyor” (Ö3).*

*“Bugün öğretmenim çok güzel bir eser verdi. Onu çalışmak zevkli. Nota çok zor değil ama biraz daha yumuşak çalmam gerek. Gitar da alıştığım bazı yöntemleri kullanıyorum ama mandolinde olmuyor, temiz ses çıkartmak için gitar değil, mandolin tekniklerini düzgün bir şekilde öğrenip kullanmak lazım” (Ö4).*

**4.2.9. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 9. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 9. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.9.1. 9. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)
  - Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)

- Tremolo tekniğini uygulama
- Akorları uygun bir şekilde çalma

3. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

4. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
- Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
- Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme

5. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Temiz ses üretme

6. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

7. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

Konu/İçerik:

- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Tremolo işaretleri
- Mandolin çalma teknikleri
  - Tremolo tekniği
  - Akor çalma tekniği
- Müzikal form
  - Motif, cümle

- Eserler
  - Çağdaş eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Eser çalarken farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) kullanarak çalması istenir.
- Eser çalarken nüanslara dikkat edilmesi istenir.
- Seslendirilen eserde motif ve cümlelerin bulunması istenir.
- Eser çalarken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir.
- Tremolo tekniğine hazırlık alıştırmaları çalınır.
- Tremolo tekniği gösterilip örnek bir alıştırmada ve gamlarda uygulanır.
- Çaldığı gamın kadans akorları gösterilir ve çalınır.

Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Methodo de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İğrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.9.2. 9. hafta ders işleniş süreci.** Bu haftaki derslerde öğrencilere geçen derste verilen J.Thiergärtner'in "Flowers" eseri sonuna kadar incelenmiştir. Ayrıntılı olarak nüanslarla ve farklı tınlar ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Piyano ve forte nüansları arasında anlamlı bir fark olduğuna dikkat çekilmiştir. Öğrencilerle crescendo ve decrescendo ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bu eserde metallico tını forte, sul tasto tını ise piyano çalınması istenmiştir. Eserin metrik ve ritmik yapıya uygun çalınması istenmiştir. Eser örneği ile ritenuto ve a tempo terimleri açıklanmış ve uygulanmıştır. Eseri uygun tempoda çalmaları istenmiştir. Eser müzikalitesi bakımından incelenmiş ve çalışılmıştır. Öğrencilerle eserin formu incelenmiş, öğrencilerden motif ve cümlelerin bulunması istenmiş ve icra ederken uygun bir şekilde motif ve cümleleri gösterilmesi istenmiştir. Dersin devamında geçen derste öğrenilen yukarı ve aşağı eşit vuruş tekniği açık tellerde çalışılmış, vuruşları çalarken öğrencilerden vuruşların genişliğini azaltmaları ve tempoyu biraz daha hızlandırmaları istenmiştir. Yavaş yavaş vuruşlar ritmik bir tremolo'ya dönüştürülmüştür. Tremolo tekniğini çalışmak amacıyla iki oktavlık re major gam her notası tremolo çalınarak icra edilmiştir. Gamı tremolo tekniği ile çalarken sesler legato yerine her sesin ayrı çalınmasının önemi üzerinde durulmuştur.

Öğretmen, mandolin performansında müzikal açıdan çeşitli amaçlarla kullanılan farklı tremolo türlerini göstermiştir. Bu tremolo teknikleri yalnızca referans amaçlı gösterilmiştir ve daha sonra öğretilmektedir.

Dersin devamında re majör gamda kadans eklenmiştir. Akorlar tüm tellerde üstten aşağıya kayarak çalınmıştır. Akorlardaki her ses için sol elin parmaklarıyla iyice basılarak her sesin duyulmasının, seslerin dolgun ve net olmasının önemi anlatılmıştır. Öğrencilere ev ödevi olarak yeni eserin tremolo tekniği ve akorlarla çalınması verilmiştir.

9.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 klavyedeki notaları bulma konusunda gelişme göstermiştir. Notalarda belirtilen doğru parmaklarla ve vuruşlarla çalmıştır. Ancak müzikal anlamda, nüanslar ve müzikal cümleleri gösterme konusunda yeterince iyi değildir. İcra sırasında öğrenci metrik ve ritmik yapıya uygun çalmamaktadır, düzeltmek için ders sırasında metronom ile çalma ve sesle sayma çalışmaları yapılmıştır. Öğrenci 1 tremolo çalarken sağ elini çok sıkıyor, parmaklar penayı çok sıkıyor ve el dönerek yukarı doğru vuruşun yapılmasını engelliyor. Mandolinsiz el gevşetme alıştırmaları önerilmiştir.”*

*“Öğrenci 2 yeni eserde müzikal cümleleri ve nüansları iyi bir şekilde göstermektedir. Bazen penayı parmakları arasında zayıf bir şekilde tuttuğu için çalarken net ve temiz ses çıkmamaktadır. Öğrenci ile pena tutma ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Çalınan eserin temposu hala orijinalinden daha yavaştır. Derste tempo hızlandırma çalışmaları yapılmıştır. Öğrenci 2 tremolo çalarken sağ el pozisyonu uygun, ama tremolo sıklığı henüz yeterli değil. Tremolo vuruşlarını hızlandırma alıştırmaları yapılmıştır.”*

*“Öğrenci 3 ile geçen derste verilen eser sonuna kadar çalışılmıştır. Metrik ve ritmik yapıya daha uygun çalma amacıyla gerekli çalışmalar yapılmıştır. Öğrenci 3 akorlara ilgi duymaktadır ve mandolin ile akor eşliği çalma isteğini dile getirmiştir. Öğrenciye en sık kullanılan akorların şemaları verilmiştir.”*

*“Öğrenci 4 ile yeni eserde kullanılan nüanslar ile ilgili çalışmalar yapılmış, müzikal cümleler belirlenmiş ve çalışmaya alınmıştır. Öğrenci eseri gerektiğinden daha hızlı icra etmektedir, bu yüzden hatalar ortaya çıkmaktadır. Öğrenciye ders dışı bireysel çalışmalarında yavaş tempolarda çalışma yapması önerilmiştir” (4.Ders).*

Öğrenciler dokuzuncu ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Şu ana kadar genel anlamda beni en çok zorlayan tremolo tekniği oldu. Daha önce hiç telli saz deneyimim olmadı. Bu yüzden çalarken kendimi özellikle parmaklarımı çok kasiyorum. Bu da perdeler arası hareketlerimi engelliyor. Bunun dışında mandolin sevdiğim eğlenceli bir enstrüman” (Ö1).*

*“Bugün derste tremolo tekniği üzerine çalışmalar yaptık. Tremolonun bir sürü çeşidini gördüm. Gerçekten mandoline ayrı bir güzellik ve zevk katıyor. Hocam bana tremolo tekniğinin yapılışını ve neler yapabileceğini gösterdi. Çok keyifli bir dersti. Daha çok çalışıp hemen bu teknikle yapabileceğim şeyleri görmek istiyorum. Tremolo tekniği mandoline ayrı bir hava kattı ve duyum olarak kulağa çok hoş ve etkili geliyor. Bu tekniği çok çalışacağım. Umarım çabuk öğrenirim” (Ö2).*

*“Bugün tremolo tekniğini öğrendik. Zor bir teknik ama gerçekten keyifli. Değişik bir renk veriyor mandolin sesine. Onu öğrenip parçalarda denemek istiyorum. Bugün akorlar çaldık.*

*Çok hoşuma gitti. Diğer akorları öğrenmek istedim, hocam bana nota verdi. Evde öğreneceğim, eşlik çalmayı deneyeceğim” (Ö3).*

*“Bugün tremolo tekniğini öğrendik. Daha önce evde denedim, hatta bildiğim ezgileri tremolo çalmaya çalıştım. Ama tremolonun o kadar değişik türü olduğunu bilmiyordum. Çok ilginç. Umarım ilerde bu tekniği tam öğrenince güzel parçalar çalabilirim. Keman ve flüt için yazılan çok sevdiğim parçalar var, onları mandolin için düzenlemek istiyorum. Çok değişik ve ilginç düzenlemeler mandolinle dinledim. Benim de yapasım geliyor” (Ö4).*

**4.2.10. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 10. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 10. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.10.1. 10. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolinin tarihçesini bilme (Bilişsel alan)
  - Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
  - Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma
2. Temel müzik teorisini bilme (Bilişsel alan)
  - Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma
3. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Tremolo tekniğini uygulama
  - Sağ elde arp tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
  - Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama
  - Akorları uygun bir şekilde çalma
4. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

#### 5. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
- Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
- Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme

#### 6. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Temiz ses üretme
- Doğru tempoda çalma
- Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma

#### 7. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

#### 8. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma
- Mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma
- Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme

#### Konu/İçerik:

- Mandolinin tarihçesi
  - Klasik dönem
  - Romantik dönem
- Temel müzik teorisi bilgileri
  - Sağ elde arp tekniğinin işaretleri
- Mandolin çalma teknikleri
  - Sağ elde arp tekniği

- Tremolo tekniği
- Pozisyon değiştirme tekniği
- Müzikal form
  - Motif, cümle
- Eserler
  - Çağdaş eser
  - Klasik döneme ait eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Klasik döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir.
- Klasik döneme ait mandolin için yazılan eserler dinlenir.
- Klasik döneme ait yeni eser çalışmaya başlanır.
- Romantik döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir.
- Romantik döneme ait mandolin için yazılan eserler dinlenir.

- Çalınan gamların kadans akorları gösterilir.
- Sağ elde arp tekniği gösterilip açık tellerde uygulanır.
- Sağ elde arp tekniği kadans akorlarda uygulanır.

Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi
- Görüşme formu

Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İğri na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.10.2. 10. hafta ders işleniş süreci.** Bu hafta çalma tekniklerinin doğru uygulanmasına, notada belirtilen vuruşların ve parmak numaralarının doğru olmasına dikkat edilerek J.Thiergärtner'in "Flowers" adlı eseri üzerinde çalışılmaya devam edilmiştir. Bunun yanı sıra nüansların ve müzikal cümlelerin doğru bir şekilde gösterilerek performansın müzikal yönüne özel önem verilmiştir.

Ders sırasında Beethoven'ın do minor sonatine adlı eseri yeni eser olarak çalışmaya alınmıştır. Öğrencilere Beethoven'ın klasik dönem bestecisi olduğu; klasik dönem bestecilerinden Mozart, Haydn gibi bestecilerle aynı döneme denk geldiği; aynı dönemde mandolin için birçok eser veren, mandolin çalma teknikleri konusunda gelişme sağlayan G.Leone hakkında bilgi verilmiştir ve ona ait eserler dinletilmiştir. Derste çalışılan Sonatinin A-B-A formunda olduğu, bitişte coda ile bitirildiği, eserin do minör, 6/8 ölçü sayısında yazıldığı ve eksik ölçüyle başladığı, daha önceki derslerde öğretilen pena

tekniklerini içerdiği, 8'lik notaların eğik pena 16'lık notaların ise düz pena ile çalınacağı ve eserin yazılma hikayesi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Eserin analizi sırasında uygun parmak numaraları ve vuruşları, pozisyon değişikliklerinin olduğu yerler belirlenmiş ve uygun pozisyon değiştirme tekniği seçilmiştir.

Derslerde tremolo üzerinde yoğun çalışmalar yapılmıştır. Tremolo açık tellerde, ardından da gamlarda çalışılmıştır. Notalarda belirtilen parmak numaralarına, vuruşlara ve pozisyon değiştirme yöntemlerine dikkat edilmiştir. Dersin devamında mandolin sanatının Romantik dönemi hakkında bilgi verilmiştir; Tremolo tekniğinin bu dönemin stil belirleyici tekniği olduğu söylenmiştir, Romantik dönemde mandolin için metot kitapları yazan, birçok eser besteleyen, yeni çalma teknikleri kullanan C.Munier ve R.Calace hakkında bilgi verilmiş ve bunlara ait birkaç eser dinletilmiştir.

Ardından akorları çalarken Romantik dönemde kullanılan yeni bir teknik olarak arp tekniği eklenmiştir. Arp tekniği icra edilirken aşağıya doğru güçlü vuruştan başlanması, sonra aşağıya doğru bütün tellerden kayması, ardından da yukarıya doğru bütün tellerde eşit bir şekilde kayması gerektiği belirtilmiştir. Ödev olarak müzikte Klasik ve Romantik dönemler ve bu dönemlere ait olan mandolin için eserler yazan besteciler ile ilgili kaynak taraması, belirlenen bestecilerin eserlerinin dinlenmesi, derste çalınan eser, gam ve akorların belirlenen çalma teknikleriyle çalışılması verilmiştir.

10.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1'e tremolo çalarken penanın düz olması ve tele 90 derecelik açıyla girmesi, tremolo için hareketi omuzdan vermesi ve sağ el bileğinin serbest kalması gerektiği konusunda geri dönüş yapılmıştır. Bu tekniği çalarken öğrenci ile sağ elin serbestliğini sağlamak amacıyla gevşeme alıştırmaları yapılmıştır.”*

*“Öğrenci 2 tremolo tekniğini hızlandırdı, çıkarttığı ses temiz ama fazla yüzeyseldir. Öğrenciye tremolo tekniğini çalarken teli nasıl hissedeceği ve penanın tellere nasıl temas gerektirdiği bir daha gösterilmiştir.”*

*“Öğrenci 3 “Flowers” adlı eseri teknik anlamda uygun çalmaktadır ama nüansları ve müzikal cümleleri net göstermemektedir. Performansın teknik yanının yanı sıra müzikal yanının da önemli olduğu konusunda öğrencinin dikkati çekilmiştir. Öğrenci 3 geçen derste işlenen akorları ve ek akorları öğrenmiştir. Sevdiği şarkılara eşlik etmeyi öğrenmektedir. Derste arp tekniği de öğrenmeye başlamıştır.”*

*“Öğrenci 4 ile mandolinle duruşu düzeltme çalışmalarına devam edilmiştir. Derste eser bir kez daha yavaş tempoda, doğru vuruşlar ve tekniklere dikkat ederek çalışılmıştır.”*

Öğrenciler onuncu ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Bugün tremolo tekniğini çalışmaya devam ettik. Zor bir teknik ama çözmeye çalışıyorum. Hala bazen temiz ses çıkartamıyorum. Daha fazla çalışmam gerekir. Bugün aldığımız eser de güzel, onu da öğrenip sınavda çalacağım. Sınav yaklaşınca biraz gergin oluyorum” (Ö1).*

*“Bugün dersten çok keyif aldım. İnanılmaz güzel arp tekniğini öğrendim. Ben yavaş çalıyorum ama hızlanınca o kadar güzel oluyor! Öğrendiğimiz yeni parça da çok ilginç. Onu, mandolin hakkında bilgi ararken dinledim internette. Klasik ve Romantik dönemlerde hangi mandolin teknikleri kullanılıyordu bir daha ama daha detaylı konuştuk. Mandolin gerçekten çok sevdiğim bir çalgı” (Ö2).*

*“Bugün hocama öğrendiğim akorları gösterdim, birkaç sorum vardı, onu da sordum. Akorları çalarken çok zevk alıyorum. Yeni bir eser aldık bu derste, onu hiç tanımıyorum, piyano eşlikle internette bol bol dinlemem gerekir. Derste işlediğimiz teknikler ve konuları anladım, sadece çalışmam kaldı” (Ö3).*

*“Bugün çok sevdiğim bir parçayı çaldık. Ben onu dinledim birkaç kere. Mandolin için yazılmış ve birçok mandolinci tarafından icra ediliyor. Bu parçayı çalacağım diye çok sevdim. Dönem özellikleri hakkında konuştuk, Dönem özelliklerini göz önünde bulundurarak çalmam gerekiyor. Arp tekniği de çok ilginç, tınısı güzel. Tremolo tekniğini rahat çalıyorum şimdi, çok çalıştım” (Ö4).*

**4.2.11. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 11. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 11. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.11.1. 11. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)
  - Tremolo tekniğini uygulama
  - Sağ elde arp tekniğini uygulama
  - Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
2. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)
  - Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
  - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma
3. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
  - Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
  - Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme
4. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
- Temiz ses üretme
  - Doğru tempoda çalma
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
5. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
6. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

#### Konu/İçerik:

- Mandolin çalma teknikleri
  - Sağ elde arp tekniği
  - Tremolo tekniği
- Müzikal form
  - Motif, cümle
- Eserler
  - Çağdaş eser
  - Klasik dönemine ait eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans
  - 3 oktavlık gam ve kadans
- Etüt
  - Tremolo tekniği içeren etüt

### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretim yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretim
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- İki ve üç oktavlık gamlar çalınır.
- Eser çalarken nüanslara dikkat edilmesi istenir.
- Seslendirilen eserde motif ve cümlelerin bulunması istenir.
- Eser çalarken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir.
- Tremolo içeren etüt çalınır.

### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Görüşme formu

### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Methodo de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İgrı na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.

- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden-Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.11.2. 11. hafta ders işleniş süreci.** Bu hafta, geçen derslerde verilen çalışmalara devam edilmiştir. Çalma tekniklerinin öğrenciler tarafından uygun bir şekilde icra edilip edilmediği kontrol edilmiştir. Öğrencilerden eserleri teknik açıdan doğru ve mümkün olduğunca müzikal olarak icra etmeleri istenmiştir. Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirip seslendiremediklerine dikkat edilmiştir. Beethoven sonatının müzikalite tarafı incelenmiş ve çalışılmıştır. Öğrencilerle eserin formu incelenip motif ve cümleleri bulmaları ve icra ederlerken uygun bir şekilde göstermeleri istenmiştir. Sonatının ikinci bölümünün majör yazıldığına ve karakter olarak minör olan birinci ve üçüncü bölümlerinden farklı olduğuna dikkat çekilmiştir.

Öğrenciler, re majör gamı geçen derslerde öğrenilen çalma tekniklerini kullanarak icra etmişler, kadans akorları aşağı vuruşla, ardından arp tekniğiyle çalmışlardır. Gam çalarken nota aşağıya, sonraki nota yukarıya doğru eşit bir şekilde çalma tekniği eklenmiştir. Gam çalarken tempo hızlandırılmıştır. Derste 3 oktavlık sol majör gamı ve kadans akorları çalışılmıştır. Bu gam, re majörün çalındığı teknikle icra edilmiştir.

Derste Tröster'in "Technique on Eight Strings" kitabından tremolo tekniğini içeren yeni bir etüt çalışılmıştır. Öğrencilerden pürüzsüz, yumuşak bir tremolo ile çalmaları istenmiştir. Bütün etüt legato çalındığı sadece bağın bittiği yerlerde durup küçük bir nefes alınabileceği söylenmiştir. Etüt çalışırken parmak numaraları belirlenmiş ve tremolo çalarken telden tele geçme teknikleri ayrıca çalışılmıştır.

11.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*"Öğrenci 1 tremolo çalarken sağ el bileğini döndürdüğü için tremolo vuruşları düzensiz hale gelmekte, pena tellere takılmakta ve eli sık tutmaktadır. Bu sorunu çözmek için derste çeşitli tremolo alıştırmalarına yer verilmiştir. Örneğin elini masanın yüzeyi boyunca hareket ettirip elin doğru dönüşünü hissetmek, eli rahatlatmak için el hareketlerini serbest bırakmak, açık tellerde 4 eşit vuruşla, ardından 8 vuruşla, ardından hızlanma ve yavaşlamayla tremolo icra etmektedir. Bu alıştırmaların evde tekrarlanması tavsiye edilmiştir."*

“Öğrenci 2 tremolo tekniğini yeterince hızlı icra edememektedir, bu teknikte hızlanmak amacıyla açık tellerde alıştırmalar yaptırılmıştır. Ayrıca tremolo çalarken nüansları daha net göstermesine yönelik çalıştırmalar yapılmıştır.”

“Öğrenci 3 Sonatin eserini henüz doğru tempoda çalamamaktadır ve nota hataları yapmaktadır. Bir sonraki derste eşlikli çalışmalar yapılacağı için tempo ve nota ile ilgili ders dışı bireysel çalışmalarda daha çok dikkat edilmesi gerektiği söylenmiştir.”

“Öğrenci 4 Sonatin doğru tempoda icra etmektedir, nüansları daha net göstermesine yönelik çalıştırmalar yapılmıştır.”

Öğrenciler on birinci ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Bugün tremolo tekniği çalıştık ama hala beni zorluyor. Telli çalgıya alışmaya çalışıyorum. Sol el parmaklarım artık o kadar acımıyorlar, basma konusunda da daha rahat oldum. Umarım en kısa zamanda sağ eli de halledeceğim. İki eser, iki gam bir de etüt var. Çalgıya alışmak için evde çok çalışmam gerekir” (Ö1).

“Bugün dersimizi çok yoğun bir şekilde çalıştık. Hem eserler hem gamlar hem de etüt çaldık. Etüdün ezgisi çok güzel, tremolo tekniği için çok uygun bence. Onu severek çalışacağım. Eserler ezberledim, gamlar da çalabilirim, biraz daha iyi penayı kontrol etmem gerekiyor, ama zamanla olacak. Mandoline çok çalışıyorum, şimdi daha da yoğunlaşacağım, bu güzel parçaları sınavda çok iyi çalmak istiyorum” (Ö2).

“Akorlara daldım, çok uğraştım, birkaç video da çektim. Güzel oldu. “Flowers” eserini çok sevdiğim için de hemen öğrendim. Beethoven’ın eseri biraz daha zor benim için. Onu daha çalışmam lazım. Mandolin çalgısını projelerimde kullanmayı planlıyorum. Evde zaman varsa her gün çalmaya çalışıyorum” (Ö3).

“Kesin çok zevk alıyorum derslerden. Mandolin ve genel müzik hakkında çok şeyler öğreniyorum. Parçaları düzgün çalmak için daha çok çalışmam gerekir. Bu hafta çok sorunlarım vardı, çok çalışmadım. Bir sonraki derse kadar iki kat daha fazla çalışacağım. Emek verince sonuç da güzel olacak, onu biliyorum. Her şey çaba, özellikle bir çalgı çalma çok çaba istiyor. Çalışmayı öğreniyoruz” (Ö4).

**4.2.12. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 12. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 12. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### 4.2.12.1. 12. hafta ders planı.

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma

- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

## 2. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
- Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
- Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme

## 3. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Temiz ses üretme
- Doğru tempoda çalma
- Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
- Duraksamadan çalma
- Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme
- Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
  - Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
- Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
  - Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

## Konu/İçerik:

- Müzikal form
  - Motif, cümle
- Eserler
  - Çağdaş eser
  - Klasik dönemine ait eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans

- 3 oktavlık gam ve kadans
- Etüt
  - Tremolo tekniği içeren etüt

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Pozisyon değiştirme yöntemleri gösterilir.
- İki ve üç oktavlık gamlar çalınır.
- Öğrenciden pozisyon değiştirme yöntemleri göstermesi istenir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Görüşme formu

#### Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Methodes de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *şkola İğri na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinıh.

- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.12.2. 12. hafta ders işleniş süreci.** Bu haftanın derslerinde Beethoven sonatini öğretmenin piyano eşliği ile icra edilmiştir. Eşlik ile çalarken tempo tutmanın ve doğru ritimde çalmanın önemi üzerinde durulmuştur. Öğrencilerden çalma tekniklerini doğru icra etmeleri, notada belirtilen parmak numaralarına ve vuruşlara uygun olarak çalmaları, nüansları ve cümleleri net bir şekilde göstermeleri istenmiştir. Piyano eşlikli performans sergilerken mandolinin sesinin daha güçlü ve net olması gerektiği ve birlikte çalarken birbirini dinlemenin çok önemli olduğu üzerinde durulmuştur. Dersin sonunda tremolo tekniği ile etüt çalışmaları yapılmıştır.

12.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

“Öğrenci 1, bir eseri eşlikli olarak seslendirirken notalarda ve ritimde hatalar yapıp tempoyu tutturmamaktadır. Bunun nedeni eşlik ederek veya grup halinde çalma konusunda öğrencinin deneyimi olmamasıdır. Derste eşlikli çalmaya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Tremolo tekniğinin uygulanmasında ise öğrencide ilerleme görülmüştür, sol elin parmakları tellere daha iyi basabilmektedir.”

“Öğrenci 2 eşliği iyi hissetmektedir ama ezgiyi net bir şekilde yönlendiremiyor, güçlü, solistik bir ses yoktur. Ders sırasında, ses ve ezgi gösterme çalışmalarına odaklanılmıştır. Dersin sonunda tremolo alıştırmaları yapılmıştır.”

“Öğrenci 3 eşlik ile çalarken duruyor ve bazı yerlerde yavaşlıyor. Eserin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirememektedir, eserin bölümlerinin farklılığını yeterince gösterememektedir. Bu konu ile ilgili öğrenciye gerekli talimatlar verilmiştir. Ders sırasında eser küçük parçalar halinde çalışılmıştır. Tremolo çalarken öğrenci sağ eli eşliğe yaklaştırmaktadır, bu yüzden ses metalik bir renk almaktadır. Performans sırasında sürekli işitsel kontrolün gerekli olduğu konusunda öğrencinin dikkati çekilmiştir.”

“Öğrenci 4 notalar ve ritmi uygun bir şekilde çalmaktadır. Derste nüanslar ve müzikal cümleleri göstermeye yönelik çalışmalar yapılmıştır.”

Öğrenciler on ikinci ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Bugün piyano eşlikle çaldım. Tek çalmaktan daha zor. Hemen notaları unutuyorum. Çok tecrübem olmadığı için bu normal bir durum diye düşünüyorum. Haftaya daha çalışacağız, alışacağız. Final sınavına kadar ama alışmam gerekir, sadece iki ders kaldı, bu beni biraz gergin ediyor. İstedğim gibi temiz ses henüz çıkartamıyorum ama mandolin çalışmayı seviyorum” (Ö1).

*“Bugün derste hocam bana piyano ile eşlik etti. Benim için çok zevkliydi. Eseri gerçekten çok daha iyi hissedebildim. Evde internette bu eseri dinledim, piyano eşliği biliyordum ama ilk defa çalarken biraz şaşırđım, o kadar kolay değil ama sonra alıştım ve eşlikle çalmanın ne kadar zevkli olduğunu anladım. Mandolin grubunda çalıyorum ama solist olarak çalmak başka. Gerçekten zevkli” (Ö2).*

*“Bugün piyano eşliğiyle çaldım. Piyano dinlerken kendi notamı unutuyorum, kendi notalarına odaklanınca da piyanoyu duymamaya başlıyorum ve beraber çalamıyoruz. Ama tekrar tekrar çalıştıkça daha iyi olmaya başladı. Derste kayıt yaptık, evde çalışırken alışacağım” (Ö3).*

*“Derste piyano ile çaldım. Hocam bana eşlik etti. Beraber çalmak güzeldi. Eserin armonisi tam duyuldu bu şekilde. Ezgi, duygusal ve müzikal anlamda daha etkili çalmak için çok yardımcı oldu. Bu hafta iyi çalıştım, parçaları ezbere biliyorum bu yüzden rahat çaldım bugün. Gamları zaten biliyorum. Etüde biraz daha fazla çalışmam gerekiyor, legatoyu tam çalamıyorum. Tremolo tekniğine daha çok çalışmam lazım” (Ö4).*

**4.2.13. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 13. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 13. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.13.1. 13. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)
  - Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
  - Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma
2. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)
  - Nüansları doğru çalma
  - Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
  - Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme
3. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)
  - Temiz ses üretme

- Doğru tempoda çalma
  - Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
  - Duraksamadan çalma
  - Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme
4. Mandolinin öneminin/faydasının farkında olma (Duyuşsal alan)
- Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama
  - Performans çalgısı olarak mesleki müzik eğitiminde mandolinin önemini/faydasını açıklama
  - Amatör/özengen çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama
5. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)
- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
  - Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma
6. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)
- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

#### Konu/İçerik:

- Müzik eğitiminde mandolin
  - Genel müzik eğitiminde mandolin
  - Amatör müzik eğitiminde mandolin
  - Mesleki müzik eğitiminde mandolin
- Eserler
  - Çağdaş eser
  - Klasik dönemine ait eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans

- 3 oktavlık gam ve kadans
- Etüt
  - Tremolo tekniği içeren etüt

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretim yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretim
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Sınıf algısı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır.
- Performans algısı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır.
- Amatör algı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır.
- Mandolinin farklı müzik eğitimi kademelerinde kullanma imkanları hakkında tartışılır.
- Geçen derslerde öğrenilen etüt, gam, akor ve eserler çalınır.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Görüşme formu

### Örnek Kaynaklar:

- Doğan, K. (2009). *Tarihsel Süreç İçerisinde 'Mandolin'in Ülkemiz Müzik Eğitimindeki Yeri-Önemi ve Okul Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği* (Yüksek Lisans Tezi).<http://www.tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Henke, M. (1993). *Das grosse Buch der Zupforchester*. Munchen: Schwingenstein-Verlag.
- Koç, N. (2013). *Türk Kültür Tarihi İçerisinde Köy Enstitüleri*. İstanbul: İdeal Kültür.
- Laçinova, T. ve Pripuskova, E. (2015). Mandolina v zarubejnoj i oteçestvennij muzikalnoj kulture. Kratkiy istoričeskiy oçerk. *Voprosı muzikoznaniya: Teoriya. İstoriya. Metodika: sbornik nauçnih statey*, 8, 60-78.
- Öztürk, O. M. (2020). Mandolinle Muasırlaş(tır)mak: Türkçülüğün Mûsikî Sahasındaki Programı Işığında Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 3(1), 18-55.
- Sakar, M. H. (2019). Mandolin uyanışı: İzmir devlet tiyatrolari ve bale çalışanlari yardımlaşma vakfi (TOBAV) ve İzmir Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği (YKKED) mandolin topluluklari örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(65), 690-703.
- Uçan, A. (2016). *Atatürk ve Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

**4.2.13.2. 13. hafta ders işleniş süreci.** Dersler mandolin hakkında sohbetle başlamıştır. Mandolinin tarihçesi hakkında bilgi sahibi olan ve temel mandolin tekniklerini öğrenen öğrencilerle mandolinin müzik eğitiminde kullanım olanakları hakkında sohbet gerçekleştirilmiştir. İlk önce öğrencilere müzik eğitiminin genel, amatör/özengen ve profesyonel/mesleki olmak üzere üç ana türü olduğu anlatılmıştır. Sonra Türkiye’de mandolinin genel müzik eğitimi sürecinde öğretmen tarafından müzik derslerinde kullanılabilirliği, birçok ülkede amatör müzisyenler tarafından ilgi görmesi, aynı zamanda mesleki müzik eğitiminde kullanılması ve performans çalgısı olarak

profesyonel müzisyenler tarafından sahnede kullanılabilirliği hakkında konuşulmuştur. Konuşma başlangıçta soru-cevap, ardından tartışma şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Dersin devamında sınav hazırlıklarına devam edilmiştir. Öğrencilerin ve öğretmenin görüşüne göre en zor yerler belirlenmiş, zor yerler metinde not edilerek ayrı ayrı çalışılmıştır. Beethoven sonatini piyano eşlikli icra edilmiştir. Sınavdan önceki son ders olan bir sonraki derste öğrencilere bir dinleyici grubuna dinleti yapmaları teklif edilmiştir. Bütün öğrenciler sınavdan önce dinleyiciler önünde çalmayı faydalı bulmuşlardır.

13.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

*“Öğrenci 1 ile “Flowers” eserindeki karmaşık yerler ve nüanslar ayrı ayrı çalışılmıştır. Öğrenci, Beethoven’ın sonatinde müzikal cümleleri net bir şekilde göstermeye başlamıştır, onaltılık notalar ve koda üzerinde çalışmalara devam edilmiştir. Gamlarda pozisyon değiştirme ve tempoyu artırma üzerinde durulmuştur. Akorlarda temiz ses çıkartma ile ilgili gerekli alıştırmalar yapılmıştır. Tremolo alıştırmaları ardından, tremolo tekniği etütte uygulanmıştır. Eserlerde, gamlarda ve etütlerde icra edilmesi gereken tempolar bir kez daha belirlenmiştir.”*

*“Öğrenci 2 ile ana çalışmalar eserlerdeki en zor yerler, akorlar, tremolo ve pozisyon değiştirme teknikleri üzerinde durulmuştur.”*

*“Öğrenci 3 ile mandolin ile ilgili gerçekleşen sohbette, öğrenci mandolinin nerede ve nasıl kullanılabileceğine dair fikirlerini paylaşmıştır. Eserlerin teknik ve müzikal yönleri yeniden işlenmiştir. Ders dışı bireysel çalışmalarda zor yerler ayrı ayrı çalışıldıktan sonra eserin bütünlüğünü hissetmek için baştan sona kadar çalınması gerektiği öğrenciye açıklanmıştır. Doğru stilde, doğru tempoda ve duraksamadan çalma konusunda çalışmalar yapılmıştır.”*

*“Öğrenci 4 ile derste eserlerdeki zor yerler üzerinde çalışılmıştır, icra edilen eserlerin müzikalitesi üzerine çalışmalar yapılmıştır, eserleri icra ederken veya dinlerken ortaya çıkan çağrışımlardan bahsedilmiştir. Eserlerin daha müzikal bir şekilde seslendirilmesi için hangi yöntemlerin kullanılabileceği tartışılmıştır.”*

Öğrenciler on üçüncü ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

*“Bugün mandolin hakkında konuştuk, mandolin nerelerde kullanılabileceğini tartıştık. Mandolin çok yönlü bir çalgı ama toplumda çok önyargı var. Pek de kullanılmıyor Türkiye’de ama aslında müzik eğitiminde daha çok kullanılsa iyi olur. Bir de mandolin hakkında bilgi bulmak istesek daha çok öğrenmek istesek Türkçe kaynak çok az, yeni eser çalmak istesek nota bulmak başka bir sorun. Bence bu konuda Türkiye’de çalışmalar yapılırsa iyi olur. Dersin devamında eserlerin notaları üzerinde zor yerleri işaretledik ve bir daha çalıştık. Zor yerleri evde ayrı ayrı çalışmam gerekiyor. Artık parçaları hatasız ve durmadan çalmam lazım. Sonraki derse kadar zamanım var, çok çalışacağım, umarım olur. Mandoline alışıyorum, o kadar zorlanmıyorum artık ama daha önce telli mızraplı saz çalsaydım işim daha kolay olurdu, daha hızlı ilerleme gösterebilirdim” (Ö1).*

*“Bugün eksiklerimi belirledik ve tamamlamaya çalıştık. Parçaların bazı kısımlarında istediğim ses çıkmıyor, onu çözmek için teli daha iyi hissetmeye çalışıyorum. Gamları bence çok yavaş çalışıyorum, hızlanmam gerekiyor ama hızlanınca temiz ses çıkmıyor. Evde metronomla yavaş yavaş tempoyu hızlandırmaya çalışacağım. Çaldığım parçaları çok sevdim ama yeni parçaları merak ediyorum. Sınavdan sonra hemen yeni parçalara başlamak istiyorum” (Ö2).*

*“Mandolin ilginç bir çalgı, sesi değişik, birçok alanlarda kullanılabilir. Müzik eğitimi için de tabiki çok faydalı bir çalgı. Bugün dersimizde sınava hazırlanıyorduk. Çalamadığım yerler üzerinde durduk, sonra eserleri durmadan çalmaya çalıştım. Çalarken hem teknik hem müzik hakkında düşünmek kolay değil, hatalar yapıyorum ama pratikle her şey halledilir diye düşünüyorum. Sonraki derste dinleti yapacağız, orada eksiklerim daha iyi ortaya çıkacak” (Ö3).*

*“Bugünkü ders gerçekten çok iyiydi. Hem mandolin hakkında konuştuk hem de müzik hakkında tartıştık. Eserlerin müzikal anlamda etkili çalınması lazım, yoksa müziğin anlamı kayboluyor. Sadece teknik anlamda doğru çalmak yeterli değil. Teknik sadece araç, müziği göstermemiz gerekiyor. Bugünkü derste bunun üzerinde durduk ders çok keyifliydi” (Ö4).*

**4.2.14. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersi 14. hafta.** Aşağıda araştırmacı tarafından hazırlanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programına ait 14. hafta ders planı ve dersin işleniş süreci yer almaktadır.

#### **4.2.14.1. 14. hafta ders planı.**

Hedef ve Hedef Davranışları:

1. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme (Devinişsel alan)

- Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama
- Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama
- Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama
- Sağ elde kayma tekniğini uygulama
- Tremolo tekniğini uygulama
- Sağ elde arp tekniğini uygulama
- Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma
- Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama
- Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma
- Akorları uygun bir şekilde çalma

2. Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme (Devinişsel alan)

- Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma
- Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma

3. Müzikal çalabilme (Devinişsel alan)

- Nüansları doğru çalma
- Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme
- Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme

4. Performans becerelerine sahip olma (Devinişsel alan)

- Temiz ses üretme
- Doğru tempoda çalma
- Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma
- Duraksamadan çalma
- Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme

5. Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma (Duyuşsal alan)

- Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma
- Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma

6. Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme (Duyuşsal alan)

- Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma
- Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma

7. Mandolin çalgısına ilgili olma (Duyuşsal alan)

- Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma

Konu/İçerik:

- Eserler
  - Çağdaş eser
  - Klasik döneme ait eser
- Gam
  - 2 oktavlık gam ve kadans
  - 3 oktavlık gam ve kadans
- Etüt
  - Tremolo tekniği içeren etüt

#### Öğretme-Öğrenme İlke ve Teknikleri:

- Gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)
- Öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Yakından uzağa öğretim ilkesi
- Basitten karmaşığa öğretim ilkesi
- Tartışma tekniği
- Anlatma tekniği
- Olumlu pekiştirme
- Soru cevap tekniği

#### Örnek Etkinlikler:

- Önceki derslerde öğrendiğini tekrar ederek giriş yapılır.
- Çalınan eserler eşlikle icra edilir.
- Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edilmesi istenir.
- Dinleti ya da resital çalması istenir.

#### Değerlendirme:

- Derecelendirme ölçeği
- Görüşme formu

Örnek Kaynaklar:

- Cristofaro, F. (1884). *Method de Mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola İğri na Mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinlh.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni Mandolin Metodu I*. 38. Baskı. Ankara
- Tröster, G. (1995). *Technique on Eight Strings. Heft 1*. Schweinfurt: Vogt & Fritz.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Mainz: B. Schott's Söhne.

**4.2.14.2. 14. hafta ders işleniş süreci.** Bu hafta dersler final sınavının yapılacağı müzik odasında işlenmiştir. Her ders mandolinin akort edilmesi, gamların, alıştırmaların ve eserlerin tekrarlanmasıyla başlamıştır. İcra edilen gam, alıştırma ve eserlerin hızı kontrol edilmiştir. Eserlerin teknik ve müzikal yönleri ile ilgili hatırlatmalar yapılmıştır.

Daha sonra bölüm öğrencilerinden müsait olan birkaçı dinleyici olarak derse gelmiştir. Öğrenciler final sınavında çalınacak programı tamamen icra etmişlerdir. Çaldıktan sonra her öğrenci ile performans analizi yapılmış, olumlu yönler ve hatalar belirlenmiştir. Hataları çözmek için talimatlar verilmiştir.

14.haftaki ders ile ilgili araştırmacı günlüklerinde şu notlara yer verilmiştir:

“Öğrenci 1 “Flowers” eserinde nüansları net göstermemektedir ve ritim konusunda sorunları vardır. Eserin zor olan yerlerinde tempo yavaşlamaktadır. Zor yerler üzerinde çalışmaların bölüm bölüm çalışılması önerilmiştir. Sonatin’de müzikal cümleleri, özellikle birinci bölümde yeterince net göstermemektedir. Orta bölüm daha iyi ama onaltılık notalarda pozisyon değiştirirken sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunları çözmek için öğrencinin dikkati çekilmiştir. Gamlarda sol elin 4. parmağı pek oturmuyor. 4. parmak kullanılarak telden tele geçişleri daha dikkatli çalması için 4. parmağı güçlendirmeye yönelik alıştırmalar önerilmiştir. Tempo yeterince hızlı değildi, temponun artırılması gerektiği öğrenciye söylenmiştir. Tremolo tekniğini içeren etütte, telden tele geçişler net değildi. Tremolo çalarken telden tele geçiş üstten vuruşla yapılmasının önemli olduğu öğrenciye bir kez daha hatırlatılmıştır.”

“Öğrenci 2 müzikal olarak iyi çalmıştır. Teknik açıdan arp tekniği ile akorları çalarken ve tremolo tekniğini çalarken yanlışlıklar vardı. Pozisyon değiştirmesi bazen çok duyuluyordu. Bu sorunlara öğrencinin dikkati çekilmiştir ve gerekli çalışmalar önerilmiştir. Tekniklerin geri kalanı doğru bir şekilde icra edilmiştir.”

“Öğrenci 3 çalarken tempo tutma konusunda sorunlar yaşamaktadır, duraksamadan çalamadı. Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirmemiştir. Öğrenci ile dinleti sonrasında performansının değerlendirmesi yapılmıştır ve hatalar belirlenmiştir.”

“Öğrenci 4 çalarken icracılığın teknik yönü öne çıkıp müzikal yönü daha zayıf kalmaktadır. Öğrenci mandolin çalma tekniklerini genel anlamda uygun bir şekilde icra edip, nüansları ve müzikal cümleleri net gösterememektedir. Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirmemiştir. Öğrencinin dikkati bu hatalara çekilmiştir. Ders dışı bireysel çalışmaların konuları belirlenmiştir.”

Öğrenciler on dördüncü ders ile ilgili düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Bugün sınavda çalacağımız eserleri ve alıştırmaları arkadaşlarımıza çaldık. Sınav değil ama ben çok korktum. Çalarken ellerim ve ayaklarım titriyordu. Beklemediğim hatalar yaptım. Ama zayıf olduğum bölümleri iyi çalamadım. Şimdi anladım neyi daha fazla çalışmam gerekiyor. Derste zaten bir daha baktık. Çalışma odalarımıza arkadaşlarımı çağırıp sınavdan önce bir daha çalacağım. Faydalı olacağını düşünüyorum” (Ö1).

“Bugün bir dinleti yaptık. Mandolin çalarken gerçekten zevk alıyorum. Mandolin çok güzel ve önemli bir çalgı. Bence daha çok duyurabiliriz, tanıtabiliriz. Çünkü mandolin bunu hak ediyor. Üstüne düşülmesi gereken bir enstrüman. Çünkü gerçekten mandolinle çok güzel şeyler yapılabileceğine inanıyorum ve ilerde çok iyi çalmak istiyorum. Yeni şeyler üretmek istiyorum. Bence elimizden geldiğince mandolini farklı şekillerde kullanmalıyız, yeni şeyler üretmeliyiz. Bence gereken destek ve ilgiyi gördükçe mandolin çok iyi yerlere gelecek” (Ö2).

“Bugünkü dinletide çok iyi çalamadım, sınavlara hazırlanıyorum, yoruldum. Sınavda daha iyi olacak. Eksikleri tamamlayacağım. Mandolin çalışmayı seviyorum, mandolinden beklentim beni daha farklı insanlarla tanıştırmaya geleceğime ve bulunacağım pozisyonlara katkı sağlaması” (Ö3).

“Bugün arkadaşlarımıza çaldık. Daha çok çalışsaydım daha iyi çalabilirdim ama genel anlamda mandolini iyi hissediyorum, istediğimi aktarabilirim artık. Yeni teknikleri öğrendikçe daha ileri seviye eserleri çaldıkça daha da çok keyifli olacak. Çünkü mandolin sınırı olmayan bir enstrüman” (Ö4).

### **4.3. Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının Etkililiği Nedir? Alt Problem Cümlesine Yönelik Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmacı tarafından tasarlanan ve uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alanlara ilişkin hedeflere ulaşma durumunu değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, derecelendirme ölçeği ve görüşme formu kullanılarak her hedefe ait hedef davranışların gerçekleşme oranı hesaplanmıştır.

**4.3.1. Bilişsel alan hedeflerine ulaşma durumu.** Bilişsel alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere 11 sorudan oluşan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme

testi araştırmacı tarafından hazırlanmış ve Bireysel algı Eğitimi I final sınavından hemen sonra araştırmaya katılan 4 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde yer alan her soruya verdikleri cevaplardan aldıkları puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranları hesaplanmıştır. Bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi her ğrenci için toplam 100 puan üzerinden Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre değerlendirilmiştir. Her hedef davranışın gerçekleşme oranının ortalaması hesaplanıp bilişsel alana ait hedeflere ulaşma durumu belirlenmiştir.

Tablo 19’da ğrenci 1 tarafından bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 19.

*Öğrenci 1 Tarafından Bilişsel Alan ğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

Hedef Davranışı	Soru	Ö1 Aldığı Puanı	Soru Toplam Puanı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolinin kısımlarını söyleme/yazma	“Aşağıdaki görselde yer alan mandolin bölümlerini yazınız.”	15	15	100
2. Mandolin türlerini söyleme/yazma	“Bildiğiniz 5 mandolin türünü yazınız.”	4	5	80
3. Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma	“Mandolin hangi çalgı grubuna girmektedir?”	5	5	100
4. Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma	“Napoli mandolini ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır? Napoli mandolininin açık tellerini en kalın telden başlayarak adlandırınız.”	5	5	100
5. Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Barok müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	5	10	50
6. Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Klasik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	5	10	50

7. Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Romantik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
8. Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma	“Günümüzdeki mandolin sanatçılarından (icracı) beşinin ismini yazınız.”	7,5	10	75
9. Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma	“Türkiye’de geçmişte mandolin eğitimi veren kurumların adlarını yazınız.”	5	5	100
10. Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
11. Legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma				
12. Pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki sembollerle ne ifade edildiğini yazınız.”	20	20	100
13. <i>Naturale (nat.)</i> , <i>sul tasto (s.t.)</i> , <i>metallico (met.)</i> işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
14. Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki kavramların tanımını yazınız.”	5	5	100
Toplam		84	100	

Tablo 19’a bakıldığında öğrenci 1’in bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı puanlara göre “mandolinin kısımlarını söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma”, “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma”, “gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “mandolin türlerini söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %80; “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” ve “günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %75; “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” ve “Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışlarının

gerçekleşme oranı ise %50'dir. Öğrenci 1'in bilişsel alan hedeflerine yönelik bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı toplam puan 84 olarak görülmektedir.

Tablo 20'de öğrenci 2 tarafından bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 20.

*Öğrenci 2 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

Hedef Davranışı	Soru	Ölçü Aldığı Puanı	Soru Toplam Puanı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolinin kısımlarını söyleme/yazma	“Aşağıdaki görselde yer alan mandolin bölümlerini yazınız.”	15	15	100
2. Mandolin türlerini söyleme/yazma	“Bildiğiniz 5 mandolin türünü yazınız.”	4	5	80
3. Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma	“Mandolin hangi çalgı grubuna girmektedir?”	5	5	100
4. Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma	“Napoli mandolini ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır? Napoli mandolininin açık tellerini en kalın telden başlayarak adlandırınız.”	5	5	100
5. Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Barok müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	10	10	100
6. Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Klasik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
7. Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Romantik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	10	10	100

8. Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma	“Günümüzdeki mandolin sanatçılarından (icracı) beşinin ismini yazınız.”	10	10	100
9. Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma	“Türkiye’de geçmişte mandolin eğitimi veren kurumların adlarını yazınız.”	5	5	100
10. Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
11. Legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma				
12. Vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki sembollerle ne ifade edildiğini açıklayınız.”	20	20	100
13. <i>Naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.)</i> işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
14. Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki kavramların tanımını yazınız. ”	5	5	100
Toplam		96,5	100	

Tablo 20’ye bakıldığında öğrenci 2’nin bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı puanlara göre “mandolinin kısımlarını söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma”, “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma”, “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma”, “günümüzdeki mandolin sanatçıların ismini söyleme/yazma”, “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma”, “gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “mandolin türlerini söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %80; “Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı ise %75’tir. Öğrenci 2’nin bilişsel alan hedeflerine yönelik bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı toplam puan 96,5 olarak görülmektedir.

Tablo 21’de öğrenci 3 tarafından bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 21.

*Öğrenci 3 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

Hedef Davranışı	Soru	Ölçü Aldığı Puanı	Soru Toplam Puanı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolinin kısımlarını söyleme/yazma	“Aşağıdaki görselde yer alan mandolin bölümlerini yazınız.”	15	15	100
2. Mandolin türlerini söyleme/yazma	“Bildiğiniz 5 mandolin türünü yazınız.”	5	5	100
3. Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma	“Mandolin hangi çalgı grubuna girmektedir?”	5	5	100
4. Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma	“Napoli mandolini ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır? Napoli mandolininin açık tellerini en kalın telden başlayarak adlandırınız.”	5	5	100
5. Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Barok müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
6. Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Klasik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
7. Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	“Romantik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	5	10	50

8. Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma	“Günümüzdeki mandolin sanatçılarından (icracı) beşinin ismini yazınız.”	10	10	100
9. Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma	“Türkiye’de geçmişte mandolin eğitimi veren kurumların adlarını yazınız.”	5	5	100
10. Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
11. Legato ve Staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki sembollerle ne ifade edildiğini açıklayınız.”	20	20	100
12. Vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
13. <i>Naturale (nat.)</i> , <i>sul tasto (s.t.)</i> , <i>metallico (met.)</i> işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
14. Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki kavramların tanımını yazınız. ”	5	5	100
Toplam		90	100	

Tablo 21’e bakıldığında öğrenci 3’ün bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı puanlara göre “mandolinin kısımlarını söyleme/yazma”, “mandolin türlerini söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma”, “günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma”, “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma”, “gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” ve “Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %75; “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı ise %50’dir. Öğrenci 3’ün bilişsel alan hedeflerine yönelik bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı toplam puan 90 olarak görülmektedir.

Tablo 22’de öğrenci 4 tarafından bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 22.

*Öğrenci 4 Tarafından Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinde Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

Hedef Davranışı	Soru	Öl Aldığı Puanı	Soru Toplam Puanı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolin kısımlarını söyleme/yazma	“Aşağıdaki görselde yer alan mandolin bölümlerini yazınız.”	15	15	100
2. Mandolin türlerini söyleme/yazma	“Bildiğiniz 5 mandolin türünü yazınız.”	5	5	100
3. Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma	“Mandolin hangi çalgı grubuna girmektedir?”	5	5	100
4. Napoli mandolinin tarihçesini söyleme/yazma	“Napoli mandolini ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır? Napoli mandolininin açık tellerini en kalın telden başlayarak adlandırınız.”	5	5	100
5. Barok döneme ait mandolin dağılımını söyleme/yazma	“Barok müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
6. Klasik döneme ait mandolin dağılımını söyleme/yazma	“Klasik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden iki tanesini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
7. Romantik döneme ait mandolin dağılımını söyleme/yazma	“Romantik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz.”	7,5	10	75
8. Günümüzdeki mandolin sanatçılarından söyleme/yazma	“Günümüzdeki mandolin sanatçılarından (icracı) beşinin ismini yazınız.”	10	10	100

9. Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma	“Türkiye’de geçmişte mandolin eğitimi veren kurumların adlarını yazınız.”	5	5	100
10. Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
11. Legato ve Staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma				
12. Vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki sembollerle ne ifade edildiğini açıklayınız.”	20	20	100
13. <i>Naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.)</i> işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma				
14. Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	“Aşağıdaki kavramların tanımını yazınız. ”	5	5	100
Toplam		84	100	

Tablo 22’ye bakıldığında öğrenci 4’ün bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı puanlara göre “mandolinin kısımlarını söyleme/yazma”, “mandolin türlerini söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma”, “Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma”, “günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma”, “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma”, “gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma”, “Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” ve “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı ise %75’tir. Öğrenci 4’ün

bilişsel alan hedeflerine yönelik bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinden aldığı toplam puan 92,5 olarak görülmektedir.

Tablo 23'te öğrencilerin bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde aldıkları puanların ortalaması Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre başarı durumları verilmiştir.

Tablo 23.

*Öğrencilerin Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testinden Aldıkları Puan Ortalamaları ve Başarı Durumları*

Öğrenci	Puan ortalaması	Başarı durumu
Ö1	84	“çok iyi”
Ö2	96,5	“mükemmel”
Ö3	90	“mükemmel”
Ö4	92,5	“mükemmel”

Tablo 23'e bakıldığında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre öğrenci 1'in puan ortalamasının 84, başarı durumunun “çok iyi” olduğu; öğrenci 2'nin puan ortalamasının 96,5, başarı durumunun “mükemmel” olduğu; öğrenci 3'ün puan ortalamasının 90, başarı durumunun “mükemmel” olduğu; öğrenci 4'ün puan ortalamasının 92,5, başarı durumunun “mükemmel” olduğu görülmektedir. Bu tabloya göre öğrenciler için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 24'te bilişsel alan hedeflerine ait her bir hedef davranışın gerçekleşme oranının ortalaması hesaplanıp gösterilmiştir.

Tablo 24.

*Bilişsel alan hedeflerine ait hedef davranışların gerçekleşme oranı*

Hedef	Hedef Davranışı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolinin teknik özelliklerini bilme	Mandolinin kısımlarını söyleme/yazma	100
	Mandolin türlerini söyleme/yazma	90
	Mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma	100
2. Mandolinin tarihçesini bilme	Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma	100
	Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	75
	Klasik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	68,75
	Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma	75
	Günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma	93,75
3. Temel müzik teorisini bilme	Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma	100
	Gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	
	Legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma	
	Vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	100
	<i>Naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.)</i> işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	
Hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma	100	

Tablo 24’e bakıldığında “mandolinin teknik özelliklerini bilme” hedefine ait “mandolinin kısımlarını söyleme/yazma” ve “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100, “mandolin türlerini söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %90; “mandolinin tarihçesini bilme” hedefine ait “Napoli mandolininin tarihçesini söyleme/yazma” ve “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100, “günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %93,75, “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” ve “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %75, “Klasik döneme ait

mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %68,75; “temel m¼zik teorisini bilme” hedefine ait “g¼rl¼k işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “naturale (nat.), sul tasto (s.t.), metallico (met.) işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100 olarak g¼r¼lmektedir. Tabloya bakıldığında “Klasik d¼neme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma” hedef davranışının gerçekleşme oranının %68,75 olduğu ve diğer hedef davranışların gerçekleşme oranından d¼ř¼k olduğu g¼r¼lmektedir.

Tablo 24’e g¼re programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının y¼ksek olduğu ve b¼ylece programın bilişsel alana y¼nelik hedeflere ulaştığı s¼ylenebilir.

**4.3.2. Devinişsel alan hedeflerine ulaşma durumu.** Devinişsel alana ilişkin hedeflere ait hedef davranışları yoklamak üzere araştırmacı tarafından 25 maddelik toplam 125 puanlık derecelendirme ¼leđi hazırlanmıştır. Programın planlama aşamasında tespit edilen gam, alıştırma ve eserler ¼đretim programının uygulanması sırasında Bireysel algı Eğitimi I Mandolin final sınavında ¼đrenciler tarafından icra edilmiş ve ¼đrencilerin performansı derecelendirme ¼leđine g¼re 3 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Derecelendirme ¼leđinde 5’li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Dereceler 5-çok iyi, 4-ortanın ¼st¼nde, 3-orta, 2-ortanın altında, 1-çok d¼ř¼k ifadeleri ile puanlanmıştır. Bunun yanı sıra her maddeye ait ¼đrenci tarafından alınan puan ortalaması ve hedef davranışın gerçekleşme oranı hesaplanmıştır. Her ¼đrencinin toplam ortalama puanı 100 puanlık sisteme çevrilmiş ve Alanya Alaaddin Keykubat ¼niversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Y¼nergesine g¼re değerlendirilmiştir. Her hedef davranışın gerçekleşme oranının ortalaması hesaplanıp devinişsel alana ait hedeflere ulaşma durumu belirlenmiştir.

Tablo 25’te ¼đrenci 1 tarafından derecelendirme ¼leđine g¼re alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı g¼sterilmiřtir.

Tablo 25.

*Öğrenci 1 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

	Ölçüt Becerileri/Hedef Davranışları	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3	Ortalaması	Gerçekleşme Oranı (%)
1	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alabilme/alma	5	4	5	4,66	93,2
2	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutabilme/tutma	5	4	5	4,66	93,2
3	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtabilme / oturtma	4	4	4	4	80
4	Penayı doğru tutabilme/tutma	4	4	4	4	80
5	Akort yapabilme/yapma	4	4	4	4	80
6	Temiz ses üretebilme/üretme	4	4	4	4	80
7	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	5	5	4,66	93,2
8	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
9	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
10	Sağ elde kayma tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
11	Tremolo tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	3	4	3,66	73,2
12	Sağ elde arp tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	3	4	3,66	73,2
13	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
14	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
15	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapabilme / yapma	4	4	5	4,33	86,6
16	Akorları uygun bir şekilde çalabilme / çalma	4	4	4	4	80

17	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
18	Nüansları doğru çalabilme/çalma	4	4	4	4	80
19	Doğru tempoda çalabilme/çalma	4	3	4	3,66	73,2
20	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalabilme / çalma	4	4	4	4	80
21	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
22	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterebilme / gösterme	4	4	4	4	80
23	Duraksamadan çalabilme/çalma	4	4	3	3,66	73,2
24	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirebilme / seslendirme	4	4	4	4	80
25	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edebilme / etme	4	4	4	4	80
Toplam Puan Sayısı		105	101	106	104	

Tablo 25'e bakıldığında öğrenci 1 tarafından derecelendirme ölçeğinden alınan puanlara göre "notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma", "notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma" ve "farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; "mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma", "sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma" ve "penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %93,2; "telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma" hedef davranışının gerçekleşme oranı %86,6; "sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma", "penayı doğru tutma", "Akort yapma", "temiz ses üretme", "aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama", "aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama", "sağ elde kayma tekniğini uygulama", "akorları uygun bir şekilde çalma", "nüansları doğru çalma", "metrik ve ritmik yapıya uygun çalma", "pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama", "mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme", "eserlerin

türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” ve “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %80; “tremolo tekniğini uygulama”, “sağ elde arp tekniğini uygulama”, “doğru tempoda çalma” ve “duraksamadan çalma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı ise %73,2’dir. Öğrenci 1’in devinışsel alan hedeflerine yönelik derecelendirme ölçeğinden aldığı toplam ortalama puanı 104 olarak görülmektedir.

Tablo 26’da öğrenci 2 tarafından derecelendirme ölçeğine göre alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 26.

*Öğrenci 2 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

	Ölçüt Becerileri/Hedef Davranışları	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3	Ortalaması	Gerçekleşme Oranı (%)
1	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alabilme/alma	5	5	5	5	100
2	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutabilme/tutma	5	5	5	5	100
3	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtabilme / oturtma	5	5	5	5	100
4	Penayı doğru tutabilme/tutma	5	5	5	5	100
5	Akort yapabilme/yapma	4	4	4	4	80
6	Temiz ses üretebilme/üretme	5	4	4	4,33	86,6
7	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
8	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
9	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100

10	Sağ elde kayma tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
11	Tremolo tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	4	4,66	93,2
12	Sağ elde arp tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
13	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
14	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
15	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapabilme / yapma	4	4	5	4,33	86,6
16	Akorları uygun bir şekilde çalabilme / çalma	4	4	4	4	80
17	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
18	Nüansları doğru çalabilme/çalma	5	5	5	5	100
19	Doğru tempoda çalabilme/çalma	5	5	5	5	100
20	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
21	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
22	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterebilme / gösterme	5	5	5	5	100
23	Duraksamadan çalabilme/çalma	5	5	5	5	100
24	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirebilme / seslendirme	5	5	5	5	100
25	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edebilme / etme	5	5	5	5	100
Toplam Puan Sayısı		120	119	119	119,33	

Tablo 26’ya bakıldığında öğrenci 2 tarafından derecelendirme ölçeğinden alınan puanlara göre “mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma”, “sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma”, “sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma”, “penayı doğru tutma”, “penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama”, “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama”, “sağ elde kayma tekniğini uygulama”, “notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma”, “notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma”, “farklı tınıları (naturele, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma”, “nüansları doğru çalma”, “doğru tempoda çalma”, “metrik ve ritmik yapıya uygun çalma”, “mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme”, “duraksamadan çalma”, “eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” ve “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “tremolo tekniğini uygulama” hedef davranışının gerçekleşme oranı %93,2; “temiz ses üretme” ve “telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %86,6; “akort yapma”, “sağ elde arp tekniğini uygulama”, “akorları uygun bir şekilde çalma”, “pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %80’dir. Öğrenci 2’nin devinışsel alan hedeflerine yönelik derecelendirme ölçeğinden aldığı toplam ortalama puanı 119,33 olarak görülmektedir.

Tablo 27’de öğrenci 3 tarafından derecelendirme ölçeğine göre alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 27.

*Öğrenci 3 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

	Ölçüt Becerileri/Hedef Davranışları	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3	Ortalaması	Gerçekleşme Oranı (%)
1	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alabilme/alma	4	4	4	4	80
2	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutabilme/tutma	4	4	4	4	80
3	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtabilme / oturtma	5	4	4	4,33	86,6
4	Penayı doğru tutabilme/tutma	5	4	4	4,33	86,6
5	Akort yapabilme/yapma	4	4	4	4	80
6	Temiz ses üretebilme/üretme	5	4	4	4,33	86,6
7	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	5	5	4,66	93,2
8	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
9	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
10	Sağ elde kayma tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	4	4,66	93,2
11	Tremolo tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
12	Sağ elde arp tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
13	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalabilme / çalma	4	4	5	4,33	86,6
14	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
15	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapabilme / yapma	4	4	4	4	80
16	Akorları uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100

17	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
18	Nüansları doğru çalabilme/çalma	4	4	4	4	80
19	Doğru tempoda çalabilme/çalma	3	4	4	3,66	73,2
20	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
21	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulayabilme / uygulama	5	5	4	4,66	93,2
22	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterebilme / gösterme	4	4	4	4	80
23	Duraksamadan çalabilme/çalma	4	4	3	3,66	73,2
24	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirebilme / seslendirme	4	4	3	3,66	73,2
25	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edebilme / etme	5	4	4	4,33	86,6
Toplam Puan Sayısı		110	108	105	107,66	

Tablo 27'e bakıldığında öğrenci 3 tarafından derecelendirme ölçeğinden alınan puanlara göre "aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama", "notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma", "akorları uygun bir şekilde çalma", "farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma" ve "metrik ve ritmik yapıya uygun çalma" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; "penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama", "sağ elde kayma tekniğini uygulama" ve "pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %93,2; "sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma", "penayı doğru tutma", "temiz ses üretme", "notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma", ve "eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %86,6; "mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma", "sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma", "akort yapma", "aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama", "tremolo tekniğini uygulama", "sağ elde arp tekniğini

uygulama”, “telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma”, “nüansları doğru çalma” ve “mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %80; “doğru tempoda çalma”, “duraksamadan çalma” ve “eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %73,2’dir. Öğrenci 3’ün devinişsel alan hedeflerine yönelik derecelendirme ölçeğinden aldığı toplam ortalama puanı 107,66 olarak görülmektedir.

Tablo 28’de öğrenci 4 tarafından derecelendirme ölçeğine göre alınan puanlar ve hedef davranışların gerçekleşme oranı gösterilmiştir.

Tablo 28.

*Öğrenci 4 Tarafından Derecelendirme Ölçeğine Göre Alınan Puanlar ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Oranı*

	Ölçüt Becerileri/Hedef Davranışları	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3	Ortalaması	Gerçekleşme Oranı (%)
1	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alabilme/alma	4	5	5	4,66	93,2
2	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutabilme/tutma	5	5	5	5	100
3	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtabilme / oturtma	5	5	5	5	100
4	Penayı doğru tutabilme/tutma	5	5	5	5	100
5	Akort yapabilme/yapma	4	4	4	4	80
6	Temiz ses üretebilme/üretme	5	5	4	4,66	93,2
7	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
8	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	4	4	80
9	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
10	Sağ elde kayma tekniğini uygulayabilme / uygulama	4	4	5	4,33	86,6

11	Tremolo tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
12	Sağ elde arp tekniğini uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
13	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalabilme / çalma	4	4	5	4,33	86,6
14	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
15	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapabilme / yapma	5	5	5	5	100
16	Akorları uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
17	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
18	Nüansları doğru çalabilme/çalma	4	4	4	4	80
19	Doğru tempoda çalabilme/çalma	5	5	5	5	100
20	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalabilme / çalma	5	5	5	5	100
21	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulayabilme / uygulama	5	5	5	5	100
22	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterebilme / gösterme	4	4	4	4	80
23	Duraksamadan çalabilme/çalma	5	5	5	5	100
24	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirebilme / seslendirme	4	4	4	4	80
25	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edebilme / etme	4	5	5	4,66	93,2
Toplam Puan Sayısı		116	118	119	117,66	

Tablo 28'e bakıldığında öğrenci 4 tarafından derecelendirme ölçeğinden alınan puanlara göre "sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma", "sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma", "penayı doğru tutma", "penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini

uygulama”, “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama”, “tremolo tekniğini uygulama”, “sağ elde arp tekniğini uygulama”, “notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma”, “telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma”, “akorları uygun bir şekilde çalma”, “farklı tınları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma”, “doğru tempoda çalma”, “metrik ve ritmik yapıya uygun çalma”, “pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama”, “duraksamadan çalma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %100; “mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma”, “temiz ses üretme” ve “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %93,2; “sağ elde kayma tekniğini uygulama” ve “notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %86,6; “akort yapma”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama”, “nüansları doğru çalma”, “mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme” ve “eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %80’dir. Öğrenci 4’ün devinışsel alan hedeflerine yönelik derecelendirme ölçeğinden aldığı toplam ortalama puanı ortalaması 117,66 olarak görülmektedir.

Tablo 29’da öğrencilerin derecelendirme ölçeğine göre aldıkları puanların ortalaması Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre başarı durumları verilmiştir.

Tablo 29.

*Öğrencilerin derecelendirme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ve başarı durumları*

Öğrenci	Puan ortalaması	100 puanlık sisteme göre puan ortalaması	Başarı durumu
Ö1	104	83,2	“çok iyi”
Ö2	119,33	95,46	“mükemmel”
Ö3	107,66	86,13	“çok iyi”
Ö4	117,66	94,12	“mükemmel”

Tablo 29'a bakıldığında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre öğrenci 1'in 100 puanlık sisteme göre puan ortalamasının 83,2, başarı durumunun "çok iyi" olduğu; öğrenci 2'nin 100 puanlık sisteme göre puan ortalamasının 95,46, başarı durumunun "mükemmel" olduğu; öğrenci 3'ün 100 puanlık sisteme göre puan ortalamasının 86,13, başarı durumunun "çok iyi" olduğu; öğrenci 4'ün 100 puanlık sisteme göre puan ortalamasının 94,12, başarı durumunun "mükemmel" olduğu görülmüştür. Bu tabloya göre öğrenciler için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 30'da devinişsel alan hedeflerine ait her bir hedef davranışın gerçekleşme oranının ortalaması hesaplanıp gösterilmiştir.

Tablo 30.

*Devinişsel alan hedeflerine ait hedef davranışların gerçekleşme oranı*

Hedef	Hedef Davranışı	Gerçekleşme Oranı (%)
1. Mandolini doğru tutabilme	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma	91,6
	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma	93,3
	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma	91,65
	Penayı doğru tutma	91,65
	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama	96,6
	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama	90
	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama	90
2. Mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme	Sağ elde kayma tekniğini uygulama	89,95
	Tremolo tekniğini uygulama	86,6
	Sağ elde arp tekniğini uygulama	83,3
	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma	88,3
	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama	88,3

	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma	100
	Akorları uygun bir şekilde çalma	90
3.	Notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme	93,3
	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma	100
	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma	100
4.	Müzikal çalabilme	85
	Nüansları doğru çalma	85
	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme	85
	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme	83,3
	Akort yapma	80
	Temiz ses üretme	86,6
5.	Performans becerelerine sahip olma	86,6
	Doğru tempoda çalma	86,6
	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalma	95
	Duraksamadan çalma	86,6
	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme	89,95

Tablo 30'a bakıldığında "mandolini doğru tutabilme" hedefine ait "sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma" hedef davranışının gerçekleşme oranı %93,3, "sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma" ve "penayı doğru tutma" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %91,65, "mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma" hedef davranışının gerçekleşme oranı %91,6; "mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme" hedefine ait "farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalma" hedef davranışının gerçekleşme oranı %100, "penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama" hedef davranışının gerçekleşme oranı %96,6, "aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama", "aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama" ve "akorları uygun bir şekilde çalma" hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %90, "sağ elde kayma tekniğini uygulama" hedef davranışının gerçekleşme oranı %89,95, "telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma" ve "pozisyon

değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %88,3, “tremolo tekniğini uygulama” hedef davranışının gerçekleşme oranı %86,6, “sağ elde arp tekniğini uygulama” hedef davranışının gerçekleşme oranı %83,3; “notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme” hedefine ait “notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %100, “notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %93,3; “müzikal çalabilme” hedefine ait “nüansları doğru çalma” ve “mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %85, “eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” hedef davranışının gerçekleşme oranı %83,3; “performans becerelerine sahip olma” hedefine ait “metrik ve ritmik yapıya uygun çalma” hedef davranışının gerçekleşme oranı %95, “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme” hedef davranışının gerçekleşme oranı %89,95, “temiz ses üretme”, “doğru tempoda çalma” ve “duraksamadan çalma” hedef davranışlarının gerçekleşme oranı %86,6, “akort yapma” hedef davranışının gerçekleşme oranı % 80 olarak görülmektedir.

Yukarıdaki tabloda programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının oldukça yüksek olduğu, bu nedenle programın devinişsel alana yönelik hedeflere ulaştığı söylenebilir.

**4.3.3. Duyuşsal alan hedeflerine ulaşma durumu.** Duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere araştırmacı tarafından 11 açık uçlu sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin dersinin final sınavından hemen sonra araştırmaya katılan 4 öğrenci tarafından doldurulması istenmiş ve sonuçları araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir. Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplara göre hedef davranışların gerçekleştiği, kısmen gerçekleştiği ya da gerçekleşmediği ortaya çıkartılmıştır. Her hedef davranışın gerçekleşme durumu ele alınarak duyuşsal alana ait hedeflere ulaşma durumu belirlenmiştir.

Tablo 31’de öğrenci 1 tarafından görüşme formunda verilen cevaplar ve bu cevaplara göre hedef davranışların gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

Tablo 31.

*Öğrenci 1 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu*

Hedef Davranışı	Soru	Gerçekleşti	Kısmen Gerçekleşti	Gerçekleşmedi	Öğrenci Görüşü
1. Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma	“Periyodik olarak mandolin çalışıyor musunuz? Haftada kaç gün, günde kaç saat çalışıyorsunuz?”			X	“Periyodik çalıştığım söylenemez. 30 dakika çalışıyorum, ama her gün olmuyor.”
2. Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma	“Sizce mandolin çalışmaya ayırdığınız zaman, derslerde ve sınavlarda başarılı olmak için yeterli midir?”			X	“Hayır, yeterli değil.”
3. Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma	“Mandolin çalmaktan zevk alıyor musunuz? Açıklayınız?”		X		“Aslında zevk alıyorum. Ama işin ucuna notlar girince benim için itici oluyor.”
4. Mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma	“Mandolin ile ilgili yapılan akademik çalışmalarını ve yazılı materyallerini araştırıyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?”	X			“Çalışırken sorguladığım şeyler olunca mutlaka araştırıyorum, ‘Mandolinin Tarihsel Gelişim Dönemleri’ makalesini okudum.”
5. Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme	“Mandolin ile ilgili video/ses kayıtlarını izliyor/dinliyor musunuz? En beğendiklerinizi belirtiniz.”	X			“Evet, ama en beğendiğim yok.”

6.	Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce mandolin farklı kademelerdeki müzik derslerinde kullanılsa yararlı olur mu? Açıklar mısınız?”	X		<i>“Tabi ki yararlı olur. Her şeyden önce ‘bir enstrüman geçmişim var’ dedirtir. Müzik algısı çocukları ayırt ettirir. Ve parmakları geliştirir.”</i>
7.	Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Mandolin çalgısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, mandolin çalgısının profesyonel müzikte imkanları neler olabilir?”	X		<i>“Mandolin kesinlikle çok sempatik bir enstrüman. Görünüşü ve sesiyle pek çok insanın dikkatini çekiyor. Profesyonel müzikte önemli bir çalgıdır.”</i>
8.	Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce, mandolin amatör müzikte nasıl kullanılabilir?”	X		<i>“Aslında günümüz sosyal medya devri olduğundan dolayı çok ilgi görür. Mandolin hoş bir görünüme sahip olduğu için de sosyal medyada dikkat çekebilir.”</i>
9.	Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma	“Başkalarının yanında mandolin çalıyor musunuz? Çalarken çekiniyor musunuz?”		X	<i>“Hayır. Çalarken çekiniyorum.”</i>
10.	Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma	“Mandolin ile ilgili yapılan konserlere ve diğer etkinliklere katıldınız mı? Varsa, katıldığımız etkinliklerin isimlerini yazınız?”	X		<i>“Okulumuzdaki konserlere dinleyici olarak katıldım, okulda iki defa mandolin dinletisinde çaldım.”</i>
Toplam			6	1	3

Tablo 31’e bakıldığında öğrenci 1’in verdiği cevaplara göre “mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma”, “mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme”, “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama” ve “mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma” hedef davranışlarının gerçekleştiği; “mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma” hedef davranışının kısmen gerçekleştiği; “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma”, “ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma” ve “başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma” hedef davranışlarının

gerçekleşmediği görülmektedir. Bu tabloya göre öğrenci 1 için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin duyuşsal açıdan yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 32’de öğrenci 2 tarafından görüşme formunda verilen cevaplar ve bu cevaplara göre hedef davranışların gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

Tablo 32.

*Öğrenci 2 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu*

	Hedef Davranışı	Soru	Gerçekleşti	Kısmen Gerçekleşti	Gerçekleşmedi	Öğrenci Görüşü
1.	Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma	“Periyodik olarak mandolin çalışıyor musunuz? Haftada kaç gün, günde kaç saat çalışıyorsunuz?”	X			“Her gün iki saatimi mandoline ayırmaya çalışıyorum. Çok yoğun olduğumda bir saat çalışıyorum.”
2.	Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma	“Sizce mandolin çalışmaya ayırdığınız zaman, derslerde ve sınavlarda başarılı olmak için yeterli midir?”	X			“Ben yeterli olduğunu düşünüyorum çünkü verimli çalışıyorum. Bu da beni ilerletiyor.”
3.	Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma	“Mandolin çalmaktan zevk alıyor musunuz? Açıklayınız?”	X			“Mandolin çalmak bana çok zevk veriyor. Daha önceden ön yargılıydım ama mandolini keşfedip öğrendikçe daha fazla keyif almaya, daha çok çalışmaya başladım.”
4.	Mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma	“Mandolin ile ilgili yapılan akademik çalışmalarını ve yazılı materyallerini araştırıyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?”	X			“Mandolini keşfetmekten zevk aldığım için araştırıyorum. Fakat pek fazla Türkçe kaynak bulunmuyor. Videolar izliyorum. Hocamın bana attığı bilgileri okuyorum.”

5.	Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme	“Mandolin ile ilgili video/ses kayıtlarını izliyor/dinliyor musunuz? En beğendiklerinizi belirtiniz.”	X	“Evet izliyorum ve çok beğeniyorum. Çeşitli mandolin orkestraları dikkatimi çekiyor ve mandolin ile çalınan parçaların bambaşka bir tadı olduğunu fark ettim. İnsanların çalıp kaydettiği parçalar bazen mandolin ile çalınması aklıma gelmeyecek parçalar oluyor. Böyle olunca da daha neler çalınır diye merakım artıyor.”	
6.	Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce mandolin farklı kademelerdeki müzik derslerinde kullanılsa yararlı olur mu? Açıklar mısınız?”	X	“Bence çok iyi olur. Çünkü insanlar mandolini tanımıyorlar. Ön yargılı davranabiliyorlar. Ama derslerde yapılabileceği gösterilse bence herkes mandoline olan ön yargısını bir kenara bırakabilirdi.”	
7.	Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Mandolin çalgısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, mandolin çalgısının profesyonel müzikte imkanları neler olabilir?”	X	“Mandolin bence çok hassas bir enstrüman. Duyularımızı parçalara işliyoruz ve sesi ona göre ayarlayabiliyoruz. Duyunca anlatılmak isteneni hissedebiliyoruz. Çok narın bir sesi var. Profesyonel müzikte de zaten kullanılıyor. Çeşitli orkestralarda yerini en güzel şekilde alabiliyor.”	
8.	Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce, mandolin amatör müzikte nasıl kullanılabilir?”	X	“Mandolin sokak sanatçıları tarafından farklı sololar ile çok rahat ve farklı biçimde kullanılabilir. Sokak harici eğitim merkezlerinde tanıtıp dersler verilerek mandolin yaygınlaştırılabilir.”	
9.	Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma	“Başkalarının yanında mandolin çalıyor musunuz? Çalarken çekiniyor musunuz?”	X	“Evet çalıyorum. Çekinmenim aksine çok zevk alıyorum. Çünkü insanlar mandolini bilmiyor. Ama bir eser çaldığım zaman onların da ilgisini çekiyor. Bu da beni mutlu ediyor.”	
10.	Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma	“Mandolin ile ilgili yapılan konserlere ve diğer etkinliklere katıldınız mı? Varsa, katıldığımız etkinliklerin isimlerini yazınız?”	X	“Okulumuzda öğrenciler için iki defa dinleti yaptık. Benim için çok anlamlı ve güzeldi. Onun dışında okulumuz öğretmenlerinin düzenlediği konseri dinledim. Çok güzeldi.”	
Toplam			10	0	0

Tablo 32’ye bakıldığında öğrenci 2’nin verdiği cevaplara göre “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma”, “ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma”, “mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma”, “mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma”, “mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme”, “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “performans çalgısı olarak

mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma” ve “mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma” hedef davranışlarının hepsinin gerçekleştiği görülmektedir. Bu tabloya göre öğrenci 2 için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin duyuşsal açıdan yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 33’te öğrenci 3 tarafından görüşme formunda verilen cevaplar ve bu cevaplara göre hedef davranışların gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

Tablo 33.

*Öğrenci 3 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu*

Hedef Davranışı	Soru	Gerçekleşti	Kısmen Gerçekleşti	Gerçekleşmedi	Öğrenci Görüşü
1. Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma	“Periyodik olarak mandolin çalışıyor musunuz? Haftada kaç gün, günde kaç saat çalışıyorsunuz?”	X			“Evet, çalışıyorum. Haftada 3-4 kez herhangi bir saat belirlemeden canımın istediği kadar çalışıyorum.”
2. Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma	“Sizce mandolin çalışmaya ayırdığınız zaman, derslerde ve sınavlarda başarılı olmak için yeterli midir?”	X			“Enstrümanımı sevdiğim için ve okul dışı etkinlik ve projelerde kullandığım için enstrüman üzerinde harcadığım mesainin başarılı olmama yeteceğini düşünüyorum.”
3. Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma	“Mandolin çalmaktan zevk alıyor musunuz? Açıklayınız?”	X			“Evet, kesinlikle zevk alıyorum. Gelecek ile ilgili kafamdaki projelere uygun bir enstrüman olduğu için zevkle çalışıyorum.”
4. Mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma	“Mandolin ile ilgili yapılan akademik çalışmaları ve yazılı materyalleri araştırıyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?”	X			“Hocamın bana vermiş olduğu makaleyi okuyorum.”

5.	Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme	“Mandolin ile ilgili video/ses kayıtlarını izliyor/dinliyor musunuz? En beğendiklerinizi belirtiniz.”	X	“Evet izliyorum. Youtube üzerinden oktav mandolin çalan kim varsa çoğunu izliyor, dinliyor ve takip ediyorum.”	
6.	Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce mandolin farklı kademelerdeki müzik derslerinde kullanılsa yararlı olur mu? Açıklar mısınız?”	X	“Kesinlikle olur. Özellikle yaşı küçük olan öğrencilerin – ilkokul, ortaokul – ilgisini çekebileceğini düşündüğüm bir enstrüman.”	
7.	Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Mandolin çalgısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, mandolin çalgısının profesyonel müzikte imkanları neler olabilir?”	X	“Mandolin, profesyonel müzikte birçok alanda ve tarzda icra edilebilir.”	
8.	Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce, mandolin amatör müzikte nasıl kullanılabilir?”	X	“Çeşitli tarzlarda ilgisi olan insanların grupça birleşip keyifli zaman geçirmesi için güzel bir sebep olabilir.”	
9.	Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma	“Başkalarının yanında mandolin çalıyor musunuz? Çalarken çekiniyor musunuz?”	X	“Kesinlikle çalıyorum. Çalarken zevk alıyorum. Hiç çekinmiyorum.”	
10.	Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma	“Mandolin ile ilgili yapılan konserlere ve diğer etkinliklere katıldınız mı? Varsa, katıldığımız etkinliklerin isimlerini yazınız?”	X	“Ders kapsamında dinleti yaptık, izleyici olarak da konserlere katıldım.”	
Toplam			10	0	0

Tablo 33’e bakıldığında öğrenci 3’ün verdiği cevaplara göre “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma”, “ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma”, “mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma”, “mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma”, “mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme”, “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “amatör çalgı olarak mandolinin

önemini/faydasını açıklama”, “başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma” ve “mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma” hedef davranışlarının hepsinin gerçekleştiği görülmektedir. Bu tabloya göre öğrenci 3 için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin duyuşsal açıdan yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 34’te öğrenci 4 tarafından görüşme formunda verilen cevaplar ve bu cevaplara göre hedef davranışların gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

Tablo 34.

*Öğrenci 4 Tarafından Görüşme Formunda Verilen Cevaplar ve Bu Cevaplara Göre Hedef Davranışların Gerçekleşme Durumu*

Hedef Davranışı	Soru	Gerçekleşti	Kısmen Gerçekleşti	Gerçekleşmedi	Öğrenci Görüşü
1. Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma	“Periyodik olarak mandolin çalışıyor musunuz? Haftada kaç gün, günde kaç saat çalışıyorsunuz?”	X			“Evet, haftada 5 gün en az 1 saat olmak üzere günün herhangi bir saati çalışıyorum.”
2. Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma	“Sizce mandolin çalışmaya ayırdığınız zaman, derslerde ve sınavlarda başarılı olmak için yeterli midir?”		X		“Derslerde ve sınavlarda daha başarılı olmak için günlük en az 2 saat çalışmam gerektiğini düşünüyorum.”
3. Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma	“Mandolin çalmaktan zevk alıyor musunuz? Açıklayınız?”	X			“Mandolin çalmaktan çok zevk alıyorum. Çaldığım zaman beni barok veya klasik dönemdeymiş gibi hissettiriyor. Sanki dertlerim mandolinin tellerinden her pena darbesinde dökülüyor gibi. Bu his çok güzel.”
4. Mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma	“Mandolin ile ilgili yapılan akademik çalışmalar ve yazılı materyalleri araştırıyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?”	X			“Hocamın bana attığı makaleyi okudum.”

5.	Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme	“Mandolin ile ilgili video/ses kayıtlarını izliyor/dinliyor musunuz? En beğendiklerinizi belirtiniz.”	X			“Mandolin eserlerini dinliyorum ve mandolin ile ilgili tanıtım videolarını izliyorum. Tanıtım videolarından “Renkli Dünya – İtalya’da Mandolin Yapımı” isimli videoyu çok beğeniyorum.”
6.	Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce mandolin farklı kademelerdeki müzik derslerinde kullanılsa yararlı olur mu? Açıklar mısınız?”	X			“Mandolin neredeyse bütün müzik tekniklerini kullanan bir enstrüman. Bu yüzden her kademedeki müzik derslerine uyumlu olduğunu düşünüyorum. Kullandığı takdirde pozitif yönde gelişmeler izleneceğini düşünüyorum.”
7.	Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Mandolin çalgısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, mandolin çalgısının profesyonel müzikte imkanları neler olabilir?”	X			“Mandolin birçok müzik türüyle uyumlu olan bir enstrüman. Farklı müzik türlerinde yeni ezgilerle profesyonel müzikte çok ilgi çekebilecek bir enstrüman.”
8.	Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	“Sizce, mandolin amatör müzikte nasıl kullanılabilir?”	X			“Teknik geliştirmede, gelişimde ve teknik pekiştirmede yararlı olabilecek bir solo enstrüman olduğundan amatör müzikte basit ezgilerle kullanılabilir.”
9.	Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma	“Başkalarının yanında mandolin çalıyor musunuz? Çalarken çekiniyor musunuz?”	X			“Evet ailemin yanında veya toplumun olduğu yerlerde çalıyorum. Mandolin çalmanın veya müzik yapmanın çekinilmesi değil özenilmesi gereken bir şey olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden hiç çekinmeden zaman zaman demeden çalıyorum.”
10.	Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma	“Mandolin ile ilgili yapılan konserlere ve diğer etkinliklere katıldınız mı? Varsa, katıldığımız etkinliklerin isimlerini yazınız?”	X			“İki defa dinletiy yaptık. Bu dinletilerde ben de çaldım.”
Toplam			9	1	0	

Tablo 34’e bakıldığında öğrenci 4’ün verdiği cevaplara göre “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma”, “mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma”, “mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma”, “mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme”, “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “başkalarının yanında çekinmeden mandolin

çalma” ve “mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma” hedef davranışlarının gerçekleştiği; “ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma”, hedef davranışının kısmen gerçekleştiği görülmektedir. Bu tabloya göre öğrenci 4 için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin duyuşsal açıdan yüksek olduğu söylenebilir. Tablo 35’te duyuşsal alan hedeflerine ait her bir hedef davranışın gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

Tablo 35.

*Duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışların gerçekleşme durumu*

Hedef	Hedef Davranışı	Gerçekleşti (f)	Kısmen Gerçekleşti (f)	Gerçekleşmedi (f)	
1.	Bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme	Ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma	3		1
		Ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma	2	1	1
2.	Mandolin çalgısına ilgili olma	Mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma	3	1	
		Mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma	4		
		Mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme	4		
3.	Mandolinin önemini/faydasının farkında olma	Sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	4		
		Performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	4		
		Amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama	4		
4.	Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma	Başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma	3		1
		Mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma	4		

Tablo 35'e bakıldığında "bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme" hedefine ait "ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma" hedef davranışının 3 öğrencide gerçekleştiği, 1 öğrencide gerçekleşmediği, "ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma" hedef davranışının 2 öğrencide gerçekleştiği, 1 öğrencide kısmen gerçekleştiği, 1 öğrencide ise gerçekleşmediği, bunun bireysel çalışmalara etki gösteren içsel ve dışsal çeşitli faktörlerden kaynaklanabileceği; "mandolin çalgısına ilgili olma" hedefine ait "mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma" hedef davranışının 3 öğrencide gerçekleştiği, 1 öğrencide kısmen gerçekleştiği, "mandolin ile ilgili yayınları ve materyali araştırma" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği, "mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği; "mandolinin önemini/faydasının farkında olma" hedefine ait "sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği, "performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği, "amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği; "Çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma" hedefine ait "başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma" hedef davranışının 3 öğrencide gerçekleştiği, 1 öğrencide gerçekleşmediği, "mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma" hedef davranışının 4 öğrencide gerçekleştiği görülmektedir. Yukarıdaki tabloda programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının oldukça yüksek olduğu programın duyuşsal alana yönelik hedeflere ulaştığı söylenebilir.

Görüşme formunda açık uçlu sorulan "Yukarıdaki soruların konu başlıklarının dışında mandolin çalgısıyla ilgili beklenti ve önerilerinizi belirtiniz?" sorusuna öğrencilerden aşağıdaki cevaplar alınmıştır.

*"Kaynak anlamında daha çok nota olsa daha iyi olabilir" (Ö1).*

*"Mandolin çok güzel ve önemli bir çalgı. Bence daha çok duyurabiliriz, tanıtabiliriz. Çünkü mandolin bunu hak ediyor. Üstüne düşülmesi gereken bir enstrüman. Çünkü gerçekten mandolinle çok güzel şeyler yapılacağına inanıyorum. Ve ilerde çok iyi çalmak istiyorum. Yeni şeyler üretmek istiyorum. Bence elimizden geldiğince mandolini farklı şekillerde kullanmalıyız, yeni şeyler üretmeliyiz. Bence gereken destek ve ilgiyi gördükçe mandolin çok iyi yerlere gelecek" (Ö2).*

*"Mandolinden beklentim beni daha farklı insanlarla tanıştırmaya geleceğime ve bulunacağım pozisyonlara katkı sağlaması" (Ö3).*

*“Mandolin ile ilgili önerebileceğim daha başka bir şey yok çünkü zaten sınırı olmayan bir enstrüman” (Ö4).*

Öğrenciler tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, öğrenci 1’in mandolin için nota kaynaklarının daha fazla olmasına ihtiyaç duyduğu, öğrenci 2’nin mandolinin kariyeri için katkı sağlayacağını düşündüğü, öğrenci 3’ün mandolinin kendi hayatına katkı sağlayacağını düşündüğü, öğrenci 4’ün ise mandolini geniş imkanlara sahip olan bir çalgı olarak algıladığı görülmektedir. Alınan cevaplara göre programın öğrencilerin yaşamlarına olumlu etkiler yapabileceği düşünülmektedir.

## BÖLÜM V

### SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları ışığında ulaşılan *sonuçlara*, sonuçların alanyazındaki diğer çalışmalarla yapılan karşılaştırması ile *tartışmaya* ve araştırmanın sonuçları doğrultusunda oluşturulan *önerilere* yer verilmiştir.

#### 5.1. Sonuç

**5.1.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı nasıl gerçekleşmiştir?” alt problemine ilişkin mandolin eğitiminde ulusal ve uluslararası boyutta kullanılan 6 metot kitabının incelenmesi, Türkiye’deki çeşitli üniversitelerde görev yapmış ve yapmakta olan 10 öğretim elemanı ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışan 20 müzik öğretmeninin görüşleri alınarak, bu inceleme ve görüşler doğrultusunda Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının hedefleri, içeriği, öğretme-öğrenme süreçleri ve ölçme-değerlendirme durumları oluşturulmuştur.

**5.1.1.1. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi yeterlikleri kazandırmalı durumuna ilişkin sonuçlar.**

- Bilişsel alana ait, “mandolinin teknik özelliklerini bilme” hedefi ve bu hedefe ait “mandolin kısımlarını söyleme/yazma”, “mandolin türlerini söyleme/yazma” ve “mandolinin hangi çalgı grubuna ait olduğunu söyleme/yazma” hedef davranışları; “mandolinin tarihçesini bilme” hedefi ve bu hedefe ait “Napoli mandolinin tarihçesini söyleme/yazma”, “Barok döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma”, “Klasik döneme ait mandolin dağarcığını

söyleme/yazma”, “Romantik döneme ait mandolin dağarcığını söyleme/yazma”, “günümüzdeki mandolin sanatçılarının ismini söyleme/yazma” ve “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumların isimlerini söyleme/yazma” hedef davranışları; “temel müzik teorisini bilme” hedefi ve bu hedefe ait “gürlük işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “hız işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “legato ve staccato terimlerini açıklayarak söyleme/yazma”, “pena vuruş işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” ve “*naturale (nat.) sul tasto (s.t.), metallico (met.)* işaretlerini açıklayarak söyleme/yazma” hedef davranışları belirlenmiştir.

- Devinişsel alana ait, “mandolini doğru tutabilme” hedefi ve bu hedefe ait “mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma”, “sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma”, “sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma” ve “penayı doğru tutma” hedef davranışları; “mandolin çalma tekniklerini doğru bir şekilde kullanabilme” hedefi ve bu hedefe ait “penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulama”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulama”, “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulama”, “sağ elde kayma tekniğini uygulama”, “tremolo tekniğini uygulama”, “sağ elde arp tekniğini uygulama”, “telden tele geçişi doğru bir şekilde yapma”, “pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulama”, “farklı tımları (*naturale, sul tasto, metallico*) uygun bir şekilde çalma” ve “akorları uygun bir şekilde çalma” hedef davranışları; “notada belirtilen mandolin teknikleri ile ilgili işaretlere uygun çalabilme” hedefi ve bu hedefe ait “notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalma” ve “notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalma” hedef davranışları; “müzikal çalabilme” hedefi ve bu hedefe ait “nüansları doğru çalma”, “mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterme” ve “eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirme” hedef davranışları; “performans becerelerine sahip olma” hedefi ve bu hedefe ait “akort yapma”, “temiz ses üretme”, “doğru tempoda çalma”, “metrik ve ritmik yapıya uygun çalma”, “duraksamadan çalma” ve “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat etme” hedef davranışları belirlenmiştir.

- Duyuşsal alana ait, “bireysel çalışmayı alışkanlık haline getirebilme” hedefi ve bu hedefe ait “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma” ve “ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapma” hedef davranışları; “mandolin çalgısına ilgili olma” hedefi ve bu hedefe ait “mandolini, müzikal ifade aracı olarak kullanmaktan zevk alma”, “mandolin ile ilgili yayınları ve materyalleri araştırma” ve “mandolin video/ses kayıtlarını izleme/dinleme” hedef davranışları; “mandolinin önemini/faydasının farkında olma” hedefi ve bu hedefe ait “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama”, “performans çalgısı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama” ve “amatör çalgı olarak mandolinin önemini/faydasını açıklama” hedef davranışları; “çalıştığı eserleri sergilemeye istekli olma” hedefi ve bu hedefe ait “başkalarının yanında çekinmeden mandolin çalma” ve “mandolin konserlerine, resitallerine ve diğer etkinliklere katılma” hedef davranışları belirlenmiştir.

***5.1.1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı hangi içeriği kapsamlı durumuna ilişkin sonuçlar.***

- “Mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri” konusuna yönelik “mandolin kısımları”, “Napoli mandolini”, “mandolin türleri”, “Türkiye’de mandolin”, “Barok dönem”, “Klasik dönem” ve “Romantik dönem” alt konuları belirlenmiştir.
- “Temel müzik teorisi bilgileri” konusuna yönelik “aşağıya doğru pena temel vuruş işareti”, “legato ve staccato terimleri”, “yukarıya bir tel pena vuruş işareti”, “sağ elde kayma tekniği işareti”, “gürlük işaretleri”, “faklı tını işaretleri”, “hız işaretleri”, “yukarıya iki tel pena vuruş işareti”, “tremolo işaretleri” ve “sağ elde arp tekniği işaretleri” alt konuları belirlenmiştir.
- “Mandolin çalmada temel davranışlar” konusuna yönelik “vücut pozisyonu”, “sağ el pozisyonu” ve “sol el pozisyonu” alt konuları belirlenmiştir.
- “Mandolin çalma teknikleri” konusuna yönelik “penayla aşağıya doğru temel vuruş tekniği”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği”, “sağ elde kayma tekniği”, “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniği”, “sol elde pozisyon değiştirme teknikleri”, “tremolo tekniği”, “akor çalma tekniği”, “sağ elde arp

teknîği”, “tremolo tekniği” ve “pozisyon değiştirme tekniği” alt konuları belirlenmiştir.

- “Müzik eğitiminde mandolin” konusuna yönelik “genel müzik eğitiminde mandolin”, “amatör müzik eğitiminde mandolin” ve “mesleki müzik eğitiminde mandolin” alt konuları belirlenmiştir.
- “Müzikal form” konusuna yönelik “motif, cümle” alt konusu belirlenmiştir.
- “Alıştırmalar” konusuna yönelik “açık tellerde alıştırmalar”, “birinci pozisyonda alıştırmalar”, “sağ elde kayma tekniği içeren alıştırmalar”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği içeren alıştırmalar” ve “farklı tınlar içeren alıştırmalar” alt konuları belirlenmiştir.
- “Gamlar” konusuna yönelik “bir oktavlık gamlar”, “2 oktavlık gam ve kadans” ve “3 oktavlık gam ve kadans” alt konuları belirlenmiştir.
- “Etüt” konusuna yönelik “tremolo tekniği içeren etüt” alt konusu belirlenmiştir.
- “Eserler” konusuna yönelik “ağdaş eser” ve “Klasik döneme ait eser” alt konuları belirlenmiştir.

### ***5.1.1.3. Bireysel algı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmeli durumuna ilişkin sonuçlar.***

- “Öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri” olarak “gösterip yaptırma öğretme yaklaşımı (Görme ve yapma öğrenme yaklaşımı)”, “öğrencinin ilgisine, hazır bulunuşluk düzeyine uygun öğretme”, “bilişim teknolojilerini kullanma”, “yakından uzağa öğretim ilkesi”, “basitten karmaşığa öğretim ilkesi”, “tartışma tekniği”, “anlatma tekniği”, “olumlu pekiştirme” ve “soru cevap tekniği” belirlenmiştir.
- “Örnek etkinlikler” olarak “öğrencinin, işlenecek derse hazır bulunuşluk seviyesi ve müzik ile ilgili ilgi alanı belirlenir”, “mandolinin telli mızraplı bir çalgı olduğu belirtilir”, “mandolinin kısımları çalgı üzerinde gösterilir”, “farklı müzik dönemlerine ait olan mandolin için yazılan eserlerin kayıtları dinletilir”, “Napoli

mandolininin tarihçesi anlatılır”, “günümüzde mandolinin önde gelen icracılarından (örnekler verilir) bahsedilir”, “mandolinin tarihsel değişim sürecini konu alan bir makale okutulur”, “bir önceki derste öğrendiği bilgiyi tekrar ederek giriş yapılır”, “mandolin türlerine ve mandolinin zaman içerisinde geçirdiği değişimlere yönelik bilgiler verilir ve resimler gösterilir”, “Türkiye’de geçmişte mandolin üzerine eğitim verilen kurumlardan örnekler verilir”, “mandolin akordunun nasıl yapılacağı gösterilir”, “mandolin icrasına yönelik uygun oturuş (duruş) ve tutuş pozisyonu gösterilir”, “pena tutuşu gösterilir”, “eğilmiş pena ile yukarıdan aşağıya vuruş gösterilir”, “eğilmiş pena ile yukarıdan aşağıya vuruşu içeren alıştırmalar çalınır”, “ders dışı çalışmalara düzenli olarak zaman ayırma ve ödevlerini zamanında ve istenilen nitelikte özenle yapılması gerektiği anlatılır”, “ders dışı çalışmalarda ayna kullanarak duruş ve tutuşunu sürekli kontrol etmesi istenir”, “mandolin çalarken sol el parmaklarının doğru pozisyonu gösterilir”, “1. pozisyonda alıştırma ve gamlar çalınır”, “notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalınması istenir”, “alıştırmalar ve gamlar çalınırken temiz ses üretilmesi istenir”, “sağ elde kayma tekniği gösterilir ve bir örnek alıştırmada uygulanır”, “legato ve staccato terimleri açıklanır”, “aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniği gösterilir”, “alıştırma, gam ve eser örneklerinde vuruş işaretleri gösterilip açıklanır”, “telden tele geçiş yöntemleri gösterilir”, “alıştırma ve gam çalarken notada belirtilen pena yönlerine; metrik ve ritmik yapıya uygun çalınması istenir”, “alıştırma örneklerinde gürlük işaretleri gösterilip açıklanır”, “alıştırma örneklerinde *naturale (nat.)*, *sul tasto (s.t.)*, *metallico (met.)* işaretleri gösterilip açıklanır”, “alıştırma çalarken farklı tınıları (*naturale*, *sul tasto*, *metallico*) kullanarak çalınması istenir”, “alıştırma çalınırken nüanslara dikkat edilmesi istenir”, “seslendirilen alıştırmalarda motif ve cümlelerin bulunması istenir”, “alıştırmaları çalınırken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir”, “Barok döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir”, “Barok döneme ait mandolin için yazılan eserler dinlenir”, “alıştırma ve gam örneklerinde hız işaretleri gösterilip açıklanır”, “alıştırma ve gamların doğru tempoda çalınması istenir”, “metronom ile çalışmalar yapılır”, “sınıfta küçük bir dinleti yapılması ve öğrencilerin arkadaşlarına alıştırma ve gamları çalması istenir”, “alıştırma ve

gamların duraksamadan çalınması istenir”, “dinleti sırasında yapılan hatalar belirlenir ve düzeltilir”, “öğrenilen mandolin çalma tekniklerini içeren yeni eser çalınır”, “pozisyon değiştirme teknikleri gösterilir, “pozisyon değiştirme tekniklerini uygun bir şekilde kullanılarak iki oktavlık re major gamı çalınır”, “aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniği gösterilip örnek bir alıştırmada ve gamlarda uygulanır”, “eser çalarken farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) kullanarak çalınması istenir”, “eser çalarken nüanslara dikkat edilmesi istenir”, “seslendirilen eserde motif ve cümlelerin bulunması istenir”, “eser çalarken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir”, “tremolo tekniğine hazırlık alıştırmaları çalınır”, “tremolo tekniği gösterilip örnek bir alıştırmada ve gamlarda uygulanır”, “çaldığı gamın kadans akorları gösterilir ve çalınır”, “Klasik döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir”, “Klasik döneme ait mandolin için yazılan eserler dinlenir”, “Klasik döneme ait yeni eser çalışmaya başlanır”, “Romantik döneme ait mandolin için eserler yazan birkaç besteci belirlenir”, “Romantik döneme ait mandolin için yazılan eserler dinlenir”, “çalınan gamların kadans akorları gösterilir”, “sağ elde arp tekniği gösterilip açık tellerde uygulanır”, “sağ elde arp tekniği kadans akorlarda uygulanır”, “iki ve üç oktavlık gamlar çalınır”, “eser çalarken nüanslara dikkat edilmesi istenir”, “seslendirilen eserde motif ve cümlelerin bulunması istenir”, “eser çalarken motif ve cümlelerin doğru gösterilmesi istenir”, “tremolo içeren etüt çalınır”, “pozisyon değiştirme yöntemleri gösterilir”, “iki ve üç oktavlık gamlar çalınır”, “öğrenciden pozisyon değiştirme yöntemleri göstermesi istenir”, “sınıf çalgısı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır”, “performans çalgısı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır”, “amatör çalgı olarak mandolinin önemi ve faydası açıklanır”, “mandolinin farklı müzik eğitimi kademelerinde kullanma imkanları hakkında tartışılır”, “geçen derslerde öğrenilen etüt, gam, akor ve eserler çalınır”, “çalınan eserler eşlikle icra edilir”, “eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edilmesi istenir” ve “dinleti ya da resitalde çalması istenir” belirlenmiştir.

**5.1.1.4. Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının ölçme-değerlendirme durumları nasıl hazırlanmış durumuna ilişkin sonuçlar.**

- Bilişsel alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere 11 sorudan oluşan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi hazırlanmıştır.
- Devinişsel alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere 25 madde içeren derecelendirme ölçeği geliştirilmiştir.
- Duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışları yoklamak üzere 11 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.

**5.1.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar.** “Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulama süreci nasıl gerçekleşmiştir” alt problemine ilişkin; belirlenen hedef ve hedef davranışlar, içerik, öğretme öğrenme durumları ve ölçme değerlendirme süreçleri doğrultusunda hazırlanan program, 4 öğrenciye haftada bir saat 14 hafta olarak uygulanmıştır. Her ders için ayrı ayrı içerik/konu, hedef ve hedef davranışlar, öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri, örnek etkinlikler, değerlendirme ve örnek kaynaklar içeren ders planlarında, tüm program öğelerinin birbirine uyumlu olduğu ve bu doğrultuda hazırlanan programın etkin olarak uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**5.1.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.** “Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının etkililiği nedir” alt problemine ilişkin; araştırma sürecinde geliştirilen ve uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışlar araştırmacı tarafından hazırlanan bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi, görüşme formu ve derecelendirme ölçeği kullanılarak ölçülmüştür.

#### ***5.1.3.1. Bilişsel alan hedeflerine ulaşma durumuna ilişkin sonuçlar.***

- Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre öğrenci 1'in puan ortalaması 84, başarı durumu "çok iyi"; öğrenci 2'nin puan ortalaması 96,5, başarı durumu "mükemmel"; öğrenci 3'ün puan ortalaması 90, başarı durumu "mükemmel"; öğrenci 4'ün puan ortalaması 92,5, başarı durumu "mükemmel"dir. Bu verilere göre öğrenciler için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının yüksek olduğu, programın bilişsel alana yönelik hedeflere ulaştığı sonucuna varılmıştır.

#### ***5.1.3.2. Devinişsel alan hedeflerine ulaşma durumuna ilişkin sonuçlar.***

- Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesine göre öğrenci 1'in 100 puanlık sisteme göre puan ortalaması 83,2, başarı durumu "çok iyi"; öğrenci 2'nin 100 puanlık sisteme göre puan ortalaması 95,46, başarı durumu "mükemmel"; öğrenci 3'ün 100 puanlık sisteme göre puan ortalaması 86,13, başarı durumu "çok iyi"; öğrenci 4'ün 100 puanlık sisteme göre puan ortalaması 94,12, başarı durumu "mükemmel"dir. Bu verilere göre öğrenciler için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının oldukça yüksek olduğu, programın devinişsel alana yönelik hedeflere ulaştığı sonucuna varılmıştır.

#### ***5.1.3.3. Duyuşsal alan hedeflerine ulaşma durumuna ilişkin sonuçlar.***

- Duyuşsal alan hedeflerine ait hedef davranışların 6'sı öğrenci 1'de gerçekleşmiş, 3'ü gerçekleşmemiş ve 1'i kısmen gerçekleşmiştir; öğrenci 2'de ve öğrenci 3'te hedef davranışların hepsi gerçekleşmiştir; öğrenci 4'te hedef davranışların 9'u gerçekleşmiş ve 1'i kısmen gerçekleşmiştir. Bu verilere göre öğrenciler için tasarlanan ve uygulanan programın etkisinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Programda yer alan hedef davranışların gerçekleşme oranlarının oldukça yüksek olduğu, programın duyuşsal alana yönelik hedeflere ulaştığı sonucuna varılmıştır.

## 5.2. Tartışma

Bu araştırma, ulusal ve uluslararası düzeyde mandolin eğitiminin yeterliklerinin belirlenerek, içerik, öğretim-öğrenme ve ölçme-değerlendirme durumlarının oluşturulması yoluyla Bireysel Çalgı Eğitimi I dersinde kullanılmak üzere mandolin çalgısı başlangıç öğretim programı tasarısı hazırlanması, hazırlanan öğretim programı tasarısının uygulanması ve uygulanan öğretim programının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın konusuyla ilgili sınırlı sayıda araştırma olması sebebiyle tartışma bölümü sınırlı sayıdaki araştırma sonuçları üzerinden yürütülmüştür.

Araştırmanın birinci alt probleminde Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısının nasıl gerçekleştiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlara bakıldığında Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının devinişsel, bilişsel ve duyuşsal olmak üzere üç alanda yeterlikleri kazandırması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ekici (2008) tarafından hazırlanan doktora tez çalışmasında müzik öğretmeni yetiştirmede bireysel ses eğitimi dersi için önerilen programda da bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlara ait hedefler yer almaktadır. Bu çalışmaların sonuçları ile mevcut çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Çalışma sonucunda 12 nihai hedef oluşturulmuş, Bloom Taksonomisi kullanılarak hedeflerin aşamalı sınıflaması yapılmış ve her hedefe yönelik toplam 49 hedef davranış belirtilmiştir. Devinişsel alan hedeflerinden biri mandolini doğru tutma olarak belirlenmiştir. Bu hedefe ait mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alma; sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutma; sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtma ve penayı doğru tutma olarak ifade edilmiştir. Durak (2007) tarafından yapılan çalışmada, oluşturulan piyano dersi I öğretim programı model önerisinde, piyano çalmada doğru oturuşun önemini kavramaya ve omuz, dirsek, bilek konumunu doğru oturtabilmeye ilişkin hedef ve hedef davranışlara yer verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Söker (2006) tarafından yürütülen çalışmada da keman eğitimi sürecine

başlarken yapılması gereken duruş- tutuşa ilişkin hedef ve hedef davranışların Bireysel Çalgı Eğitimi 1 (Keman) Dersi Öğretim Programı Model Önerisi'nde yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut çalışmanın sonucu, Durak (2007) ve Söker (2006)'in araştırmalarının sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Çalışma sunucunda müzik eğitimi anabilim dallarında Bireysel Çalgı Eğitimi dersine yönelik hazırlanacak mandolin başlangıç öğretim programının içeriği; mandolinin tarihçesi ve teknik özellikleri, temel müzik teorisi bilgileri, mandolin çalmada temel davranışlar, müzik eğitiminde mandolin, mandolin çalma teknikleri, müzikal form, alıştırmalar, gamlar, etüt ve eserler olarak belirlenmiştir. Terzioğlu (2020)'nin doktora tezi çalışması kapsamında bağlamaya yönelik hazırlanan program önerisinde de birbiriyle ilişkilendirilmiş bir yapıyla oluşturulması sebebiyle, eğitimde bütünlük ilkesine uygun olduğu düşünülen bağlamanın tarihçesi, anatomik yapısı, icra alanları, yörelere özgü çalım teknikleri, halk müziğindeki işlevselliği gibi hem müzikoloji hem müzik eğitimi alanlarındaki konular yer almaktadır. Bu sonuç mevcut çalışmanın sonucu ile örtüşmektedir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulama sürecinin nasıl gerçekleştiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda elde edilen verilerin analizleri sonucunda 14 haftalık ders planları oluşturulmuştur. Her ders için ayrı ayrı içerik/konu, hedef ve hedef davranışlar, öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri, örnek etkinlikler, değerlendirme ve örnek kaynaklar içeren ders planlarında, tüm program öğelerinin birbirine uyumlu olduğu ve bu doğrultuda hazırlanan programın etkin olarak uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gençel Ataman (2010) tarafından yapılan araştırmada da benzer bir şekilde Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi dersine yönelik flüt öğretim program tasarısı hedef, hedef davranışlar, ünite konuları (içerik), ünite etkinlikleri, araç- gereçler, örnek kaynaklar ve değerlendirme aşamasında kullanılabilecek ölçme-değerlendirme türlerine ve bu türlerle ilgili örnek değerlendirmelere yer verilmiştir. Araştırmacı, hazırlanan flüt öğretim program tasarısının çağdaş bir öğretim programında yer alması gereken öğelerin tümünü kapsadığını belirtmektedir. Mevcut çalışma sonucu, Gençel Ataman (2010)'in araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir.

Araştırma sonucunda, oluşturulan 14 haftalık Bireysel Çalgı I Mandolin Öğretim Programının birinci hafta içeriğinde mandolin tarihçesi ve teknik özellikleri konuları yer almaktadır. Kınık (2010) doktora tezinde bağlamaya yönelik öğretim programının ilk derslerinde de çalgının yapısal, müziksel (çalım özellikleri, ses aralığı, akort şekli vb. konular) tarihi, kültürel ve geleneksel özelliklerinin tanıtılmasının gerektiğini belirtmiştir. Araştırmacıya göre, bu bilgiler öğrencinin daha bilinçli bakış açısı kazanmasında ve konunun önemini anlamasında etkili olmaktadır. Bu sonuç mevcut çalışmanın sonucu ile örtüşmektedir.

Araştırma sonucunda geliştirilen öğretim programının ilk derslerinde eserden ziyade alıştırmalara yer verilmiştir. Kınık (2010) tarafından yürütülen araştırmada bağlama öğretiminin başlangıcında türkülerden ziyade etüt ve alıştırmaların doğru müziksel davranış kazandırmada daha etkili, daha kolay ve işlevsel olduğu görülmüştür. Kınık (2010)'ın bu görüşlerini mevcut araştırmanın sonuçları desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısının etkililiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulgulardan, bilişsel ve devinişsel alanların hedeflerine ait hedef davranışların başarıya ulaşma durumuna göre, araştırmaya katılan öğrenciler tarafından bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testinde alınan puanların derecelendirme ölçeklerine göre alınan puanlara kıyasla daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ceviz (2021) tarafından yürütülen araştırmada öğrencilerin kuramsal bilişsel alan öğrenme düzeyini belirleme testi sonuçlarının, performans testi sonuçlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmada, en önemli etken olarak öğrencilerin başlangıç düzeyinde oluşu ve performanslarının daha iyi olabilmesi için deney süreci haricinde daha fazla tekrar yapabilecek süre imkanına sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir. Ceviz (2021)'in araştırma sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları paralellik göstermektedir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar, alanyazındaki konuya yönelik araştırma sonuçları ile paralellik göstermekte ve bu konuda ileri sürülen görüşleri desteklemektedir.

### 5.3. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulamaya ve yeni yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

#### 5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler.

- Araştırma kapsamında tasarlanan Mandolin Başlangıç Öğretim Programına yönelik bir metot kitabı yazılabilir. Bunun yanısıra farklı mandolin ekollerinden ve Türk müzik geleneklerinden yararlanılarak mesleki, amatör ve genel müzik eğitiminde kullanılabilmesi için Türkiye’deki mandolin eğitimine yönelik metotlar yazılabilir.
- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programında belirlenen bilişsel davranışlara yönelik kaynakların arttırılması için mandolin eğitimi üzerine bilimsel çalışmalar yapılabilir.
- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının içeriğine yönelik Türkiye’de kullanılmak üzere, geleneksel müzik örneklerini kapsayan mandolin repertuar kitapları hazırlanarak mandolin eğitimine kazandırılabilir.
- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programının uygulamasında kullanılmak üzere mandolin için yazılan uluslararası kaynaklar Türkçeye çevrilerek alana kazandırılabilir.
- Yeni tasarlanacak mandolin öğretim programlarının içeriğine kaynak oluşturmak üzere yeni etüt ve eserlerin bestelenmesi, bu konuda bestecilerin teşvik edilmesi ve böylece mandolin repertuarının zenginleştirilmesi sağlanabilir.
- Mandolin öğretim programının genel, özengen ve mesleki eğitim veren kurumlarda etkin kullanılabilmesi için Türkiye’de mandolin yapımı konusunda çalışmalar yapılabilir.

#### 5.3.2. Yapılacak araştırmalara yönelik öneriler.

- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı oluşturma sürecinde bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlar belirlenirken alan

uzmanlarının, müzik öğretmenlerinin görüşleri alınmış ve alanyazında yer alan metotlar incelenmiştir. Müzik eğitimi alanında çalgı eğitimi program tasarılarının oluşturulması sürecinde bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlar belirlenirken alan uzmanlarının, müzik öğretmenlerinin görüşleri alınabilir ve alanyazında yer alan metotlar incelenebilir.

- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı oluşturma sürecinde 14 haftalık ders planları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Uygulama sonucunda tüm program öğelerinin birbiriyle uyumlu olduğu ve bu doğrultuda hazırlanan programın etkin olarak uygulanabildiği görülmüştür. Çalgı eğitimi program tasarısı hazırlama süreçlerinde ayrı ayrı içerik/konu, hedef ve hedef davranışlar, öğretme-öğrenme ilke ve teknikleri, örnek etkinlikler, değerlendirme ve örnek kaynaklar içeren ders planları hazırlanabilir ve uygulanabilir.
- Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı, uygulama sürecinde bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alanlar açısından ölçümlenmiş ve programın her üç alan açısından etkisinin yüksek olduğu görülmüştür. Çalgı eğitimi öğretim programı geliştirme çalışmalarında bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alan hedeflerine ulaşma durumları ölçülebilir.
- Araştırma kapsamında Bireysel Çalgı Eğitimi I Mandolin Başlangıç Öğretim Program Tasarısı hazırlanmıştır. Müzik eğitimi anabilim dallarında Bireysel Çalgı Eğitimi II-VIII Mandolin dersleri ile ilgili program hazırlama çalışmaları yapılabilir.
- Araştırma kapsamında tasarlanan mandolin öğretim programı model alınarak farklı eğitim kademeleri için mandolin öğretim programı geliştirme çalışmaları yapılabilir.

## KAYNAKLAR

- Akalın, B. (1945). *Köy Enstitülerinde müzik eğitimi kılavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Akkuş, R. (1996). *AGSL'nden mezun olan öğrencilerin öğrenci giriş davranışlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi*. Birinci Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu, Bursa.
- Aksüt, S. (1998). Türk Musikisi çalgı eğitiminde metot ihtiyacı. *1. Müzik Kongresi Müzik Bildirileri*. F27. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Aktürk, Z. & Yıldız, G. (2021). Müzik eğitimi anabilim dallarında mandolinin bireysel çalgı eğitimi derslerinde kullanılmasına yönelik öğretim elemanlarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 245-272.
- Aktüze, İ. (2003). *Müziği anlamak ansiklopedik müzik sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Altıntaş, B. (2007). *İlköğretim okullarında 6. sınıf müzik derslerinde verilen mandolin eğitiminin müzik dersi başarısı üzerine etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ana Britannica. (1995). (15. Cilt). Türkiye: Hürriyet Ana Yayıncılık.
- Ataman, Ö. G. (2010). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi dersine yönelik flüt öğretim program tasarısı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bahar Güner, H. Ö. (2019). *Sınıf öğretmenliği programı içinde yabancı dil olarak ingilizce öğretimine yönelik bir program tasarısı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi / Journal of Bitlis Eren University Institute of Social Sciences*, 7(1), 231-274.
- Barışeri, N. (2013). Araştırma yaklaşım ve yöntemleri: müzik eğitiminde uygulamalı araştırmalar. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-13.

- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program geliştirme*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Calace, R. (1902). *Op. 37 1a Parte metodo. (mandolino solo)*. Napoli: Edizioni Calace.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. İstanbul: Kibele Yayınları.
- Ceviz, B. (2021). *Başlangıç düzeyinde özengen gitar eğitime yönelik kılavuz öğretim programı tasarısı ve uygulamadaki görünümü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cox, J. (2007). *Curriculum design and development in higher music education*. Malmö: Malmö University AEC Publications.
- Cristofaro, F. (1884). *Method de mandoline*. Paris: Henry Lemoine and C.
- Çelikoğlu, F. (2019). *Flüt eğitiminde blues doğaçlama çalma becerisini geliştirmeye yönelik öğretim tasarımı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, H. (1982). *Analiz ve program hazırlama*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Doğan, K. (2009). *Tarihsel süreç içerisinde 'mandolin'in ülkemiz müzik eğitimindeki yeri- önemi ve okul çalgısı olarak kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Durak, Y. (2007). *Piyano öğretim programı model önerisi ve uygulamadaki görünümü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Durmaz, E. (2021). *Devlet konservatuvarları lisans düzeyi kemane dersi için öğretim programı önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

- Ekici, T. (2008). *Müzik öğretmeni yetiştirmede Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik bir program geliştirme çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Graves, K. (2014). Syllabus and curriculum design for second language teaching. M. Celce-Murcia, D. M. Brinton ve M. A. Snow (Ed.) *Teaching English as a second or foreign language* içinde (s. 46-62). Boston: Heinle.
- Hornbostel. E. M. von, Sachs. C. (1914). *Systematik der musikinstrumente. Narodniye muzikalnie instrumenti i instrumentalnaya muzika* (İ. Andler, Çev.) içinde (s. 229-261). Moskova: Sovetskiy kompozitor.
- Johnson, A. P. (2015). *Eylem araştırması el kitabı* (Uzuner, Y. ve Özten Anay, M. Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalender, C. (2021). *Keman eğitiminde entonasyon becerisinin geliştirilmesine yönelik hazırlanan öğretim programının etkililiği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kınık, M. (2010). *Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Entitüsü, Konya.
- Kruglov, V. (2008). *Şkola igrı na mandoline*. Moskova: RAM im. Gnesinih.
- Kuwahara, Y. (2000) *Rail – road song*. Hamburg: Joachim – Trekel – Musikverlag.
- Kuzu, A. (2009). Öğretmen yetiştirme ve mesleki gelişimde eylem araştırması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 425-433.

- Le Roux, D. und Bazin, J-P. (1988). Die Geschichte der Mandoline. Fritsch R. (Ed.), *Mandolinen-Symposium* içinde (s. 13-18). Trossingen: Bundesakademie für Muzikalische Jugendbildung.
- Leone, G. (1768). *Methodo raifonnee pour paffer du violon a la mandolin et de l'archet a la plume*. Paris.
- Leone, G. (1999). *Air Nr. 4 L'avez vous vu mon bien aime für Mandoline Solo*. Schweinfurt: Vogt and Fritz.
- Lunenburg, F. C. (2011). Curriculum development: Deductive models. *Schooling*, 2(1), 1-7.
- McDonald, G. (2015). *The Mandolin: a history*. Australia: Graham McDonald Stringed Instruments.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap, nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Moors, M. und Strauß, M. (1992). *Spaß mit der Mandoline*. Schweinfurt: Verlag Vogt und Fritz.
- Munier, C (2007), *Love song op. 275*. Hamburg: Joachim – Trekel – Musikverlag.
- Munier, C. (1891). *Scuola del mandolino: metodo complete per mandolin*. Firenze.
- Munier, C. (2002). *Aria variata op. 281 füe Mandoline und Klavier*. Karlsruhe: Edition 49.
- Mutlu Yıldız, Y. (2017). *Bir eylem araştırması: ilkokul 3. sınıf müzik dersi kazanımlarına yönelik şarkı dağarcığı oluşturma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Oliva, P. F. (2005). *Developing the curriculum*. Boston: Pearson.
- Ornstein, A.C. and Hunkins, F.P. (2009). *Curriculum: Foundations, principles, and issues*. Boston: Pearson Publishing.

- Otacıoğlu, G. S. (2005). *Müzik öğretmenliği piyano eğitimi dersi için bir model denemesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Önlü, A. (2014). *Müzik öğretmenliği lisans programlarına yönelik saksofon öğretim programı tasarısı ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özçimen, A., & Burubatur, M. (2012). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında birinci sınıf birinci ve ikinci yarıyıl viyolonsel eğitiminde en çok kullanılan metot, etüt ve egzersizler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 186-194.
- Özdemir, Y.U. (2020). *Piyano eğitiminde bilişsel gelişimi destekleyici öğretim programının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Özdemir, M. (2014). *Müzik öğretmenliği klasik gitar eğitimi dersi için eklektik bir model önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztopalan, R. (2010). *Viyolonsel öğretiminde ilk bir yılda uygulanacak program taslak önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öztürk, O. M. (2020). Mandolinle muasırlaş(tır)mak: Türkçülüğün müsikî sahasındaki programı ışığında Köy Enstitülerinde müzik eğitimi. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 3(1), 18-55.
- Özyörük, E. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersi öğretim programlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağer, T. (2002). Müzik eğitiminde toplam kalite uygulamaları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 145-153.

- Sakar, M. H. (2019). Mandolin uyanışı: İzmir Devlet Tiyatroları ve Bale Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (TOBAV) ve İzmir Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği (YKKED) mandolin toplulukları örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(65), 690-703.
- Saraç, A.G. (1998). Müzik eğitiminde program geliştirme süreci. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (4), 155-160.
- Saraç, A.G. (2006). Program ve müzik eğitimi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (6), 111-118.
- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2006). *Müziğin kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Saydam, A. (1988). Türkiye’de çalgı eğitiminde metot ihtiyacı. *Birinci Müzik Kongresi Bildirileri içinde* (s. 421–442), Ankara: Evren Ofset.
- Saydam, A. ve Egüz, S. (1979). *Yeni mandolin metodu I*. Ankara: Sim Matbaacılık.
- Sencer, M. ve Sencer, Y. (1978). *Toplumsal araştırmalarda yöntem bilim*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sheehan, J. (1986). Curriculum models: product versus process. *Journal of Advanced Nursing*, 11, 671-678.
- Söker, Ç. (2006). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda, anadolu güzel sanatlar lisesi çıkışlı 1. sınıf keman öğrencilerine temel davranışları kapsayıcı bir öğretim programı model önerisinin uygulanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Sönmez, V. (2007). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sun, M. (1969). *Türkiye’nin kültür, müzik, tiyatro sorunları*. Ankara: Kültür Yayınları.

- Taba, H. (1953). New tools for new trends. *Educational Leadership* X, 433-437.
- Terzioğlu, A.M. (2020). *Bağlama öğretiminde kullanılan metotların karşılaştirmalı olarak incelenmesi ve bir çerçeve program önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tröster, G. (1995). *Technique on eight strings. Etüden für Mandoline. Heft 1*. Schweifurt: Vogt and Fritz.
- Turgut, M. F. (1975). Eğitimde fen programlarını değerlendirme. *Tübitak V. Bilim Kongresi Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri*, Ankara: Tübitak.
- Tyler, J. and Sparks, P. (1989). *The early mandolin*. New York: Oxford University Press.
- Tyler, R. W. (2013). *Basic principles of curriculum and instruction*. London: The University of Chicago Press.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Uslu, M. (1996). *Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde AGSL müzik bölümlerinin önemi*. 1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumun'da sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, Bursa.
- Uşun, S. (2012). *Eğitimde program değerlendirme süreçler yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Anı.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Volskaya, T. (2006). Pamyati Yasuo Kuwahara. *Narodnik* 3 (53), 43–44.
- Wilden–Hüsgen, M. (1986). *Mandolinenschule*. Germany: B. Schott's Sohne.
- Wilden–Hüsgen, M. (1988). Die Instrumentaltechnik der Mandoline anhand der Mandolinenschulen des 18., 19. und 20. Jahrhunderts. Fritsch R. (Ed.), *Mandolinen-Symposium* içinde (57-62), Bundesakademie für Müzikalische Jugendbildung, Almanya.

- Wilden–Hüsgen, M. (1992). Workshop Barockmandoline. Fritsch R. (Ed.), 2. *Internationales Mandolinen- Symposium* içinde (s. 12-19), Bundesakademie für Müzikalische Jugendbildung, Almanya.
- Wilden–Hüsgen, M. (2011). Aachner Mandolinenbuch. Neue Musik für den Mandolinenunterricht. Band 1. Karlsruhe: Vegt and Fritz.
- Wölki, K. (2000). *Geschichte der Mandoline*. Hamburg: Joachim–Trekel–Verlag.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, N. (1986). *Müzik öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında ana çalgı keman eğitiminin programlar yönünden incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zellner, R. (1996). *Das Mandolinenbuch*. Tübingen: Music Contact.

## **EKLER**

## **EK-1**

### **GÖRÜŞME FORMU**

Sayın Katılımcı,

Bu görüşme formu, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Doktora Programı'nda yürütülmekte olan “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme” başlıklı doktora tez çalışması için gerekli verilerin bir kısmını elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Görüşme ile elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Kişisel bilgiler gizli tutulacak, başka kişi ya da kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Görüşme formu sorularını dikkatle ve içtenlikle yanıtlamanız, araştırmanın sağlıklı sonuçlara ulaşabilmesi açısından önem taşımaktadır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Zhanna AKTÜRK

Araştırmacı

#### **Bölüm I**

##### **Kişisel Bilgiler**

1. Çalıştığınız Kurum  
.....
2. Öğrenim Durumunuz  
.....
3. Akademik Unvanınız  
.....
4. Hizmet Yılıınız

.....

## **Bölüm II**

1. Bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik hazırlanacak mandolin başlangıç öğretim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?
2. Bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik mandolin başlangıç öğretim programının içeriği nasıl olmalıdır?
3. Bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik mandolin başlangıç öğretim programının hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılabilen öğretim yöntem ve teknikleri neler olabilir?
4. Bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik mandolin başlangıç öğretim programında hangi etkinliklere yer verilebilir?
5. Bu konuyla ilgili eklemek istediğiniz başka hususlar var mı? Varsa lütfen açıklayınız?

**EK-2****Bilişsel Alan Öğrenme Düzeyini Belirleme Testi**

1. Aşağıdaki görselde yer alan mandolin bölümlerini yazınız. (15puan)



2. Bildiğiniz 5 tane mandolin türü yazınız. (5 puan)

.....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....

3. Mandolin hangi çalgı grubuna girmektedir? (5 puan)

.....  
 .....  
 .....  
 .....

4. Napoli mandolini ne zaman ve nerede ortaya çıkmıştır? Napoli mandolininin açık tellerini en kalın telden başlayarak adlandırınız. (5 puan)

.....  
 .....  
 .....

5. Barok müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz. (10 puan)

.....  
 .....  
 .....

6. Klasik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz. (10 puan)

.....  
 .....  
 .....

7. Romantik müzik döneminde mandolin için eser yazan bestecilerden ikisini yazarak bu bestecilerin mandolin için yazdığı eserlere birer örnek veriniz. (10 puan)

.....  
 .....  
 .....

8. Günümüzdeki mandolin sanatçılarından (icracı) beşinin ismini yazınız. (10 puan)

.....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....

9. Türkiye’de geçmişte mandolin eğitimi veren kurumların adlarını yazınız. (5 puan)

.....  
 .....  
 .....  
 .....

10. Aşağıdaki sembollerle ne ifade edildiğini açıklayınız. (20 puan)





11. Aşağıdaki kavramların tanımını yazınız. (5 puan)

Largo.....

Adagio.....

Andante.....

Allegro.....

Presto.....

### EK-3

### DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrencinin Kodu:

Gözlemcinin Adı:

Ölçüt Becerileri		Performans düzeyleri				
		1	2	3	4	5
1	Mandolin çalmaya uygun vücut pozisyonu alabilme					
2	Sağ omuz, dirsek ve bileği doğru pozisyonda tutabilme					
3	Sol elin parmaklarını saptaki perdelere doğru oturtabilme					
4	Penayı doğru tutabilme					
5	Akort yapabilme					
6	Temiz ses üretebilme					
7	Penayla aşağıya doğru vuruş tekniğini uygulayabilme					
8	Aşağıya iki tel, yukarıya bir tel çalma tekniğini uygulayabilme					
9	Aşağıya iki tel, yukarıya iki tel eşit vuruş tekniğini uygulayabilme					
10	Sağ elde kayma tekniğini uygulayabilme					
11	Tremolo tekniğini uygulayabilme					
12	Sağ elde arp tekniğini uygulayabilme					
13	Notada belirtilen pena yönlerine uygun olarak çalabilme					
14	Notada belirtilen parmak numaralarına uygun olarak çalabilme					
15	Telden tele geçişi doğru bir şekilde yapabilme					
16	Akorları uygun bir şekilde çalabilme					
17	Farklı tınıları (naturale, sul tasto, metallico) uygun bir şekilde çalabilme					
18	Nüansları doğru çalabilme					
19	Doğru tempoda çalabilme					
20	Metrik ve ritmik yapıya uygun çalabilme					
21	Pozisyon değiştirme tekniklerini doğru bir şekilde uygulayabilme					

22	Mandolin çalarken motif ve cümleleri doğru gösterebilme					
23	Duraksamadan çalabilme					
24	Eserlerin türüne ve dönem özelliklerine uygun stilde seslendirebilme					
25	Eşlikle performans sergilerken ritim, ezgi, çalma teknikleri birlikteliğine dikkat edebilme					

AÇIKLAMA: Yukarıda yer alan her bir “beceri”ye ilişkin öğrencinin göstermiş olduğu performans düzeyi “çok düşük” ise 1, “ortanın altında” ise 2, “orta” ise 3, “ortanın üstünde” ise 4, “çok iyi” ise 5 rakamının altındaki ilgili kutucuğu X yazınız.

## EK-4

### Çalışma Gurubu Öğrencilerine Yönelik Görüşme Formu

1. Periyodik olarak mandolin çalışıyor musunuz? Haftada kaç gün, günde kaç saat çalışıyorsunuz?
2. Sizce mandolin çalışmaya ayırdığınız zaman, derslerde ve sınavlarda başarılı olmak için yeterli midir?
3. Mandolin çalmaktan zevk alıyor musunuz? Açıklayınız?
4. Mandolin ile ilgili yapılan akademik çalışmaları ve yazılı materyalleri araştırıyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?
5. Mandolin ile ilgili yapılan konserlere ve diğer etkinliklere katıldınız mı? Varsa, katıldığınız etkinliklerin isimlerini yazınız?
6. Mandolin ile ilgili video/ses kayıtlarını izliyor/dinliyor musunuz? En beğendiklerinizi belirtiniz.
7. Mandolin çalgısı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce, mandolin çalgısının profesyonel müzikte imkanları neler olabilir?
8. Sizce mandolin farklı kademelerdeki müzik derslerinde kullanılsa yararlı olur mu? Açıklar mısınız?
9. Sizce, mandolin amatör müzikte nasıl kullanılabilir?
10. Başkalarının yanında mandolin çalışıyor musunuz? Çalarken çekiniyor musunuz?
11. Yukarıdaki soruların konu başlıklarının dışında mandolin çalgısıyla ilgili beklenti ve önerilerinizi belirtiniz?

## EK-5

**ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU**

**Toplantı Tarihi: 02.03.2022 Çarşamba**

**Toplantı No:2022/03**

**Karar No: GO 2022/559**

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Doktora programı öğrencisi Zhanna AKTÖRK' ün Prof. Dr. Gökay YILDIZ danışmanlığında yürüteceği **"Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme"** başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, çalışmanın fikri, hukuki ve telif hakları bakımından sorumluluğu araştırma ekibine ait olması koşulu ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

## EK-6



T.C.  
ANTALYA VALİLİĞİ  
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-605.01-47299866  
Konu : Anket Uygulaması  
(Zhanna AKTÜRK)

06.04.2022

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE  
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 30/03/2022 tarih ve 128361 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Doktora Programı öğrencisi Zhanna AKTÜRK'ün, Prof. Gökay YILDIZ danışmanlığında yürüttüğü "Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme" adlı araştırmasını, İlimiz Alanya İlçesinde bulunan resmi ve özel okullarda (ortaokul, lise ve bilim sanat merkezi) görevli müzik öğretmenlerine yönelik uygulama isteği ile ilgili yazınız Müdürlüğümüz ARGE Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş; "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama 2020/2 Genelgesi" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 05/04/2022 tarih ve 47247125 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

İlgili genelgenin 28. Maddesi gereğince, sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında (başvuru sahibinin ekte örneği bulunan dilekçe ile) Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda; Gereğini arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ  
Müdür a.  
Müdür Yardımcısı

## EKLER:

- 1- Onay ve ekleri (3 sayfa)
- 2- Dilekçe Örneği (1 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Soğuksu Mah. Hamidîye Cad. No 59 Muratpaşa / Antalya

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/meh-e-bys>

Telefon No : 0(242) 238 60 00

Bilgi xnt: E ER

E-Posta: [projeler07@meh.gov.tr](mailto:projeler07@meh.gov.tr)

İnternet Adresi: [antalya.meb.gov.tr](http://antalya.meb.gov.tr)

Unvan : Memur

Keş Adresi : [meh@hali.kep.tr](mailto:meh@hali.kep.tr)

Faks: 2422386111

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.meh.gov.tr> adresinden bdb5-d2e4-3521-af5c-b3af kodu ile teyit edilebilir.



**EK-7**

05.04.2022-63583



T.C.  
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ  
Yazı İşleri ve Evrak Şube Müdürlüğü

Sayı : E-21514439-044-63583  
Konu : Anket Talebi (Zhanna AKTÜRK)

05.04.2022

EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 30.03.2022 tarih ve 128365 sayılı yazı.

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Doktora Programı öğrencisi Zhanna AKTÜRK'ün, "Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Mandolin Başlangıç Öğretim Programı Tasarısı Geliştirme, Uygulama ve Değerlendirme" başlıklı bilimsel çalışması kapsamında hazırlanan anketin uygulanma talebi, Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR  
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi yazı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSL3ANBD02 Pin Kodu :94732

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/alaadin-keykubat-uni-ebys>

Adres:Kestel Mahallesi Üniversite Caddesi No:80 Alanya/Antalya  
Telefon:(0242) 510 60 15 Faks:(0242) 510 60 19  
e-Posta:yaziisleri@alanya.edu.tr Web:https://yaziisleri.alanya.edu.tr  
Kep Adresi:alanyaalaaddinkeykubat@hs01.kep.tr

Bilgi için: Müzeyyen Sarı  
Unvanı: İşçi



Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır..

